

QUADERNS DE VILAMAJOR

Els Llobera
a la història de Vilamajor

8

Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor

QUADERNS DE VILAMAJOR

8

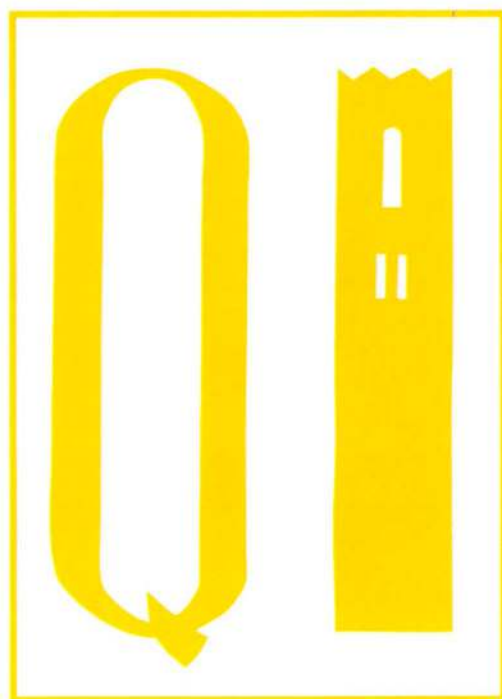
Els Llobera a la història de Vilamajor

Ramon Llobera i Tello
Ma. Montserrat Serra i Benach

Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor

Octubre 2015

Edició:

Octubre 2015

Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor

La Mongia de Vilamajor

C/ Església núm. 3

08458 - Sant Pere de Vilamajor

mongia@vilamajor.cat

Autoria:

Ramon Llobera i Tello

Maria Montserrat Serra i Benach

rlloberat@gmail.com

Revisió lingüística:

David Manuel da Silva Mourão Pinheiro

www.transfactoria.com

Disseny i maquetació:

Banchs de comunicació, innovació i emoció S.L.

Dipòsit legal: B-24.512 - 2015

Drets reservats:

Està permesa la còpia parcial i la comunicació pública que no suposi un ús comercial o lucratiu, sempre i quan se citi l'autoria i l'edició de l'obra.

ÍNDEX

Pròleg	11
Presentació	13
Agraïments	17
Fonts de consulta. Sigles i abreviatures	19

ELS LLOBERA A LA HISTÒRIA DE VILAMAJOR

1. Vilamajor a la baixa edat mitjana. Segles XIII i XIV	24
• Els primers Llobera	28
2. Irrupció dels Llobera en la història local. Segles XV-XVI-XVII	36
• Salvador Llobera: preservar el mas	38
• Segimon Llobera: protegir la família	43
• Phelip Llobera, senyor del mas Llobera: fer política	47
- Els càrrecs parroquials: obrer del baci de l'església i obrer major	48
- Els càrrecs polítics: home del consell i jurat de la universitat	50
- La reconstrucció de l'església	55
- Els contrapoders a Sant Pere de Vilamajor	59
- La guerra amb França i el Corpus de Sang: impostos, lleves i allotjaments	59
- Un fet de justícia: Elisabet (Llobera) Planell	67
• Jacintho Llobera Planell: a l'ombra del pare en temps de guerra	70
- La Guerra de Separació	72
• Època de rebomboris: Felip Llobera Duran	74

- La Guerra de Successió a Sant Pere de Vilamajor	76
• Joan Llobera Piferrer: esplendor del mas Llobera	80
- La repressió del 15 d'abril de 1715 a Vilamajor	85
• Arbre genealògic Llobera dels segles XV-XVI-XVII	88
3. El canvi de dinastia a Vilamajor. Segle XVIII i primera meitat del XIX	90
• Mantenir l'estatus: Felip Llobera Gual i Genís Llobera Molist	92
• Un home enamorat: Isidre Llobera Draper	96
• Temps de declivi: Francisco Llobera Pinell	99
• Les confraries dels segles XVIII-XIX: un fet singular	101
- Els Llobera a les confraries de Sant Pere de Vilamajor	103
• Arbre genealògic Llobera del segle XVIII i primera meitat del XIX	104
4. Cloenda. Darreries del XIX i segle XX	106
• Isidre Llobera Pou: de Vilamajor a Sant Andreu del Palomar	107
• El mas de can Llobera avui	110
• Roda el món i torna al Born	114

ADDENDA

El salt generacional de la branca barcelonina	117
Bibliografia	124

PRÒLEG

Endinsar-se en el passat de la pròpia família és un viatge cobejat per molts, una fruita prohibida que arriben a tastar només uns quants escollits. La raó és ben senzilla: lluny de la idea romàntica d'imaginar el descobriment de personatges curiosos i desconeguts i de tafanejar el rastre que han deixat les seves vides, es tracta d'una tasca agosarada i, si la intenció és remuntar més de cinc generacions, m'atreviria a dir titànica. L'aventura de la recerca es pot convertir en una autèntica peregrinació d'arxiu en arxiu. Per això, i per la mandra innata del gènere humà, molts de nosaltres no ens decidim mai a creuar la barrera de la tercera generació. Són pocs els que coneixen amb exactitud el nom i els dos cognoms dels seus rebesavis. Per aquest motiu, aquest llibre dels Llobera es mereix, per a mi, una gran admiració. A qui no li agradaria que algun dels nostres parents es decidís a portar a terme una investigació semblant, donat que nosaltres no hi acabem d'estar disposats, i poder conèixer on són les nostres arrels i qui eren els nostres avantpassats? Sense menystenir l'interès particular i familiar, darrere aquest llibre s'amaga una part de la història de Vilamajor, ja que els seus autors, capítol rere capítol, ens van explicant el moment històric que vivien aquelles persones. La petita història d'aquesta nissaga és una peça de l'engranatge que ens ajuda a comprendre l'evolució del nostre poble. Un poble que s'ha anat fent amb les vides de tots aquells homes i aquelles dones que hi han anat passant i deixant la seva empremta: els Llobera, els Bruguera, els Derrocada, els Canal, els Sunyer... i tants d'altres. Nissagues que han anat evolucionant, algunes fins a extingir-se, d'altres traslladant-se de territori, i, unes poques, arrelades encara avui en dia a Vilamajor.

El pas del temps ens ha demostrat que la història és cíclica, raó de més per aprendre del nostre passat. Per aprendre, però, primer cal conèixer. Aquest llibre ens permet una mirada al passat de Vilamajor i de Catalunya des de la vida d'una família; acostar-nos a la macrohistòria a través de la microhistòria. Una manera de veure que aquells fets que es van esdevenir en el nostre poble eren el fruit del que vivien els nostres avantpassats: fam i bonança, guerres i pau, malalties i salut, opressió i llibertat... I una manera, també, d'entendre una mica millor on som ara, per a poder decidir cap a on volem anar.

Teresa Sagrera

PRESENTACIÓ

El llibre que teniu entre mans presenta alguns episodis de la història de Vilamajor a través de les vivències d'una de les famílies històricament arrelades al poble. Es tracta de la família dels Llobera, la qual, des de l'any 1085, data de la primera notícia d'aquest llinatge, ha viscut els esdeveniments que han marcat la història local i hi ha participat, en alguns moments, des de l'exercici del poder.

L'embrió d'aquest llibre fou la recollida i classificació d'antics records familiars, sempre a punt de desaparèixer amb motiu d'alguna neteja de calaixos o d'armaris. Fotografies, testaments, esqueles o algun certificat de naixement foren el punt de partida per establir les genealogies de les famílies que convergien en el nostre matrimoni. Arribar als rebesavis semblava suficient, però una entrevista per ràdio del professor i humanista Martí de Riquer, expert en literatura medieval, sobre la importància de conèixer els orígens familiars per entendre el propi present, ens va despertar la curiositat per saber una mica més sobre els nostres avantpassats. I d'aquí a ampliar la recerca per situar els diferents personatges en la història només hi hagué un pas. Així, la idea d'escriure la història de cadascuna de les famílies estava llançada. Calia completar els arbres genealògics i vàrem encetar amb curiositat quasi detectivesca nous camins d'estudi que se'ns obrien a cada pas.

Localitzarem la família dels Llobera assentada a Vilamajor des del segle dotzè, on restaria de manera ininterrompuda. Entrat el segle XVII esdevindrien pagesos-senyors i, a finals del XIX, la nostra línia genealògica es traslladava a Sant Andreu del Palomar (Barcelona), on arrelaria fins a la nostra generació.

Malgrat alguna llacuna, la documentació aconseguida ha estat prou extensa per poder entendre l'evolució familiar i patrimonial dels nostres avantpassats i situar la nissaga familiar dels Llobera en la història de Sant Pere de Vilamajor.

Els nostres Llobera consten als documents amb diferents grafies en funció de l'època on els situem. Passarem del «Loparia» (forma primitiva dels primers documents en llatí) del segle XIII al «Lobera» dels segles XIV, XV i primera meitat del XVI, per consolidar la forma «Llobera» a la segona meitat d'aquest mateix segle,

període on alternen les dues darreres grafies i apareixen puntualment derives com «Llubera» o «Lloberes». Al segle XVIII s'imposarà el cognom «Llobera» i, a començaments del segle XIX, apareix en un testament el registre «Llovera», segurament fruit d'una errada al nomenar marit i muller, un com a «Llobera» i l'altre com a «Llovera».

Hem procurat mantenir per a cada grup familiar la grafia que apareix als documents consultats i, en els casos en què hi ha més d'una forma per a la mateixa persona, hem adoptat la més repetida. De la mateixa manera hem referenciat els noms de persona i, si al llarg del temps hi ha hagut un canvi marcat, ho advertim mitjançant nota a peu de pàgina.

Ens ha semblat interessant transcriure algunes parts dels textos originals mantenint les grafies perquè això permet veure l'evolució del nostre idioma. Els guions baixos són indicatius d'algun forat en el document original i, en algun cas, senyalen la nostra incapacitat per interpretar alguna lletra o paraula. No us serà complicat entendre el significat global dels paràgrafs.

Incloem al final de cada capítol un l'arbre genealògic reduït dels Llobera que correspon als períodes sobre els quals ens hem centrat. D'aquesta forma situarem els personatges implicats en la història de Vilamajor i facilitarem la interpretació de les branques, cada vegada més extenses, dels descendents dels primers Llobera. Hem procurat aplicar als noms dels arbres genealògics el mateix criteri de representació que hem emprat per al text.

La nostra insistència en investigar els arxius municipals de Sant Antoni i de Sant Pere de Vilamajor i les consultes a webs o pàgines d'internet que parlessin de Vilamajor van fer que des del Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor s'establís un primer contacte amb nosaltres. D'aquí a l'intercanvi d'informacions i a la mostra del llibre que teníem pràcticament tancat sobre els Llobera, tot va ser molt ràpid. Des del Centre d'Estudis ens van fer veure que el nostre relat contenia informacions històriques poc conegudes i que valien la pena de posar en relleu.

El llibre és, doncs, l'evolució d'aquell primer estudi inicialment circumscrit a la família que vol presentar una visió d'alguns episodis de la història de Sant Pere de Vilamajor contemplada a través de la petita

història d'una de les famílies que al llarg dels anys ha mantingut constant la seva presència al poble. Vol ser, a part del reconeixement als nostres avantpassats, un complement a les històries ja escrites sobre el municipi. Segurament la suma de totes les que es podrien escriure seguint aquest model permetria copsar l'autèntica història de Sant Pere.

Hem completat les investigacions amb la lectura d'alguns llibres que ens han proporcionat coneixements generals dels períodes històrics i ens han ajudat a comprendre alguns aspectes relatius a la nostra família. Volem fer esment de les publicacions de Mercè Aventín i Josep Maria Salrach sobre el Vallès i, de manera especial, de l'estudi de Mercè Aventín, Vilamajor 872-1299, que ens ha servit per contextualitzar el nostre relat.

AGRAÏMENTS

Volem donar les gràcies als familiars de més edat que, encara amb els seus records ben vius, ens han ajudat a perfilar caràcters, posar dates o establir relacions entre persones.

Agraïm a la família Lucena-Sanz, propietaris de can Llobera de Sant Pere de Vilamajor, la seva cordial rebuda, atenció i disponibilitat a obrir-nos la casa i comentar i ensenyar els treballs de rehabilitació que hi duen a terme. Igualment volem deixar constància de la bona rebuda a la Fonda Llobera de Sant Antoni de Vilamajor, on hem pogut parlar de manera distesa de les diferents branques Llobera dels encontorns. També mencionar la cordial rebuda i les informacions obtingudes arrel de la visita realitzada a can Llobera de Llinars.

No volem passar per alt la nostra gratitud envers els arxivers que ens han ajudat en les recerques, sobretot en mossèn Martí i Bonet, responsable del Patrimoni de la Diòcesi de Barcelona, qui ens ha guiat, interpretat, suggerit i senyalat camins i mètodes de recerca. En la seva figura i en la del senyor Josep Poch, antic rector de Sant Pere, personifiquem el reconeixent a tots aquells mossens que, al llarg de la història de Vilamajor, han posat el seu gra de sorra per preservar els arxius parroquials fins als nostres dies i que són la base d'aquesta història.

Menció destacada per als membres del Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor, que ens han ajudat a donar coherència al nostre relat i, de manera especial, a Ferran Sarrià, qui ens ha animat a replantejar el primer estudi dels Llobera. Sense l'interès i la intervenció de tots ells, segurament no tindríeu a l'abast aquesta publicació.

Dediquem el llibre als nostres fills, Joan i Laia, per la seva paciència davant les nostres fugides per atendre la investigació i la preparació del treball, a vegades de manera força exhaustiva.

Ramon Llobera i Tello

Maria Montserrat Serra i Benach

FONTS DE CONSULTA, SIGLES I ABREVIATURES

Hem visitat i investigat la documentació dels arxius següents:

Arxiu Administratiu del Districte de Sant Andreu de Palomar de Barcelona, Arxiu de la Corona d'Aragó, Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona, Arxiu Diocesà de l'Arquebisbat de Barcelona, Arxiu Comarcal del Vallès Oriental, Arxiu Històric del Districte de Sarrià - Sant Gervasi de Barcelona, Arxiu Històric de Protocols Notarials de Barcelona, Arxiu Administratiu de l'Ajuntament de Sant Pere de Vilamajor, Arxiu Municipal de Sant Pere de Vilamajor, Arxiu Parroquial de Sant Antoni de Vilamajor i Arxiu Administratiu de l'Ajuntament de Sant Antoni de Vilamajor.

No fem esment exhaustiu dels molts llibres d'història que hem cercat i llegit tot intuïnt que ens podrien donar informacions complementàries. Trobareu a la bibliografia totes les publicacions que ens han servit com a suport directe del nostre relat i a les notes de peu de pàgina el detall de la informació recollida.

SIGLES

AASAP	Arxiu Administratiu del Districte de Sant Andreu de Palomar
ACA	Arxiu de la Corona d'Aragó
ACCB	Arxiu Capitular de la Catedral de Barcelona
ACVO	Arxiu Comarcal del Vallès Oriental
ADB	Arxiu Diocesà de l'Arquebisbat de Barcelona
AHSSG	Arxiu Històric del Districte de Sarrià - Sant Gervasi
AHPB	Arxiu Històric de Protocols de Barcelona
AMSPV	Arxiu Municipal de Sant Pere de Vilamajor
MHE	Memorial Històric Espanyol

ABREVIATURES

Hem procurat fer servir al text les abreviatures tradicionalment acceptades, de manera que no hem introduït cap altre senyal de referència abreviada per als números, unitats de mesura i símbols. Únicament farem esment d'alguna abreviatura no gaire emprada i que, sobretot en les referències de peu de pàgina, ens ha permès reduir l'espai que volíem destinar a aquest camp.

Així, considereu:

p.	pàgina
f.	foli
catal.	unitat de catalogació (referida a alguns arxius)
ptes.	pessetes
cap.	capítol
cap. matrim.	capítols matrimonials

ELS LLOBERA
A LA HISTÒRIA DE VILAMAJOR

1. VILAMAJOR A LA BAIXA
EDAT MITJANA
SEGLES XIII I XIV

Hem trobat referències dels Llobera en diferents indrets del nostre país. Sembla que apareix per primer cop a les comarques del Solsonès i del Vallès, on hi ha constància documental molt antiga, però també en trobem al tombant del segle XVI a Barcelona ciutat i a Perpinyà. No ens consta la connexió dels Llobera del Vallès amb els del Solsonès, però no és impossible que existeixi atès que els moviments de la població sovintejaven a la recerca de millors condicions de vida o degut a la necessitat de repoblació.

Centrats en l'àrea del Montseny, on ens ha portat la genealogia ascendent de la nostra família, ens situem en el període delimitat pels segles XIII i XV, que correspon als moments de la formació dels països catalans i l'expansió per la Mediterrània. Vilamajor, el territori on s'assentarien els Llobera del Vallès, queda delimitat a llevant i a ponent pels cursos alts de La Tordera, la riera de Cànoves i la serra de Palestrins, mentre que a migdia s'estén la plana fins als primers contraforts de la serralada Litoral.

La vila era, ja al segle XI, un dels centres més importants de la Catalunya Vella i depenia directament del domini del casal de Barcelona. Comprenia amplis territoris que més tard conformarien els actuals municipis de Sant Pere de Vilamajor, Sant Antoni de Vilamajor i Cardedeu. Conjuntament amb els termes veïns de Montseny, Tagamanent, Cànoves, Llinars, Sant Esteve de Palautordera, Santa Maria de Palautordera i Fogars de Montclús, constituïrien l'Alt Vallès.

A finals d'aquest segle XI la casa Comtal de Barcelona hi construí un castell. Era en realitat un palau situat a la vora del camí cap a Girona i França, a una o dues jornades de Barcelona. Per als comtes, com assenyala Mercè Aventín,¹ era una residència on s'hostatjaven familiars, amics i ambaixadors estrangers i on feien estada cavallers, mercaders, prelats, sarraïns, jueus, criats, esclaus o la mateixa cort de la corona catalanoaragonesa.

¹ M. Aventín, *Vilamajor 872-1299*, p. 104

El castell devia ser de grans dimensions, amb torres de defensa i un recinte emmurallat on tenien cabuda ferreries, fargues, estables i molins, i el completava una gran torre (avui és el campanar de l'església parroquial de Sant Pere, de gran gruixària de murs i separat uns 2 m del temple). Formant part d'aquesta estructura hi havia l'església i un nucli de cases situades en una zona anomenada «de pau», amb dret d'asil eclesiàstic, d'unes trenta passes de radi. Era «la sagrera», un indret definit per l'Església a l'entorn dels recintes sagrats de les poblacions per evitar tropells dels nobles sota pena d'excomunió. Aquest conjunt també es coneixia com «la Força», nom que feia referència a les seves fortificacions. La importància de Vilamajor era

La torre Roja

palpable i el seu mercat estava molt consolidat, ja que aquesta era una de les viles més poblades del Vallès i rebia pagesos de tots els masos de la zona per vendre-hi els seus excedents.

La presència de personalitats donava importància al poble. Era freqüent l'arribada d'ambaixadors musulmans o la visita de la reina Peronella i del comte Ramon Berenguer IV, el seu espòs. Segons alguns historiadors, l'any 1154 la reina hi infantà l'hereu i futur rei d'Aragó i comte de Barcelona: Alfons I el Trobador (Ramon de naixement).

L'any 1384 Pere el Cerimoniós concedí al poble el títol de «Carrer i Braç de Barcelona», la qual cosa significà que podia gaudir dels mateixos drets, privilegis, llibertats, franqueses, gràcies, usos i costums que la ciutat de Barcelona. Més tard, el seu hereu Joan I el Caçador confirmava aquesta distinció i hi afegia la de «membre de Barcelona».

L'any 1448 un gran terratrèmol sacsejà el poble i enderrocà cases i el castell, que ja estava en decadència per l'absència prolongada dels seus habitants. Únicament la torre del castell va que-

dar dempeus i encara avui es conserva com a campanar de l'església. Queda deslligada de l'edifici i es coneix com a «torre Roja» pel color vermellós dels carreus dels seus murs.

La importància de Vilamajor a l'edat mitjana, en relació a la resta d'indrets poblats del Montseny, es pot veure en un quadre comparatiu dels fogatges.

	F U E G O S									C A S A S			
	1359	1376	1378	1413	1470	1483	1497	1515	1553	1708	1717	1718	1787
Arbucies	-	-	-	-	-	-	29	40	52	97	198	-	170
Llions	-	-	-	-	-	-	2	-	-	6	-	-	-
Cerdans	-	-	-	-	-	-	3	3	3	5	-	-	-
Ayguafreda	17	17	-	-	-	-	12	16	15	54	78	36	56
Breda	-	-	-	-	-	-	41	25	38	-	72	30	97
Castillo de Brull	40	77	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Brull	-	-	-	-	-	-	53	53	-	-	44	20	36
Seva	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
La Castañia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	19	14	-
Campins	-	-	-	-	2	-	14	26	24	30	9	16	17
Castillo de Cànoves	32	58	32	-	-	-	-	21	-	-	-	-	-
Cànoves	-	-	-	-	20	34	21	17	25	72	97	106	77
Samalús	-	20	-	-	13	-	17	19	20	48	85	-	51
Fogàs	-	-	-	10	7	-	19	13	12	18	-	-	-
La Costa	-	-	-	15	8	-	16	16	15	38	149	100	91
Moscarolas	-	-	-	8	5	-	10	11	9	26	-	-	-
La Garriga	30	39	30	-	31	27	43	52	56	165	215	168	179
Gualba	44	43	44	-	-	-	30	25	17	30	58	23	40
Montmany	21	30	21	-	-	-	24	-	-	97	97	87	103
Vallcàrcara	-	-	-	-	13	13	-	23	29	-	-	-	-
Monteugues	-	-	-	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-
Montseny	-	-	-	-	12	-	25	28	22	56	92	41	56
Riells	-	-	-	-	-	-	5	12	7	31	24	16	25
Viabrea	-	-	-	-	-	-	4	-	-	18	17	-	-
San Celoni	119	177	119	169	59	-	100	94	115	177	153	288	288
Pertagàs	-	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	-	-
Valllòria	-	-	-	-	3	-	7	6	11	12	-	30	63
San Esteban Palautordera	-	-	-	-	26	-	41	43	69	33	-	60	-
San Pedro Vilamajor	84	99	84	-	53	-	92	75	95	224	-	213	213
Santa Susana	-	-	-	-	2	-	-	3	5	-	-	-	-
Santa Maria Palautordera	-	-	-	-	36	-	67	75	69	187	24	126	207
Castillo de Montclús	327	237	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Castillode Tagamanent	28	30	28	-	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Tagamanent	-	-	-	-	-	-	23	26	29	63	94	68	79
La Mora	-	-	-	-	-	-	-	5	5	-	-	-	-
Viladrau	-	-	-	-	-	-	28	36	41	122	134	36	188

Fogatges²

² La Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia, Vexil·lologia i Nobiliària. Disponible a: «www.scgenealogia.org/bancgen/fitxers/fogatges». [Consulta: 11-08-2013]

ELS PRIMERS LLOBERA

Lentament, Vilamajor deixava de ser una de les referències de la casa Comtal de Barcelona però mantenia les característiques rurals pròpies de les poblacions d'aquella part del Vallès. És en aquesta situació on trobarem assentats els Llobera, amb una primera aparició a començaments del segle XIII i amb presència prolongada i ininterrompuda fins els nostres dies.

Als voltants del nucli de cases de Vilamajor hi havia un indret anomenat «pla de can Llobera». El nom «Llobera» apareix per primera vegada com a topònim en un document de Vilamajor del 1085 que identificava un indret situat «[...] in termino de Lobera». Un dels primers avantpassats documentats de la nissaga fou en Guillelmi de Loparia, que signava com a testimoni en una escriptura de l'any 1220.

El 1232, en temps del rei Jaume I, al llibre de la rectoria consta que Pons y Sunyer, Ramona sa muller i Ramon son fill donaven per Pentecostes una lliura de cera per a la candela de Nostra Senyora, assignades sobre dues peces de terra que tenien al pla de Guillem de Llobera.³

El mas de Loparia apareixerà com a finca termenera en una escriptura censal de Ponç i Sunyer el 1262, mentre que en un document del 1270 era citat com a testimoni Ramon de Loparia, segurament fill de Guillelmi.⁴ La identificació del mas serà molt més clara en documents d'anys posteriors, on veurem com apareix amb els noms de «Prat sa Lobera» i, més tard, directament com a «mas Lobera». Eren terrenys no gaire allunyats del poble, amb camps, hortes i boscos. Una fondalada obaga, per on s'escolava la riera, dividia la finca de manera que el mas quedava situat a la part més alta del vessant més proper al poble.

Dels primers Llobera no en sabem gairebé res, però ens inclinem a considerar que tenien una situació millor

³ ADB Vilamajor, 5 - Història, caixa 52, nota 11

⁴ AVENTIN, *op. cit.*, p. 79

que la de la resta dels pagesos de l'entorn. Justifica aquesta apreciació el fet que ja el 1263, en temps del rei Jaume I, el mas Lobera disposava d'un forn, segons consta a la inscripció d'un censal a la candel·la de Santa Maria de Vilamajor realitzada al llibre de la rectoria.⁵ En la descripció de la peça de terra que Bernat Riba i sa muller Berenguera venien a Guillem Carbonell i a Guillemona s'assenyala que el terreny limita a llevant amb honors d'Arnau de Rouira y de Pere Amat i a migdia amb el camí que va «[...] envers lo forn de Llobera». Segurament el forn no era seu, atès que els forns es tenien com a concessió del senyor a canvi de satisfer les rendes corresponents. No sabem si tenien la propietat de les terres, el mas amb el seu graner, celler, estables i bassa, ni la resclosa de fusta que hi havia a la riera.

En plena època feudal era normal disposar de terres en règim de tinença pagant rendes al senyor amb productes de la terra o amb bestiar. Aquestes rendes (era comú satisfer-ne una tercera part) suposaven una forta càrrega, sobretot en moments de males collites o pestes que reduïen fortament la mà d'obra. El fet de disposar del forn indica, però, que tenien moltes més possibilitats per a satisfer les rendes obligades al senyor feudal; en suma, que disposaven d'una situació econòmica una mica més folgada que la majoria.

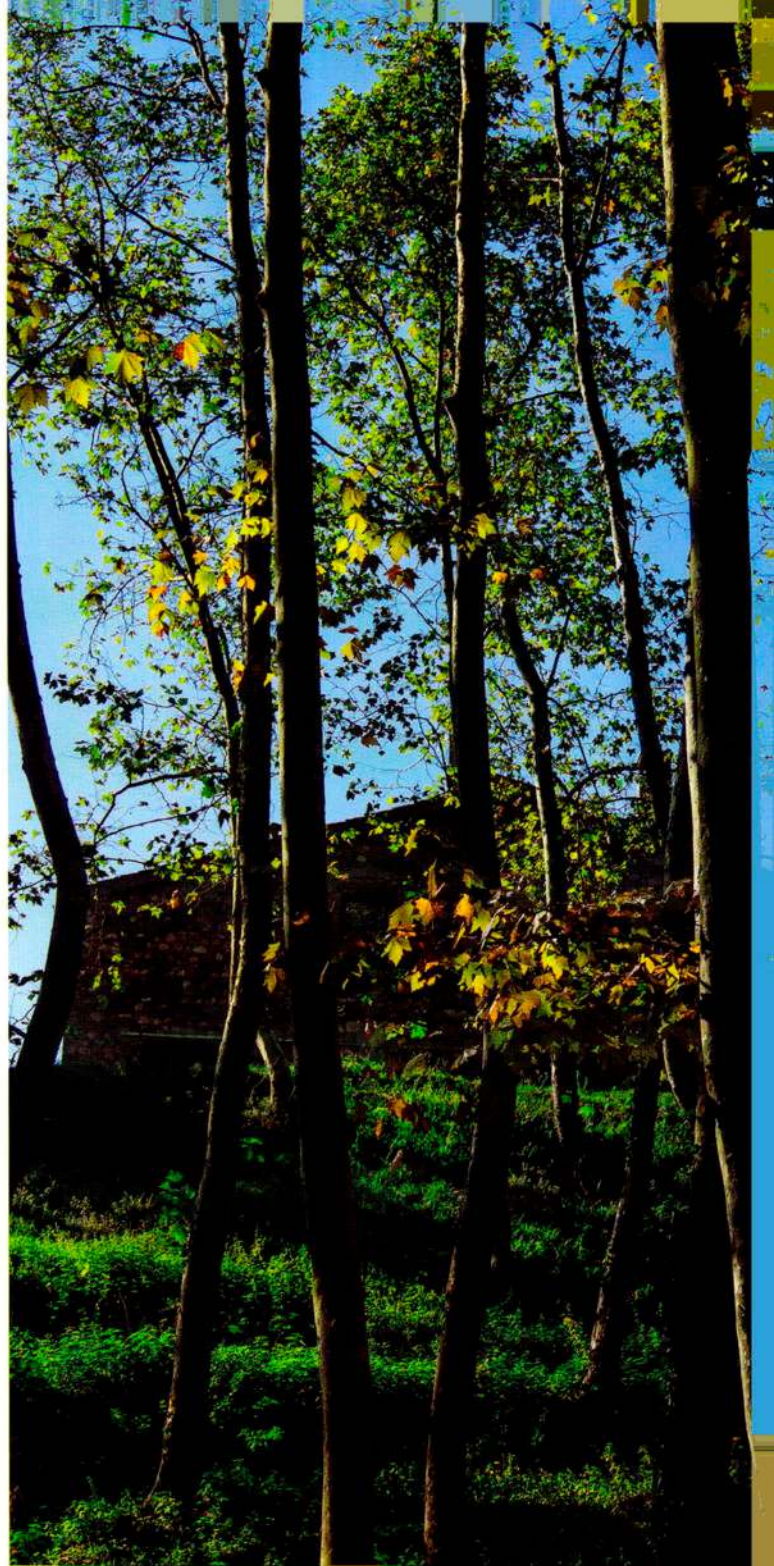
La unitat familiar agrupava fins a quatre generacions: avis, pares, fills i néts, que vivien tots junts en un mas,

*El mas des de la riera, el 2009.
La vista no pot haver canviat gaire.⁷*

⁵ ADB Vilamajor, 5 - Història, caixa 52, nota 12

⁶ «honor» és sinònim de 'propietat', 'finca'

⁷ Fotografia: Enric Planas, 2015

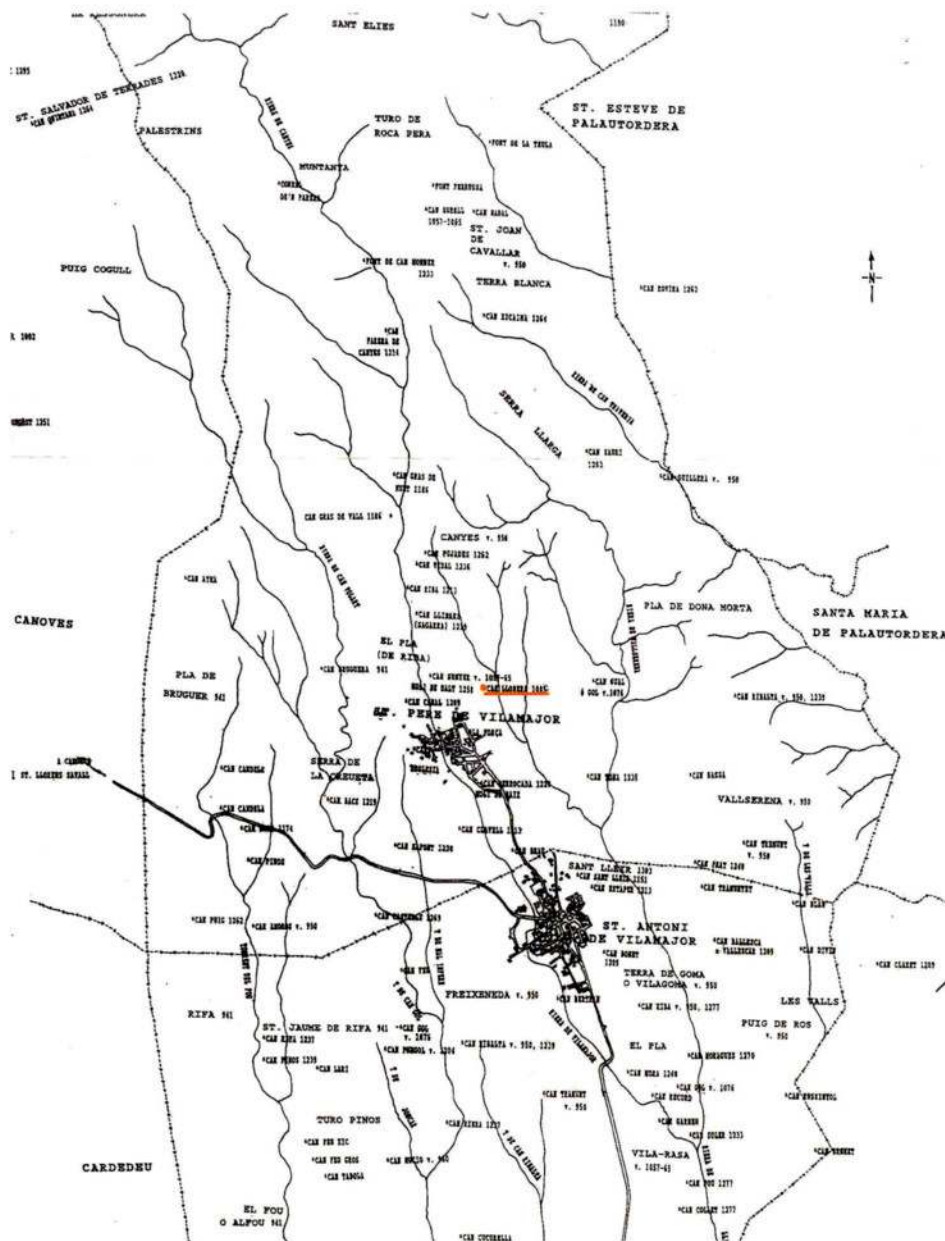

Camps i boscos al peu de can Llobera ⁸

on també tenien cabuda els germans sense casar. A mesura que els avis es feien grans, els hereus assumien el govern del mas i el deure de protegir la família, dotant i casant els fills i els germans que encara no s'havien casat.

Principalment es dedicaven al conreu de cereals (blat, sègol i ordi), vinya, olivera i arbres fruiters (pomeres i figueres), a part de l'horta amb naps, cebes, alls, raves, cols i porros per al consum diari. Criaven mules per a la càrrega, algun bou per a l'arada, ovelles per la llana, oques, gallines, cavalls per a la guerra i el transport, vaques per la llet, vedells per la carn, cabres i porcs.

⁸ Ídem

Situació de can Llobera
Toponímia de Vilamajor dels segles X al XIII ⁹

⁹ R. Llobera & M. Serra, sobre plànol de toponímia de M. Aventín, Vilamajor 872-1299, p. 18

Un segle més tard, en època de Pere III el Cerimoniós, la situació del camp empitjorà i, segurament, se'n ressentiria la situació dels Llobera. El 1348 marca un dels anys més dolents amb l'aparició de la Pesta Negra,¹⁰ que va delmar la població i, al camp, provocar l'abandonament de molts masos. Els pagesos més afectats van ser els més pobres. Els més forts s'enriquiren ampliant les seves propietats amb les terres que quedaven abandonades. La pesta i les conseqüències que aquesta malaltia comportà (violència, robatoris, fugides de població, abandonament d'hospitals i presons, augment de despeses de morberia) tingueren efectes desastrosos per al país, amb una caiguda notable de la població que s'allargaria fins ben entrat el segle XVI, i això també es va fer notar, encara que de forma menys punyent, a Vilamajor.

Els Llobera van aguantar modestament. Ho corrobora el cas de Guillemona Llobera, qui, en sentir-se morir en una rebrotada de la pesta l'any 1370, decidí fer testament segons el qual deixava 4 sous per pagar misses per la seva ànima.¹¹ Aquesta quantitat era minsa comparada amb les que pagaven les famílies adinerades de l'època (fins a 30 sous).

Pensem que aquesta condició de família senzilla i sense propietats es podia haver mantingut fins a finals del segle XV. Dos detalls ens ho fan veure. Per una banda, els anys 1400 i 1432 es tornen a tenir notícies documentades dels Llobera de Vilamajor quan, als recomptes per pagar la quèstia i la cena,¹² apareixen els tinents del Prat de Lobera que abonaren al voltant de 10 lliures, quan a bona part dels propietaris hi corresponia entre 12 i 32 lliures.¹³ Per altra banda, l'any 1461, a la llista de les propietats de Vilamajor en règim d'alou,¹⁴ encara no hi apareixia cap Llobera.

El segle XV no va fer canviar gaire la situació del camp, on, a part de la crisi i el descens brutal de població, es va veure com la noblesa augmentava la pressió fiscal amb més delmes i pagaments. Els darrers monarques catalans, Joan I i Martí l'Humà, intentaren suavitzar la situació, com també ho feu al principi la nova dinastia castellana dels Trastàmara amb el rei Joan II. La pagesia va estar al costat del rei Joan i del seu fill Ferran el Catòlic quan esclatà la guerra civil el 1462. La població va haver de patir els efectes de la guerra en aquest període (1462-1472), després d'un terratrèmol que l'any 1448 ja havia provocat l'esfondrament del castell i de gran nombre de cases i masos. La crisi i la davallada de població queda palesa en l'evolució dels fogatges,¹⁵ així com el repunt iniciat a finals del segle:

¹⁰ La pesta negra va entrar a Europa a través de vaixells genovesos procedents del port de Caffa, a la Mar Negra, amb rates a bord infestades de puces. Ocasionalment terribles mortaldats i rebrotava cíclicament (amb intervals de 6-8 anys). Al país es manifesta amb força els anys 1358, 1363, 1370, 1397, 1429, 1439 i 1465.

¹¹ M. Aventín: *La societat rural a Catalunya en temps feudals*, p. 362.

¹² «Quèstia», 'pagament d'una tercera part dels fruits recol·lectats'. «Cena», 'talla o llista feta per a pagar les despeses de l'estada de la família reial quan visitava la comarca'.

¹³ ADB Vilamajor, 5 - Història, caixa 52, any 1658. Còpia dels llevadors dels anys 1400 i 1432.

¹⁴ Propietat lliure de tota càrrega senyorial.

¹⁵ Impost pagat per cada llar o foc, establert de forma fixa.

any	fogatges
1359	84
1376	99
1378	84
1470	53
1497	92

A començaments del XVI la població catalana va experimentar una lenta recuperació econòmica que culminà al segle XVII. S'iniciaria amb la lenta desaparició de les epidèmies i de les crisis bèl·liques i socials i culminaria amb el procés de la immigració, sobretot francesa. Un bon nombre de famílies i joves provinents del centre i sud de França s'anirien assentant en pobles de la Catalunya central i litoral en un procés que s'allargaria fins a la primera meitat del segle XVII. Aquesta evolució favorable també tindria conseqüències en els Llobera.

En aquesta època trobem, també, alguns Llobera situats a Collsabadell, Llinars o Palautordera, segurament emparentats amb els nostres Llobera de Vilamajor. Encara a Llinars es manté avui en dia el mas de can Llobera,¹⁶ obtingut pels Llobera de Collsabadell per fusió amb la família Solà i lloc d'origen del fons documental «Pergamins de Can Llobera», que constitueix una de les fonts medievals més completes del Vallès (78 pergamins) i que es pot consultar a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

L'arbre genealògic que recull els Llobera assentats a Vilamajor en el període de la baixa edat mitjana és el següent:

¹⁶ Actualment és propietat de la família Pujol-Casals.

?
Lobera

— **+** —

**Angelina
Thomas**
+ Vilamajor 14/06/1494

?
**Lobera
Thomas**

— **+** —

**Salvador
Lobera**
1491 ven peça de terra
1494 senyalat marmessor al
testament de l'àvia

Margarida
4/1470 dicta testament
+a 3/12/1490

**Barthomeu
Lobera**
hereu universal
+ 22/11/1566

**Anthoni
Lobera**

**Johana
Lobera**

**Joan
Lobera**

2. IRRUPCIÓ DELS LLOBERA EN LA HISTÒRIA LOCAL SEGLES XV-XVI-XVII

Vilamajor ocupava una part del territori prou abrupta per assegurar unes bones condicions de defensa en qualsevol circumstància adversa, però la tendència de la població a ocupar les parts més planeres del territori va afavorir que s'aixequessin noves cases en un lent procés d'assentament a peu del mateix camí ral. La dotzena de cases que es comptabilitzava l'any 1521 anunciava el naixement d'una nova població, Sant Antoni de Vilamajor, fet que no seria oficialment reconegut fins uns anys més tard. Seria al final del mateix segle XVI, l'any 1599, quan Vilamajor i la vila de Cardedeu se separarien.

Durant el segle XVII es reconstruí l'església de Sant Pere de Vilamajor i se n'ampliaren els murs amb la inclusió de baluards. Aquests treballs no finalitzarien fins entrat el segle XVIII. Acompanyant el desenvolupament del poble trobem, a través d'alguns documents clau, un lent però ferm ascens econòmic i social de la família Llobera. Al voltant de l'any 1520 trobarem Salvador Lobera com a senyor del mas, i l'ascens de la família culminaria amb el seu besnét Felip Llobera (1574-1654), qui seria un dels homes importants a la Vilamajor de l'època, amb presència en tots els càrrecs de la parròquia i la universitat.¹⁷ Veurem implicats els Llobera de Vilamajor en la presa de decisions per acabar a temps la reconstrucció de l'església, les ordres dictades per implicar fins i tot els caps i propietaris dels masos en els treballs finals, i la primícia de concedir censals per a l'explotació de la carnisseria i l'aiguardent que es destinarien a sufragar una part d'aquelles despeses.

Massa allunyats de Vilamajor, en aquesta introducció del capítol deixarem constància dels Llobera situats a Barcelona i Perpinyà al final de segle XV, on ja tenien certa notorietat. Hi ha dos casaments, amb capítols matrimonials documentats¹⁸ que així ho reflecteixen. Per una banda, a 25 de setembre de 1610, Eulària Llobera, filla d'Antich Llobera, estableix capítols amb Antich Griuer y Pinsac, donzell de Barcelona, i al dot

¹⁷ La universitat era el nom que prenia el conjunt de forces d'una població. Tenia personalitat pública i representava la població davant els senyors i representants del rei. Els integrants eren escollits pel procediment anomenat «d'insaculació» i la representació quedava en mans dels jurats (normalment en nombre de tres). El primer jurat seria l'equivalent a l'actual alcalde. En una acta presidida pel batlle Melsió Llauredor i per Sagimon Lobera es fa una crida a la població per reivindicar els privilegis atorgats pel rei Jaume I l'any 1251 a la universitat de Vilamajor i complir només els deures confirmats en les cartes signades pel rei a la ciutat de València. (ADB Vilamajor: 5 - Història, caixa 83: «Delmes i notificacions»).

¹⁸ AHPB: Antic Servat major, Notari de Barcelona. Cap. matrim.: lligall 581/91.

aporta la casa del carrer de les Beates que el seu pare li adjudica. Per altra banda, el 1611, signats el 4 d'agost, hi ha els capítols matrimonials entre Francesc Sercós, cavaller de Barcelona, i Isabel Planes de Llobera, vídua relict a en segones núpcies de Lluís de Llobera, burgès de la vila de Perpinyà. Ella aportava en dot un reguitzell de joies de gran valor (collars i diademes d'or i argent, penjolls i braçalets d'argent, collars de perles, tuls i robes amb ornaments d'argent...) tassades per dos argenters de la ciutat en un document annex als capítols i que donen fe de la capacitat econòmica dels Llobera de Perpinyà.

SALVADOR LOBERA: PRESERVAR EL MAS

Salvador Lobera, hereu del mas Lobera, va néixer a Vilamajor entre 1465 i 1475, en temps del rei Ferran el Catòlic. Casat amb Barthomeua, van tenir tres fills coneguts: Narcís, que era l'hereu i hauria nascut entre 1484 i 1507, Margarida i Beneta. Devia ser un home treballador i bon negociant perquè va augmentar el patrimoni familiar comprant i venent terres de conreu, segons els documents que ens han arribat. Així, el 1491 va vendre a Jaume Barau una peça de terra de llaurar a Vilamajor,¹⁹ el 1508 adquirí a mitges amb Joan Derrocada una peça d'una quartera de terreny a Vilamajor, i el 1516 vengué una peça de llaurar a un tal Pere,²⁰ pagès, potser per poder donar bons dots i fer casaments profitosos als fills.

L'any 1519 l'hereu Narcís i la seva germana Margarida es casaren també amb dos germans, la Barthomeua i en Miquel Recolons. Es varen signar davant notari els capítols matrimonials corresponents que organitzaven el règim econòmic de les dues parelles i tenien cura de les herències familiars. En Salvador Lobera, en

¹⁹ M. Aventín: *La societat rural a Catalunya en temps feudals*, p. 222

²⁰ *Ibidem*. 1 quartera vella = 2448 m²; 1 quartera nova = 3627 m²

els capítols del casament d'en Narcís, preservava, com era costum, la unitat del mas mitjançant la donació com hereu universal i assegurava, alhora, l'esdevenidor de la futura nora:²¹

[...] matrimoni ha fet jurat concordat y fermat en y entre Narcís Lobera fill del senyor en Salvador Lobera y de madona Barthomeua muller de aquell viuent de la parroquia de Sant Pere de Vilamajor de una part y na Barthomeua donzella filla del senyor en Joan Recolons y de madona Joana muller de aquell de la parroquia de Sant Esteua de la Costa del bisbat de Barchinona viuent de la part altra [...] Primerament lo dit Salvador Lobera per la molta amor filial que vers lo dit Narcís Lobera fill seu porta dona e per titol de donatio irreuocable entre vius atorga e hereta apres son obit enpero e no abans tots los pactes vincles condicions e retentions deuals scrites lo dit Narcís Lobera fill seu de tot lo mas Lobera terres honors e possessions de aquell e de tots e sengles bens mobles e in mobles haguts e huedors [...] A mes se rete XXV lliures Barchinoneses per a fer testar o en altra manera a totes ses voluntats [...]

En els capítols matrimonials de sa germana Margarida li procurava un bon dot perquè ella s'havia de casar amb l'hereu d'una altra família:²²

[...] Item lo dit Salvador Lobera per contemplacio del present matrimoni per la molta amor filial que vers la dita Margarida filla sua [...] dona en titol de donatio irreuocable entrevius atorga a la dita Margarida filla sua XXXX lliuras barchinonesas [...]

Al cap de sis anys es casà la petita dels germans, la Beneta Lobera, amb Barthomeu Pradell. A 24 de desembre de 1525 se signaren els capítols matrimonials en els quals es detallaven amb precisió el dot a rebre:²³

[...] Lo dit Salvador Lobera per sguard e contemplacio del present matrimoni e per ço que la dita Beneta filla sua haga bens y dot la qual puixa aportar e constituhir al dit Barthomeu Pradell sdeuenidor marit seu [...] dona e per titol de irreuocable entre vius atorga a la dita Beneta filla sua XXXv lliuras barchinoneses Mes auant li dona un cofra ab la clausura e ioyes e totes les vestidures axi festivals com cotidianas les quals ella vuy en dia hagut e fruit de sa persona [...]

És interessant analitzar els elements inclosos en el cofre, peça habitual en els casaments d'aquella època, i Vilamajor no n'era cap l'excepció. El cofre acostumava a ser una caixa de cuir, de base rectangular, amb tapa bombada i tanca de ferro, algun amb pany i clau. Era una peça habitual en les llars benestants i tenia importància en si mateixa perquè servia per guardar les joies i els vestits. Les joies a les famílies pageses eren senzilles, però no per això menys importants. Normalment es tractava de paternòsters (serien el precedent dels rosaris) fets d'ambre o atzabeja i de collarets, també d'atzabeja, argent o vidre.

²¹ ADB Vilamajor: 7 - Actes Notarials: cap. matrim., caixa 81, any 1519

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*, any 1525

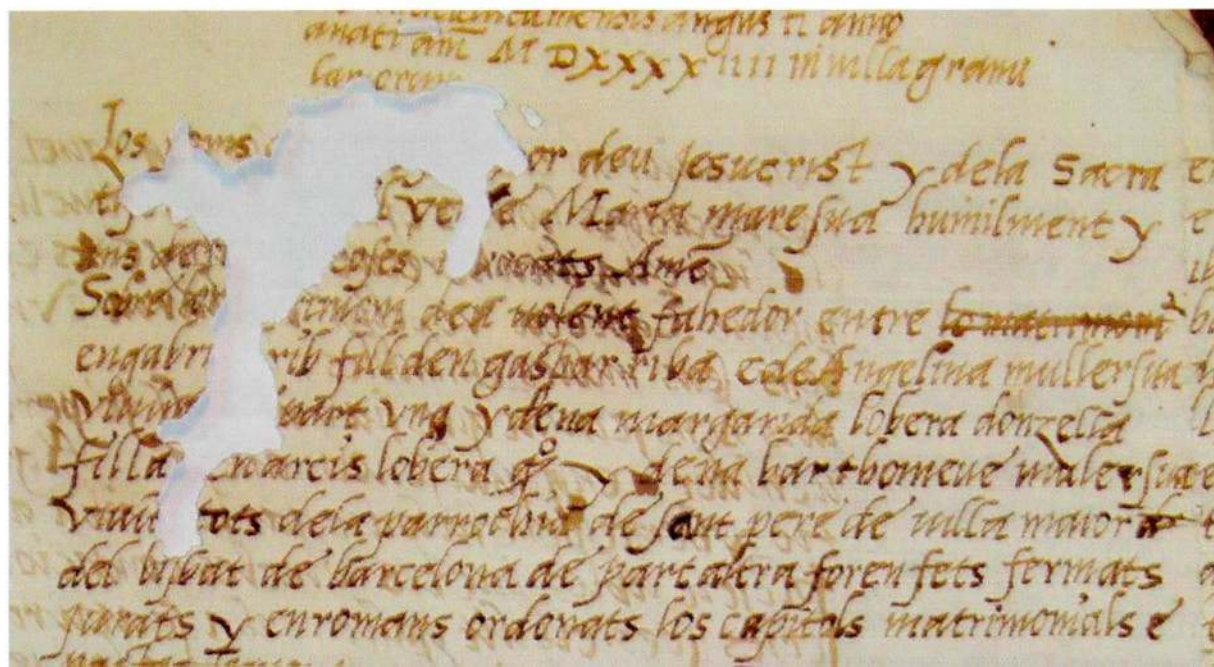
Veureu que en el dot quedaven inclosos tots els vestits que utilitzava la Beneta, segurament cotes, gone-lles, camises, capes, calces i mantells o mantellines, que eren sempre un bé preuat que calia fer durar anys. Destaca la distinció que es fa als capítols entre les robes d'ús quotidià i els vestits de festa (nous i més ornamentats), fet que ja deixava entreveure cert nivell econòmic i un desig de tenir cura de la persona i del seu embelliment. Rebia a part 35 lliures que, sumades al valor dels béns materials esmentats, suposaven una aportació adequada als costums de l'època. Entre els pagesos dels encontorns era corrent dotar les filles amb un import que oscil·lava entre 40 i 60 lliures de moneda barcelonesa.²⁴ Els dots entre mercaders eren més elevats i arribaven a les 300 lliures, mentre que, en el cas dels nobles, s'assolien les 1500.

Salvador Llobera va tenir una vida llarga, sempre al davant del mas, envoltat dels seus i en tot temps a l'aguait de l'esdevenidor per assegurar el benestar de la família. Això ho podem constatar amb motiu del casament dels seus néts, l'any 1544, en vida de la reina Joana la Boja.

Es tornà a produir un casament doble, segurament de conveniència, entre les famílies Riba i Lobera. Així, es van signar a Granollers els corresponents capítols matrimonials: els de Sagimon Lobera i Johana Riba, per un costat, i els de Gabriel Riba i Margarida Lobera, per l'altre.

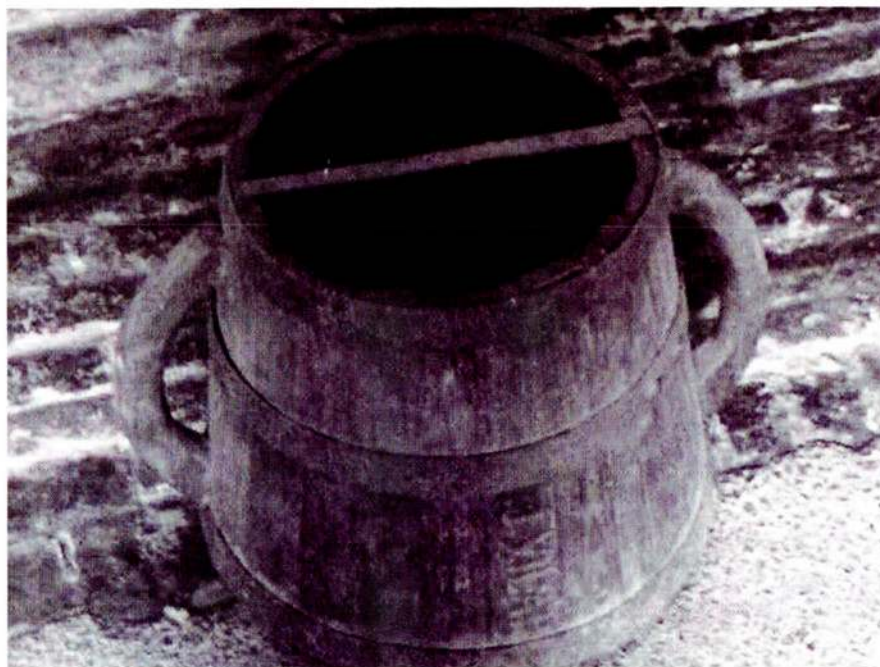
Encapçalament dels capítols matrimonials entre Gabriel Riba i Margarida Lobera

Granollers, agost de 1544 ²⁵

En aquests dos casaments l'avi Salvador Lobera apareix com a garant dels matrimonis i traspassava al seu nét Segimon els drets del mas Lobera:²⁶

[...] que los dits Sagimon Lobera i na Johana Riba donsella sien marit y muller [...] Item ab altro contracte lo senyor en Salvador Lobera hesen senyor util e propietari del mas Lobera de la Parrochia de Sant Pera de Vilamaior e avi del dit Sagimon Lobera per la molta amor y voluntat haguts y rebuts [...] per contemplacio del present matrimoni [...] fa donacio pura perfecta irreuocable entre los vius he heretement al dit Sagimon Lobera net seu e a sos infants de legitim y carnal matrimoni procreadors apres empero lo obit seu e no abans de tota la casa o mas e heretat Lobera de la dita parrochia de San Pera de Vila maior ab tots altres masos en aquels avints y aplicats terres e boscadges honors y posesions de aquells lluny o prop que sien e a la dita heretat pertanyents ab tot bestiar gros e menut cab tota vexella bladeria e vinaria e ab tots altres bens seus mobles e immobles sicuts consequents presents y sdeuenidors [...]

Mesurador de blat
El regle superior servia per afinar exactament la mesura.

²⁴ A mitjans del segle XVI, amb 10 lliures es comprava el blat per al consum d'una persona en 1 any o més.

²⁵ Ibídem

²⁶ Ibídem, any 1544

En Salvador Lobera (comptem que amb més de 50 anys pel cap baix) continuava traslladant la propietat del mas als hereus. Ara, però, saltant el seu fill i hereu Narcís Lobera, encara viu l'any 1544, a qui correspondria únicament l'usdefruit. Tornava a deixar el mas, ara al seu nét, amb tots els edificis i, a més a més, els boscos, les terres de conreu i la resta de finques que l'envoltaven o estaven disperses pel terme. També quedava inclòs tot el bestiar, el petit (aviram i conills) i el gros (vaques, porcs, ases o algun cavall), i tota la «vexella», que era el conjunt de recipients de gran capacitat, normalment de coure o de fusta de pi, per guardar els cereals o emmagatzemar el vi.

Amb motiu del casament de la néta Margarida Lobera amb l'hereu de can Riba, el dot va ser més generós que anys enrere en el casament de les filles. El dot passava a les 45 lliures barceloneses, i totes pagadores en el mateix moment del casament:²⁷

[...] Item ab altro contracte lo se(nyor) en Salvador Lobera hereter universal del mas Lobera de di(ta) parrochia de Vilamaior e aui de la dita Margarida donzella per la molta [...] e per tots drets paternals maternals e supliment de aquets [...] li dona en dot per dot y en nom de dot ara en temps de nupcies a ella i a ssos infants de legitim y carnal matrimoni per creadors quaranta sinc liuras de moneda barceloneses cofre e ioies e vestiduras cotidianes tals quals ella --- sete pagadores totes pagades al dia ques faran les sponsales [...]

Aquest fet de pagament complet i el mateix dia del casament ens indica, sens dubte, que la posició econòmica dels Lobera havia millorat en el curs dels darrers 15 anys que van entre el casament de la Beneta, filla d'en Salvador Lobera, i el de la seva néta Margarida. Si ho comparem amb els costums d'aquells temps veurem que el més habitual era donar els dots de les noies a terminis (normalment dos o tres) o per anys seguits, en funció de la situació de cada família.²⁸

²⁷ Ibídem, any 1544

²⁸ Podeu comprovar-ho revisant els capítols matrimonials entre pagesos de la vila de Vilamaior de diferents nivells econòmics. Consulteu l'Arxiu Diocesà de Barcelona: ADB, Vilamaior, 7 - Actes Notarials, caixa 81: Escriitures (capítols matrimonials) S. VXI; caixa 82: Id. id. s.XVI; caixa 83: Id. id. s.XVII.

SAGIMON LOBERA: PROTEGIR LA FAMÍLIA

Sagimon Lobera va néixer a Sant Pere de Vilamajor, fill de Narcís Lobera i de Barthomeua, entre els anys 1519 i 1523, temps del rei Carles I. Hereu del mas Lobera (per la longevitat del seu avi Salvador, que va permetre saltar la possessió que hauria correspost al seu pare), va tenir una notable presència a la universitat de Vilamajor i va ser el primer jurat²⁹ en cap conegut de la nissaga Llobera almenys un cop entre 1550 i 1580. Els documents trobats n'indiquen l'ascens, i cada vegada adquiriria més importància en l'activitat política i social de la vila. Casat el 1544 amb Johana Riba, tingué quatre fills coneguts: Barthomeua, Elisabeth («Bet» o «Habet» en algun document), Margarida i Jaume, futur hereu. Vidu el 1571, es tornà a casar al cap d'un any amb Caterina, amb qui tingué quatre fills més: Felip, Joana, Paula i Violant.

L'any 1574 va caure malalt i, pensant que li arribava la mort, va fer un primer testament en el qual disposava les donacions per comprar la salvació de la seva ànima. Per encaminar el futur de la família feia responsable el seu fill Jaume, l'hereu, de la cura de la seva madrastra i dels seus germans i germanastre que encara estaven necessitats de protecció. Nomenà quatre marmessors (Miquel Canals, Jaume Gual, Miquel Riba i Miquel Prat) per supervisar el compliment de la seva voluntat:

[...] Nomine hamen jo Sagismon Lobera pages fill de (N)arcis Lobera de la parrochia de Vilamaior y de na Bartomeua de haquell muller [...] faig y ordeno meo ultim y darrer testament ultima y darrera testamentaria voluntat [...].
[...] Primerament i ans de todas cosas encomane la mia hanima ha mon creador y redentor [...] lo meu cos vul me sia enterrat ab ____ sepultura lendema nouenari de capdeani en lo fossat vul ho tumol del mas Lobera parroquia de Vilamaior mes hauans vui lo ____ de mos bens deu liuras dich 10Ll moneda Barcelonesa [...]

²⁹ ADB Vilamajor, 8 - Testaments, caixa 102, any 1574, anotació 34

[...] En lo dia de mon hobit y feu de mon noucentenari y cap de ani y ____ mes vul y mano me sia selebrat en la esglesia de Vilamaior un trentenari de Sant Hamador la caritat del qual vul sian tres liuras dich 3 LI ha cada hu dels vuit siris vul y mano sian donats un sou al bassi dels siris i dels de sobra ha cadahu sis dines y de las hanimas dels pobres altres sis ha cadahu al bassi de la missa sis dines y ha Montserrat y al hospital altres sis dines ha cada y altres legats per rebre la hanima mia ha coneguda de mon marmesor mes hauans vul i mano y me prech de mos bens sis liuras las quals vul que immediatament hague mort mia me sian ____sades y tres misas celebradores lo dia de Sant Segimon ho lo dia mes prop no impedit en lo altar de la verge Maria per los domes hi monjo de Vila maior [...]

En primer lloc, si analitzem la despesa manada de 10 lliures per assegurar la salvació de la seva ànima (la religió d'aquell moment havia fet arrelar de manera extraordinària la creença que la salvació de l'ànima depenia de les pregàries i misses encomanades i pagades), comprovarem que es tractava d'una quantitat important per a qualsevol pagès d'aquella època. Aquesta i altres disposicions corroboren la impressió que en Sagimon Lobera tenia ja una bona posició econòmica. Això queda refermat pel desig de ser enterrat en el túmul familiar del cementiri de Vilamajor, per la disposició de celebrar el trentenari³⁰ de Sant Amador o pel detall i les quanties dels donatius a fer: almoines per a la compra de ciris, per al bací dels pobres, per al monestir de Montserrat, per a l'Hospital de pobres (segurament el de Sant Celoni) o per a misses a l'altar de la Verge Maria.

També són notòries les disposicions testamentàries respecte a la muller i als fills:

[...] mes i mano y deixo de mos bens ha Batomeua filla mia y de Juana primera muller mia cent ducats en fer de casament [...] mes vul y mano y deixo noranta liuras ha Bet filla mia les quals per restitutio de dot no havia rebudas den Perronell de la Fonsa les quals vull en fet de casament sian tornades a ditte Habet filla mia ab seu cofre y ioies y roba. Mes vul y mano y deixo a Felip fill meu y de na Caterina muller mia sinquanta liuras en fet de casament y que sia collocat segons lo poder de la casa treballant empero segons ____ y sia calsat y vestit per lo hareu de ma casa y las sobredittas fillas mias no pogan esser tretas de casa sino en fet de Casament aube vul que sanas y malaltas estigan y sian calsadas y vestidas dels bens de la casa [...]

En segon lloc, en Sagimon Lobera disposava que sa filla Bartomeua rebés de dot 100 ducats quan fos l'hora de casar-se,³¹ exigia el retorn del dot que l'Elisabeth no havia rebut encara del seu marit (potser havia quedat vídua) i donava la llegítima de 50 lliures al fill petit Felip, de dos o tres anys d'edat, perquè pogués casar-se i abandonar el mas quan tingués l'edat per fer-ho. Aquests dots mostren la cura pels més dèbils de la casa i assenyalen un procés de creixement constant de la família perquè, si considerem que en aquells moments es podien comprar peces de terra per un preu de 25 lliures, les quantitats disposades al testament són indicatives de la bona situació econòmica de la família.

³⁰ Conjunt de 30 a 34 misses celebrades en sufragi de l'ànima del difunt i que, a finals del segle XVI, era una pràctica molt comú entre els pagesos del Vallès.

³¹ El 1580, en un segon testament, s'indica que 100 ducats equivalien a 120 lliures.

En tercer lloc hem de donar importància al fet que l'hereu, en Jaume, era el responsable dels seus germans, els quals havia d'alimentar i vestir, a més a més de proporcionar-los feina fins que fossin capaços d'abandonar el mas per casar-se, i era també responsable per la seva madrastra, a qui havia de cuidar, vestir i alimentar, i encara pagar els diners estipulats al testament si volia deixar el mas:³²

[...] deixo ha Caterina muller mia una cambra guarnida per habitar [...] que sia calçada y vestida de dol [...] y deixo coranta vuit liuras [...] no sia pogut ser treta de casa sens habans donarli setanta y duas liuras les quals tinch rebudas per part de dot [...]

Finalment, fixava l'hereu universal i l'ordre de successió en cas que aquell no pogués prendre possessió de l'herència o no tingués descendents per fer-ho:

[...] Mes de tots los altres bens meus [...] de tot ne fac hereu meu universal en millor modo entre ha Jaume fill meu y de Juana primera muller mia y li deixo curados los sobredits marmesors donantlos ___ los ___ bastant poder com em semblas concedir se y tamen si viura si no ha Felip fill meu y de Caterina muller mia si viura y si no ha qui pervindra per Catalina. Haquesta es la mia darrera y ultima testamentaria voluntat la qual vul valer ___ de testament ha cada fill en lo millor modo ___ haso es pres en la casa de dit Lobera a 17 de octubre 1574.

Mes de tots los altres bens meus [...] de tot ne fac hereu meu universal en millor modo entre ha Jaume fill meu y de Juana primera muller mia y li deixo curados los sobredits marmesors donantlos ___ los ___ bastant poder com em semblas concedir se y tamen si viura si no ha Felip fill meu y de Caterina muller mia si viura y si no ha qui pervindra per Catalina. Haquesta es la mia darrera y ultima testamentaria voluntat la qual vul valer ___ de testament ha cada fill en lo millor modo ___ haso es pres en la casa de dit Lobera a 17 de octubre 1574.

Testament de Sagimon Lobera
Any 1574. Fragment final del primer testament.³³

³² ADB Vilamajor, 8 - Testaments, caixa 102, any 1574, anotació 33

³³ Ibídem

Passats sis anys i després de superar el perill de mort havien nascut Paula, Johana i Violant, fruit del segon matrimoni amb Caterina. Els fills del primer matrimoni s'havien casat o fet grans i les circumstàncies eren unes altres. A Caterina, segona muller, ja no li calia tanta protecció o ajut econòmic, i pel que feia al relleu al front del mas, l'hereu Jaume portava tres anys casat amb Barthomeua Canals però encara no tenia descendència. Per això l'any 1580 en Segimon tornà a testar, modificant, en relació al primer testament, les garanties per a la seva muller i aclarint amb més precisió com havia de ser el relleu generacional:³⁴

[...] mes vull y mano que na Paula y na Joana y en Felip Jaume fill y filles meus communis a mi y a na Catarina muller mia sien prouehits en menjar y beure calsar y vestir sans y malats per mon areu en ma casa y y sien collocats en cas de matrimoni [...] fas areu universal an Jaume Lobera ja heretat en capitols matrimonials apres faltant dit Jaume sens fills ho filles quant que quant hu ho molts no pervenint en edat de fer testament sustituesc an aquest en Felip Jaume apres na Paula y na Joana faltant na Paula apres an aquelles ho aquells que primer seran en cas mas confes deure a na Catarina muller mia cent ducats valent cent y vint liures las quals vint rebuts per a dot y mes confes deure a na Ysabet filla mia cent liuras moneda barcelonesa les quals vul las sien donades y restituides per mon areu [...]

El primogènit Jaume no tindria fills aptes per heretar i seria en Felip Jaume, el fill petit, fruit del segon matrimoni, l'hereu universal i senyor del mas Lobera.

³⁴ Ibídem, any 1580, anotació 93

PHELIP LLOBERA, SENYOR DEL MAS LLOBERA: FER POLÍTICA

Phelip Llobera, fill de Sagimon Lobera i Caterina i batejat com a Phelip Jaume, va néixer a Vilamajor entre 1573-74, sota el regnat de Felip II. Es va casar dues vegades: la primera, amb Elisabeth Planell als voltants de l'any 1596. Fruit del matrimoni nasqueren els quatre fills que hem pogut comptabilitzar: Elisabeth (nascuda entre els anys 1597-1606), Jacint (entre 1600 i 1612), Maria Paula (9-11-1607) i Francesca-Caterina (25-8-1615). Del segon matrimoni no en sabem res, possiblement per manca de descendència. Va morir l'any 1654 a Vilamajor.

Pagès i propietari d'un mas en expansió, devia tenir una economia sanejada per poder participar activament en tasques parroquials de caràcter social, en un primer moment, i, més tard, en labors de govern en l'àmbit local i de representació davant el poder reial de Catalunya. Així, entre 1607 i 1644 va ocupar càrrecs d'obrer del bací i obrer major de la parròquia de Sant Pere de Vilamajor, conseller, home jurat i jurat en cap de la universitat de dita parròquia.³⁵ Culminà la seva trajectòria política amb el càrrec de batlle els anys 1641 a 1644. Al front de la comunitat ocupà llocs preeminents durant un llarg període de temps i per tant hem de donar per descomptat que la seva participació en la vida política i social de la vila obeïa a una posició que el feia mereixedor de la consideració i reconeixement exigibles als càrrecs que ostentava.

El període històric en què va viure i la seva dedicació a la política el van relacionar amb alguns dels episodis que marcarien l'esdevenir del país. Ens ha semblat interessant resseguir amb detall les seves passes, tot repassant en paral·lel la nostra història i alguns dels fets esdevinguts a Sant Pere de Vilamajor.

³⁵ «Home jurat», representant d'una branca de la comunitat per formar part del consell de la universitat. «Jurat en cap», primer dels jurats que, en nombre de tres, tenien delegada la representació del consell. «Obrer del bací», càrrec parroquial, per elecció, per a l'execució de tasques econòmiques i de treball.

Phelip Llobera va ser un pagès ric. Malauradament no podem provar la bona posició econòmica de Phelip Llobera al front del mas perquè no hem trobat documents ni cap inventari dels seus béns, però l'anàlisi de les seves activitats prolongades en el món parroquial i polític fan pensar que segurament disposava d'un mas prou ric i econòmicament estable per a no haver de preocupar-se'n de l'explotació. Devia tenir una bona capacitat de gestió i, evidentment, a jutjar pels càrrecs que assumiria, sabia llegir i escriure i tenia els mínims coneixements sobre com establir una comptabilitat. Els fets que ens porten a aquesta reflexió són les interpretacions que donem a alguns dels documents als quals hem tingut accés. Devia disposar de terrenys suficients per poder llogar peces de terra i la capacitat per cobrar els censos o els arrendaments, com ho demostra una època³⁶ de l'any 1603 en la qual Barthomeu Bruguera s'obligava a pagar cada any uns censos de 22 sous i 46 diners per una peça de terra.³⁷

Quan repassem les talles³⁸ veiem amb claredat que habitualment hi havia dos nivells de quotes que distingien els masos rics dels pobres, i amb diferències ben notables: 4 lliures d'uns en front de 4 sous dels altres.³⁹ El nom dels Llobera apareix entre les talles més elevades, sempre arrencat als llistats amb els noms de les famílies de Vilamajor que més aportaven (per tant, les més riques). En aquesta època podem referir sense por a l'equívoc quines eren aquestes famílies: Barau, Bataller, Canal, Coll, Collet, Cortès, Derrocada, Llobera, Masó, Pou, Riba, Rovira, Sauleda i Tàpies.

Els càrrecs parroquials: obrer del bací de l'església i obrer major

Phelip Llobera va començar la seva activitat social ocupant els càrrecs d'obrer del bací de la parròquia i obrer major. Aquestes tasques l'obligaven a l'administració dels béns i rendes de l'església i havia de col·laborar amb el rector en tot el que calia durant l'any que durava el seu nomenament. Els béns s'obtenien de les almoines del bací que es captaven a l'interior del temple i amb els impostos censals sobre les collites.

En aquesta època els càrrecs es designaven pel sistema d'insaculació, però amb tria dels qui podien aspirar a ser escollits per part del rector. Així, era necessari gaudir de la seva confiança, disposar d'un cert temps de lleure i tenir la possibilitat, en determinats casos, de deixar momentàniament les pròpies ocupacions i feines. Naturalment, havien d'estar al dia dels preus i de les condicions dels mercats perquè l'administració parroquial significava per a un obrer estar al cas dels preus del blat per decidir quin era el moment més oportú per vendre el producte obtingut dels censos de l'obreria o desplaçar-se a una vila o ciutat per signar davant notari els contractes amb alguns artesans i pagar els salaris de tots aquells que feien les feines per l'església.⁴⁰

³⁶ Rebut o document privat de reconeixement de pagament.

³⁷ ADB Vilamajor, any 1603, anotació 101

³⁸ «talla», llista dels habitants feta especialment per a la recaptació d'impostos o tributs.

³⁹ 1 lliura equivalia a 20 sous. L'any 1600, el salari d'un manobre era d'unes 100 lliures anuals.

⁴⁰ PUIGVERT 2001: 160

die 4. In mensis Aprilis 1616.
 Iniquint Lorde y prateria Antiga. Info
 de s. Luce de la Vilamajor la segona
 ta de pasqua de resurreccio y Insequim
 aquella y essent obrer lo any passat y faume
 perira. Lu sau dela obra y Phelip Llobera
 sau delas aus. Elegent Son San Clab lo any
 go es lo dit faume perira a Berthomieu
 de Villicor y lo dit Phelip Llobera elegent
 son loch a Joan de rocada tots pagesos
 dela fona dita parrochia
 estimonis Son Pere Proinas
 coll pages y Pau ruiol pabiter
 tots dela mateixa parrochia

Com a obrer del bací de les ànimes, Phelip Llobera nomena successor el 1616.⁴¹

⁴¹ ADB Vilamajor 3 - Llibre d'Obra 36

Com a resultat de les activitats a l'obreria, Phelip Llobera segurament assolí privilegis dins la parròquia, com posseir un banc propi per seure o participar activament en les festes religioses. També era costum que els homes importants fossin membres actius en la processó del Corpus, tot portant enramades per adorar la Custòdia.⁴²

De la seva activitat com a obrer de l'església ha quedat documentat el càrrec i nomenament en els anys següents:⁴³

- obrer del bací anys 1610, 1611 i 1615
- obrer major any 1622

Les activitats en la comunitat parroquial suposaren un ascens en l'escala social que sens dubte dugué Phelip Llobera a participar en la vida política local. Ocuparia tota mena de càrrecs públics que, de forma intermitent, va mantenir fins a la seva mort. El pas de l'àmbit parroquial al polític es feia amb tota normalitat. Després aquests càrrecs serien ocupats pels seus fills, nét i besnét, tots ells hereus de can Llobera. Interessava que aquestes responsabilitats es fessin hereditàries de manera que el poder estigués controlat i repartit entre unes poques famílies.

Els càrrecs polítics: home del consell i jurat de la universitat

El Consell era la institució de govern de la universitat⁴⁴ i estava format pels homes jurats (o «singulars») del consell, que eren els equivalents als actuals regidors. Els encapçalava el jurat en cap (o «primer»), un jurat segon i un jurat tercer. Hi havia també un clavari, que era la persona que feia de tresorer, uns oïdors de comptes, que portaven l'ordre en la comptabilitat, i un mostassaf, que era l'encarregat de la vigilància dels pesos i de les mesures utilitzades en les transaccions comercials i controlava la qualitat dels queviures i els preus en els mercats. El rector de la parròquia era sempre el secretari del consell. Els tres jurats principals tenien la representació del consell i la capacitat per a prendre determinades decisions. El funcionament normal era a través de consells ordinaris (formats pels tres jurats i un reduït nombre de singulars) i del consell general, quan s'havia de prendre decisions de caràcter important.

⁴² D'aquest costum en consta la participació d'un descendent, en Genís Llobera, a la processó de Corpus del 1744, portant enramades com li corresponia pel seu càrrec d'obrer (ADB Vilamajor – 3-Obra: «Dietari llevador de l'obra», censos 1734 -1849).

⁴³ ADB Vilamajor 3 - Obra, caixa 36, any 1610, any 1616; Llibre de l'Obra 1591-1612, 1630, 1641.

⁴⁴ Vegeu nota 17 a peu de pàgina.

Els càrrecs s'escollien pel sistema d'insaculació (com en el cas de l'elecció d'obres de l'església), que consistia en col·locar en un sac els noms dels candidats escrits en un paper (rodolí) i fer l'extracció de la mà innocent d'un nen d'uns 8 anys, cosa que, teòricament, havia de garantir una tria a l'atzar. En vista de la repetició de noms que apareixen al llarg del temps sembla que l'elecció havia d'estar viciada, bé per un control previ de noms escrits als rodolins, que deixava molt reduïdes les persones que podien aspirar a l'elecció, bé per alguna diferència de forma entre els rodolins, bé per alguna argúcia per detectar el document que calia escollir. Les insaculacions es feien cada any el dia 28 de desembre, tret de l'elecció dels mostassafs, que normalment es realitzava a part, el 13 del mateix mes.

Phelip Llobera fou escollit els anys 1607, 1620, 1621, 1622, 1633, 1636, 1639 i 1640 com a home jurat del Consell de la universitat de Vilamajor i els anys 1618, 1631, 1639 i 1650 va ocupar el càrrec de Jurat en cap o primer.

El procediment d'elecció de càrrecs a Sant Pere de Vilamajor queda reflectit al nomenament de Phelip Llobera com a jurat en cap de l'any 1617:

[...] In seguint la consuetut y pratiga antiga en fer la extractio de jurats y homens de consell y tambe en virtut de un privilegi real consedit per Don Manrique de Lara portantveus de Virrey en lo principat de Cathalunya als singulars y universitat de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor juntats los jurats y consell ordinari de dita parrochia en lo porxo de la Iglesia se feu dita extractio [...] fonch uberta una caixa en la qual y ha tres claus y dins de ella estan escondides les bosses dins de les quals estan escondits los noms insiculats en los officis de dita parrochia. Uberta una bossa per lo jurat en cap axi intitulada un minyo posa la ma y tret un rodoli dins del qual fonch trobat lo nom de Phelip Llobera per jurat en cap y consecutiament fonch treta altra bossa intitulada bossa de jurat segon e de aquella fonch tret altre rodoli dins del qual fonch trobat escrit lo nom de Joan Derrocada per jurat segon y consecutiament fonch treta altra bossa de jurat tercer [...].⁴⁵

Els diferents estaments tenien a Sant Pere el seu lloc de trobada específic. El consell general es trobava als porxos de l'església, com queda indicat a la convocatòria feta per celebrar el consell del 4 d'abril de 1621:

[...] Convocat lo Consell General de la parrochia de Sant Pera de Vilamajor Bisbat de Barcelona ab la forma acostumada de repicament de campanes de la iglesia de dita parrochia y congregat sota lo porxo construit i edificat devant la isglesia de dita parrochia de Vilamajor ahont per semblants y altres negocis de la universitat de dita parrochia dit consell general se acostuma a congregat [...].⁴⁶

⁴⁵ ADB Vilamajor 3 - Obra, llibre 35, any 1617, f. 1

⁴⁶ ADB Vilamajor 5 - Història: caixa 56.2, any 1621

En canvi, el consell ordinari acostumava a fer les reunions al cementiri. Així ho detalla una de les convocatòries de l'any 1631 on el nostre avantpassat, com a jurat en cap, plantejava al consell una solució per a conciliar l'import i els terminis de pagament dels emoluments pendents entre la universitat de Sant Pere de Vilamajor i el doctor Domingo Rourell, encarregat d'acabar la construcció de l'església:

[...] Convocat y congregat lo Consell ordinari de la universitat de la parrochia de Sant Pere de Vilamajor dins lo cementiri de la iglesia parrochial de Sant Pere de Vilamajor a hont per aquestos o semblants negocis se acostuma de convocar y congregar ab la forma acostumada [...].⁴⁷

L'accés als càrrecs públics requeria gaudir d'una posició econòmica notòria, tenir un mínim de coneixements i disposar d'ascendència o poder dintre la comunitat. No sembla massa aventurat suposar (la corrupció ha estat massa sovint lligada a l'exercici del poder) que el mecanisme d'elecció podia donar peu a lluites internes i a la compra de favors dins el propi consell, i, per tant, havia de ser corrent que alguns dels aspirants, en les setmanes prèvies a les insaculacions, s'apropessin als consells fent servir llaços de parentiu o amistat.

No tot ho feia la sort... i en Phelip Llobera, com altres prohoms de Vilamajor, es va saber moure bé, perquè sorprèn la quantitat de vegades que resultà escollit. Si hi esteu interessats, podeu consultar el Llibre de Balla, jurats y homens de consell i mostesaph de la universitat de Vilamajor de 1621 a l'Arxiu Diocesà de Barcelona.

En la culminació del seu ascens polític, Phelip Llobera fou escollit Batlle per al mandat entre 1641 i 1644, càrrec que suposava la representació del Rei, la recaptació de tributs i l'administració de la justícia en totes aquelles causes civils que no poguessin comportar penes de mort o de mutilació. El nomenament era per tres anys i l'elecció es realitzà el dia 29 de gener de 1641, que, com era costum, s'esqueia en el dimarts més proper a la quinzena anterior a la celebració del Carnestoltes.⁴⁸

Llibre de Balla, jurats y homens de consell y mostesaph de la universitat de Vilamajor
Portada any 1621 ⁴⁹

⁴⁷ Ibídem, any 1931

⁴⁸ Ibídem, llibre 52, any 1641

⁴⁹ Ibídem, any 1621, «llibre de balla, jurats y homens de concell y mostesaph»

:HIS: MARIA: IOSEPH:
 :I 6 2 I:

Libre en lo qual estaran totas las extractions
 de Balla Jurats e homens de concell y mostresoph.
 y to. tot los determinacions dels consells tant or
 dinaris com extra ordinaris, y comptes del
 clauari y Jurats del dit terme, y por
 rochis de bilamio al fou y pla lu
 sanna, y to. tot las de mes cosas
 seran ende y utilitat de
 dit terme y m. g. de
 homens y per sonos de
 dito por rochis
 com tambe
 en utilitat
 de ma. g. de la dest. pera de bilamio

Die XXIX^{ta} Januarij MDCXXXIX

Comorat lo consell ordinari & en lo qual & Bartolomeu
Bouguera Pere Pau Trament Aracó Pere Bataller Narij
Alba Stone Bachs Joan Pau Cucarella Joan Guat del
Lloch Jaume Pauera Tajimen Rager y Jaume Soler homeny
de consell Pera fer la separació de Batlle segons que per Realy
Privilegi quinze dias antes de Carnestoltes de tres en tres anys
los es berrmes y conuirt De la botla de vulgarment dita de
Batlle fench a pres un redoli dintre del qual fench trobat
continuat lo nom de Felip Llobera pages de dita p^a
Pnt^o per testimoni lo R^{te} Jaume Oliver pre Vicari de
la iglesia de dita p^a y ~~Jaume~~ Jaume Joan de
vorada pages de dita p^a.

Extracte de l'acord d'elecció de Felip Llobera com a Batlle. Any 1641.⁵⁰

⁵⁰ R. Llobera & M. Serra: recopilació sobre document d'ADB Vilamajor 5 - Història, 52.

La reconstrucció de l'església

Phelip Llobera, amb el desplegament dels seus càrrecs als consells, intervingué en la vida pública de Vilamajor i hi deixà la seva empremta. Així, com a home de consell (any 1621) i, sobretot, com a jurat en cap (any 1639), organitzà la reconstrucció de la meitat de l'església que encara estava per fer.⁵¹ Cal significar que a mitjans del segle XVII els bisbes tingueren especial interès en la millora dels edificis eclesiàstics i es preocuparen per la seva capacitat i adequació a les exigències derivades del Concili de Trento. Per això al Principat, entre els anys 1563 i 1621, es van construir, reformar o ampliar més de 50 esglésies parroquials.⁵² Aquesta activitat constructora va afavorir l'aparició d'activitats i de treball en uns moments de situació econòmica general del Principat molt precària. Sant Pere de Vilamajor no era una excepció i es feia complicat finançar la reconstrucció. Per aconseguir-ho es van crear impostos afegits i el nostre Felip Llobera no quedaria al marge de les decisions.

L'any 1608 s'havien tret les primeres pedres del castell per continuar les obres de l'església. L'any 1621, per ajudar a pagar la construcció, Phelip Llobera, com a home jurat, en consell general de 4 d'abril donà el seu vistiplau a la creació de nous impostos i a l'arrendament de la taverna i la fleca per un termini de dotze anys durant els quals l'arrendatari havia de pagar un impost equivalent a un quarantè sobre el preu del gra recollit a la parròquia:

[...] Attes que la dita obra de la iglesia que se a de fer es de importancia y de molt cost y la universitat de dita parrochia no te diners comptans per pagar la dita obra que per dit effecte de pagar la dita obra ço es lo cost y gastos de aquesta sinscriga ab deguda perfectio sie per temps de dotse anys comptadors del primer ho segon maig proxim vinent en auant posada fleca y tauerna en dita parrochia ço es que aquella sie arrendada com baix se dira e tambe per dit temps de dotse anys del primer ho segon maig proxim vinent en auant comptadors sie imposat com ab lo present imposan un quarante sobre los grans se culliran en dita parrochia en dit temps de dotse anys [...]

[...] la qual fleca y tauerna tingan los arrendados de quella venent pa y vi a la menuda com se acostuma de fer ab prohibitio que altres persones no puguén vendre pa ni vi a la menuda en dita parrochia sota la pena que sera imposada exceptat que los habitants de dita parrochia puguén vendre lo vi tindran de sa cullita [...]⁵³

Al front del consell, vetllava de prop tots els afers i, en especial, dedicà molta cura a supervisar la reconstrucció de l'església. Per fer front a les dificultats econòmiques que es presentaven, l'any 1639 proposà reduir costos per a poder acabar a temps les obres mitjançant acords amb el constructor segons els quals

⁵¹ ADB, Vilamajor, 5- Historia, llibre 56.2 any 1621

⁵² Ibídem

⁵³ PUIGVERT 2001: 100

es modificaria la qualitat de les fustes amb què s'havien de fer les portes del temple. En Phelip Llobera donava per bones les propostes del constructor Jacintho Rourell per canviar el tipus de fusta de les portes. Sembla que no trobava fusta d'alba amb prou condicions per fer la feina de manera correcta i mantenia que, per fer les portes, fóra millor emprar fusta de melis, llavors anomenada «fusteta de Tortosa». El consell va demanar que el doctor Rourell manifestés que la proposta que havia presentat en Phelip Llobera era correcta i, un cop confirmada, fou aprovada, tot i que amb desacords. Es van imposar condicions al constructor sobre la revisió del material a emprar (per evitar que tingués tares) i, sobretot, es va fixar un termini per finalitzar la col·locació de les portes:

[...] Ab tant empero que dits fustets despres que seran serrats sian visurats per u o dos experts per a veurer que dits fustets no sian vitrosos ni tingan albeca perque tenint vici algu lin pugan fer comprar de altres que no tingan taras y que ditas portas sian posadas dintre quinze dias apres que lo portal estiga a punt per a poderlas y posar ço es fet lo revolt encara que lo de mes del portal no sia acabat [...]⁵⁴

Phelip Llobera també intervingué com a home jurat al consell ordinari del 15 de gener de 1640, el qual establiria llistes de treball d'obligat compliment per als vilatans de Sant Pere de Vilamajor (i, el que és més significatiu, per a tots els caps dels masos del terme) per col·laborar en les tasques de neteja per l'acabament de les obres de l'església.

El dia de Nadal havien expirat els nou anys que s'havien donat al doctor Rourell, prevere, per finalitzar la fàbrica de l'església parroquial sense que la construcció estigués acabada. Per això el consell va resoldre que es faria una llista de tots els caps de casal de la parròquia i que de deu en deu passarien cada dia per l'església per acabar les obres que s'havien endarrerit. El rector faria el control d'aquesta crida perquè es tractava de fer «lo degut en lo que es del servei de nostre senyor».⁵⁵ Es publicà un diumenge, al púlpit, la llista de cases convocades, començant pel veïnat de la muntanya, així com l'avís que hi haurien de passar tots els amos (o representants seus) de la parròquia de Vilamajor. Si faltaven o no arribaven a l'hora convinguda havien de pagar el lloguer d'un home que faria un altre dia la jornada perduda. No hi va haver cap excepció, de manera que tots els homes del consell també quedaven incorporats a la llista. Fins i tot el mossèn l'encapçalava de forma voluntària.

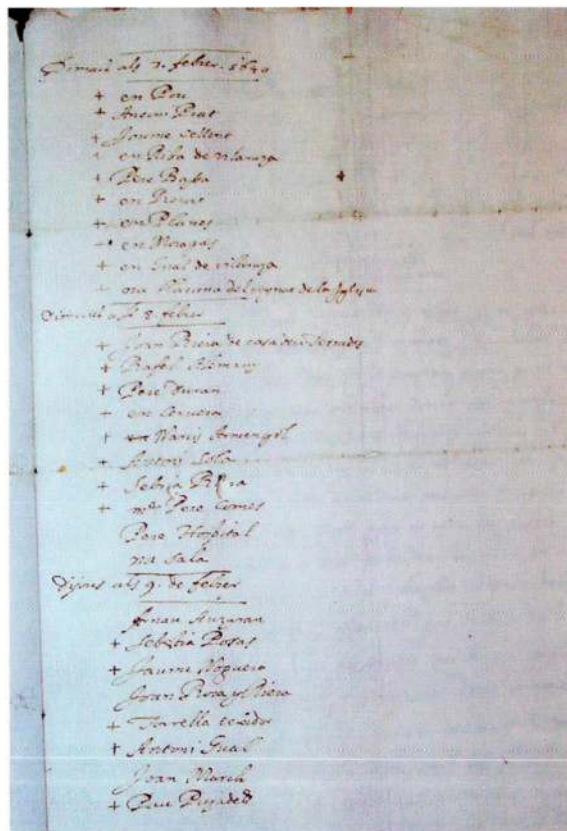
Es preveia que les feines es farien del 23 de gener al 9 de febrer, tot i que els dissabtes i diumenges quedaven exclosos. L'església no s'acabaria fins l'any 1663 amb la col·locació de la campana que, segons alguns historiadors, va ser feta en època de Carlemany.⁵⁶

⁵⁴ ADB Vilamajor 5- Historia, llibre 52 any 1639

⁵⁴ Ibídem, any 1640

⁵⁶ Ibídem, caixa 60: llibre particular parroquial. Notes de mossèn Llorenç Valls.

Ens ha semblat interessant reproduir tot seguit la llista emesa per comprovar qui va ser inclòs en aquesta crida tan especial.

Llistat dels propietaris dels masos cridats a treballar per finalitzar la construcció de l'església. Any 1640.⁵⁷
(Continua a la pàgina següent)

⁵⁷ *Ibídem*, llibre 52, any 1640

Villanar als 30. Janer 1640

+ Antoni Dats
+ Joseph Parera
+ Antoni Bruguera
+ Jaume Bruguera
+ Joan Salas
+ Narij Canallas
+ Joan Riera panyra
+ Pere Nogu
+ Guillem Ferrer
+ Antoni Bosch
+ Jeroni Saubeda

Vicendret als 3. Febrer 1640

+ Pere Font
+ en Montell
+ Joan Rot
+ en Parera corda
+ Joan Artor
+ Antich Cuernella
+ Pere Rouira
+ Antoni Vallespar
+ Narij Vallespar
+ Pere Pau Serra

Vimard als 31. Janer

+ Pere Pau Ribernal
+ Lloent Solà
+ Jeroni Rouira
+ Jaume Torrens
+ Jaume Sella fusta
+ ~~Jaume Sella fusta~~ Pere Bruguera panyra
+ Narij Clapés
+ Barthomeu Mayo
+ Francesch Bruguera
+ Lluís Borulada

Vimercas als 31. febrer 1640

+ Narij Serra
+ Francesch Ferrer
+ Jacintxo Llobet
+ Me Junqueres
+ Me Rodon
+ Jacintxo Vallespar
+ Pere Lluçol
+ Francesch Tradera
+ Joan Lluçol
+ Bernat Carbonell

Vipare als 4. Febrer 1640

+ Jacintxo Creus
+ Antoni Parera
+ Antich Lluçol
+ Narij Enal
+ Pere Parera
+ Narij Lluçol
+ Miquel Baril
+ Jacintxo Barafort
+ Antoni Molins
+ Joan Riol
+ Barthomeu Serra

Villanar als 6. Febrer 1640

+ Antoni Saubeda
+ Pere Serra y Lluçol
+ Jacintxo Solà
+ Joan Riera de grananeda
+ Narij Cuernella del mas
+ Joan Riera Tramunt
+ Pere Bataller de Vilanova
+ Francesch Lluçol
+ Jacintxo Vilan
+ ena Collat de Vilanova

Els contrapoders a Sant Pere de Vilamajor

No s'escapa en les històries sobre Vilamajor que les famílies de major fortuna eren les que normalment ostentaven els càrrecs de la universitat i, per tant, bona part del poder. Tenien diners i possibilitats per a poder destinar el seu temps a càrrecs públics que altres convilatans menys adinerats no podien exercir. Però també sembla evident que entre les famílies més importants hi havia d'haver lluites internes per a conservar els poders assolits. Ens ha semblat trobar en el nomenament del mestre de minyons de l'any 1639 un bon exemple d'aquestes circumstàncies, no exempt de gran finor. En uns moments en què Phelip Llobera tenia una posició de preeminència com a jurat en cap l'any 1639, pensem que l'elecció de Llorenç Llobera com a mestre de minyons no va ser circumstancial.

En Llorenç Llobera era capellà i, sens dubte, parent dels nostres Llobera (potser un germà o un cosí d'altres branques Llobera dels encontorns). Devia gaudir d'unes bones rendes anuals, indispensables per a ser ordenat sacerdot,⁵⁸ i aquestes quedaven complementades pel seu sou de mestre, establert en 10 lliures a l'any.⁵⁹ Segurament la tria de mossèn Llorenç Llobera podia respondre ben bé al poder de les influències a l'hora de la tria de càrrecs. En aquest cas ens sembla prou evident que el nomenament feia de contrapès a la presència que tenia una altra família significada de Vilamajor, els Derrocada, en el consell de la universitat i en la rectoria.

La guerra amb França i el Corpus de Sang: impostos, lleves i allotjaments

Vilamajor va viure entre 1637 i 1641 un dels moments de major dificultat en les relacions entre els representants reials i la universitat. Es produïren litigis amb Josep de Corbera i de Sant Climent, baró de Llinars, entre els quals es destaca la controvèrsia amb motiu de nous impostos que el baró pretenia cobrar per a la defensa d'alguns particulars de la població que havien contret deutes en el pagament de delmes. Phelip Llobera hi participà en nom del Consell de la universitat i això l'obligà a relacionar-se amb la Reial Audiència (que administrava la justícia) i a viatjar sovint a Barcelona per rebre l'assessorament dels advocats contractats pel Consell.

A més a més, hem de tenir en compte que ens trobem immersos en la guerra que el rei Felip IV mantenia amb França, circumstància que va afectar tots els pobles de Catalunya i va suposar inseguretats, angoixa col·lectiva i un empobriment generalitzat. Aquesta situació, que s'estenia per tot el Principat, complicà encara més les relacions entre la universitat i els representants del rei.

⁵⁸ Segons Joaquim M. Puigvert (2001), calia 70 lliures de renda mínima anual per poder ser ordenat.

⁵⁹ ADB Vilamajor 5-Historia, caixa 52, any 1639

La Cort General⁶⁰ de 1623-1632 no havia arribat a bon port i no va legislar. Tot i el fracàs, quedava clara la capacitat de resistència dels representants del territori contraris a les pressions militars (allotjament de tropes, bagatges) i fiscals (impostos de guerra, quintes), i s'obria un camí d'oposició al model d'estat que es propugnava des de Castella.⁶¹

França havia declarat la guerra a la monarquia hispànica el febrer de 1635 i molt aviat Catalunya esdevingué un dels escenaris de la confrontació. Això va suposar el pas continuat de les tropes castellanques que s'havien d'allotjar al Principat.

Un total de 8.200 infants i 1.500 cavalls es van distribuir entre Salses, Perpinyà, el litoral del Baix Empordà, el del Maresme, el del Camp de Tarragona i el castell de Tortosa, on es concentrà bona part dels soldats d'infanteria, mentre que al Vallès hi fou destinada la cavalleria. La monarquia pretenia que es donés un tracte de consideració a les tropes, però les condicions dels soldats que arribaren (famolencs i desendregats) provocava rebuig i, com a conseqüència, sovintejaven enfrontaments, robatoris, crema d'esglésies, assassinats i violacions. La presència de les tropes suposà l'empitjorament de les condicions de vida de les poblacions on s'allotjaven i a Sant Pere de Vilamajor, tot i que no s'havien produït actes de violència, creixia la temença quan es començaren a conèixer els problemes ocasionats pels soldats en altres indrets. Per això les dones mai no quedaven soles a casa quan els homes sortien al camp...

La universitat de Sant Pere de Vilamajor, l'any 1637, estudiava el tractament que calia donar al pas dels soldats pel territori, que semblava imminent, i el Consell General de 26 de juliol, també amb la participació de Phelip Llobera, preparava la població per enfrontar eventuais situacions de perill.⁶² Per evitar possibles malifetes dels soldats d'infanteria i a cavall que havien de passar pel terme, s'advertí que els homes estiguessin en prevenció: caldria que en sentir tocar les campanes a sometent acudissin al cos de guàrdia. Per assegurar que tothom aniria a la crida s'anunciava una penalització de deu sous per a qui no es presentés al cap d'una hora del so de campana, temps que per als de muntanya s'establia en una hora i mitja.

Entre 1638 i 1639 el cardenal Richelieu va fer entrar l'exèrcit francès per la frontera del Rosselló i, aprofitant l'estat lamentable de les fortaleeses, així com la inexperiència i la joventut dels pocs homes que les vigilaven, es va apoderar d'Òpol i Salses. La crida del virrei declarant sometent general i les demandes d'auxili de Perpinyà obligaren a mobilitzar més de 2.500 homes. La universitat de Sant Pere de Vilamajor va fer ressò de la crida i començà a reunir efectius.

⁶⁰ La Cort General era la reunió del rei amb els braços que representaven el territori per tal de legislar, resoldre greuges i acordar el subsidi que s'atorgava al rei. Hi assistien els tres braços: eclesiàstic (bisbes, capítols catedralicis, abats i priors de monestirs, i priors i comanadors d'ordres militars), militar (membres de títols nobiliaris i laics senyors de vassalls) i reial (síndics, representants de les ciutats i viles reials).

⁶¹ Albareda & Grifell 1999: 59 i 79

⁶² ADB Vilamajor, 5 - Història caixa 56, «Llibre de balla jurats i homens de consell i mostesaph», any 1637

Serra tot singulars homes de la terra de s^a Pineda
villamajor tenint consell general per totas las parrochias
de die terme lo honor Felip Llobera Jurat en cap ha po-
sat que per auzos cert y certat de sa Excelencia se sabia
que lo esperat del Rey de francia era entral ab grade poder
en lo comtat de Rossello y que havia ja fet molt grand
dany y lo cominava major y que temerit era orajo amb
sa de part de sa Ex^{ta}. La lla estat demanat que lo terme de
villamajor havia de servir a sa Mag^t ab cert numero de sol-
dad y que puy la cosa publicia stava entant gran peyll
se seria be que servisen a sa Mag^t ab algun cert n^o de
soldad.

La cosa dita pporcio tot unanimet y concordel han re-
solt se servir a sa Mag^t ab algun soldad y perq. de
pnt lo terme no se dines pera pagar los gastos se han
de fer en la lleya de diu aquell que firme sindicat als Ju-
rats simul et in solidum pera poder manlleuar afins a
quantitat de lous tantum E presa dita resplutis tot los
demuneditos de consell han firmat diu sindicat adiol Jurat
tant y tant Mag^t y ab las clausulas necessarias y en
semblant a cel a posar acostumades y diu Jurat han ac-
ceptat lo diu carrech y pena o sindicat.

J. Joan Guern y Joan Harrell de treballadors de la
ciutat de Cadet de moribus.

Felip Llobera, Jurat en cap.
Detall de la sessió de 23-06-1639⁶³

⁶³ Ibidem, caixa 52, any 1639

En sessió feta el 23 de juny de 1639, Phelip Llobera, jurat en cap, convocava Consell General davant la gravetat de la situació que presagiaven els avisos i cartes rebuts de Sa Majestat el rei en relació a l'entrada de les tropes de l'exèrcit francès al Rosselló, on havien fet molt de mal. En previsió de mals majors, comminava el terme de Vilamajor a lliurar soldats, malgrat les dificultats econòmiques que això representava per a la universitat de Sant Pere de Vilamajor i que es feien paleses al propi consell:⁶⁴

[...] E ohida dita propositio tots unanimes y concordes han resolt se servis a sa Magestat ab alguns soldats y perque de present lo terme no te diner per a pagar los gastos se han de fer en la lleva de aquells ques firme sindicat als jurats simul et in solidum per a poder manlleuar a fins a quantitat de 200 LI [...]

Tres dies més tard, el 26 de juny, Felip Llobera reunia el consell ordinari per reclutar soldats seguint les instruccions del Comte de Santa Coloma, alhora nomenat virrei:

[...] tenint consell per todas las parrochias de dit terme per lo honorable Felip Llobera jurat en cap es estat proposat que lo excellentissim lloctinent ha declarat sometent general per a que tots los que en semblants sometents acostuman anar acudan dins dos dias a Figueres vila que sa Excellentia ha assenyalada per plaça de armas per a formar alli lo exercit se va formant per a expellir lo del Rey de França que va molestant lo comtat de Rossello y haja ocupat alguns llochs y te siti sobre lo castell de Salsas pero perque confia que menor numero que lo sometent general sera bastant per a expellir dit exercit hauem acordat ab lo Magnific (Dr) Berart que servirent per tres mesos ab vint y quatre soldats y axi dit Magnific Doctor nos ha manat que dins dos dias aportassem als dits vintyquatre soldats en la vila de Llinas y com per a tant gasto no habem las 200LI per las quals se firma sindicat als 23 del conrrent sera necessari sen firme altre [...]⁶⁵

Les poques ganes d'acudir a reforçar les tropes del rei i les despeses que cada cop afectaven més l'economia de la pagesia van fer molt complicat poder ajuntar els 24 soldats exigits a la universitat. Les crides del Virrei declarant sometent general obligaren el Consell a decretar la mobilització dels 24 homes de Sant Pere, però, una vegada feta la convocatòria, set d'ells no es presentaren al lloc convingut. Era una guerra que els semblava massa llunyana i aliena... i possiblement els boscos del Montseny tan propers eren un bon amagatall.

La universitat tenia moltes dificultats per trobar set homes més disposats a anar a la guerra. Només es va trobar un voluntari i, per tant, van decidir en consell ordinari de 17 de juliol de 1639 mobilitzar els sis homes restants (per substituir els que no s'havien presentat ni trobat) mitjançant un sorteig pel sistema de la insaculació.⁶⁶ Felip Llobera portava el timó de la situació:

⁶⁴ Ibídem

⁶⁵ Ibídem

⁶⁶ Ibídem

[...] Per lo honorable Felip Llobera es estat proposat que per faltar set soldats del numero que la universitat de Vilamajor hauia fet los quals eran fugits [...] se han fetas las necessarias diligencias per a trobarne y que no sen ha pogut trobar mes de u y axi vejan los restants de ahon se han de fer y ohida dita propositio ventillat lo negoci considerant que causaria grans treballs lo posar a totas las casas en rodolins y que aquellas ques encertarian anassen han resolt que sian ensiculats los fadrins de las casas a hont ni ha dos o mes ab que no fossen los hereus de ditas casas [...]

És alligonador aquest fragment en el sentit que no es perdia mai de vista la continuïtat dels masos, de manera que s'alliberava els hereus en el sorteig: era preferible la mort del propietari del mas (de més edat i envellit) que la de l'hereu, perquè la subsistència d'aquest garantia la força de treball i podia assegurar millor la successió familiar.

Les demandes del Virrei no tenien aturador. Així, tot i haver fet una talla de 200 lliures juntament amb la tria dels soldats que faltaven, quatre dies després exigia lliurar quatre cavalls pel tir d'una caravana de l'exèrcit:⁶⁷

Die 21 iulii 1639 in dicta parrochia [...] Per lo honorable Felip Llobera jurat en cap es estat proposat que lo Notable Regent la Vegueria de Barchinona se trobant en Granollers per a replega los matchos que han de tirar lo tren y demes bagatges del exercit de lo Rey Nostre Senyor en Rossello y que ha posadas penas a ell y als demes jurats de 500Ll de bens propias pagadoras per a que per tot dema tingan en Granollers los quatre animals tocan a la universitat de Vilamajor y axi que vejan quins animals han de anar y resolgan acerca de axo lo mes convenient E axi ohida dita propositio han resolt que fossen comprats quatre matchos que son lo den Pibernat den Barthomeu Serra de Narcis Soler y den Surell y que aquells los estimassen mijanssant jurament Andreu Sauleda y Francesc Piferrer y que lo que dits com a experts dirian se pague en tenir comoditat la dita universitat y en cas que deu vulla ditas cavalgaduras tornin sian venudas en lo en cant publich al mes donant [...]

Encara a finals d'agost de 1639 el poble s'havia de preparar per al pas d'un gran nombre de soldats, amb les conseqüències que això comportava. El Virrei, Magnífic Doctor Berart, havia enviat un manament perquè, a més dels cavalls, exigia provisions suficients de farina, moltons i civada per als terços de l'exèrcit. Atès que ja es disposava de carn, pa i vi, restava la civada, i el consell va resoldre amagar-la i mantenir el secret fins que els soldats no haurien passat, tot comptant que calia disposar de 15 quarteres a Granollers i que 6 més es gastarien en manteniment en el retorn de les cavalcadures.⁶⁸

⁶⁷ *Ibíd*em

⁶⁸ *Ibíd*em

La collita d'aquell any va ser dolenta i la manca de pluges havia deixat tocats els sembrats de blat, però les crides per la recapta d'impostos van continuar. La situació representava grans esforços per a la població, que no podia mantenir el pagament de tantes talles per satisfer el sosteniment dels soldats desplaçats a Perpinyà i el Rosselló. Tot i així no es van reduir les exigències de l'Audiència que, per ordre del rei, eren constants. Ho veurem quan el 2 d'octubre, tot i els intents fets per Phelip Llobera al front dels jurats per dilatar l'aplicació de noves talles, les exigències de Gabriel Berart,⁶⁹ Jutge de l'Audiència Reial, eren taxatives:⁷⁰

[...] Dit Magnifich Doctor ha volgut la resolutio en scrit i en acte autentich lo qual no se era pogut fer per ausentia del Notary ni tampoch la dita resolutio se havia pogut fer __ per faltar la major part dels de consell [...] lo mes convenient per al be publich acerca de dilatar lo servey que sia tres mesos fer la universitat de Vilamajor perque axo ha dit lo magnifich Ms Berart de part de sa Excellentia convenia al servei de sa Magestat E lo dit consell ohida la dita propositio unanimes y concordes han deliberat que no obstant que lo lloch esta tant atrassat per los gastos ha fets en la lleva dels soldats y las moltas molestias han tingudas per ocasio dels bagatges y cavalcaduras per faltar a molts lo poder acudir als gastos per no tenir ab que traurer y aportar sas cosas a vendre y haver patit molts altres danys que podian prou escusar ab tot puis axi conve al servey de sa Magestat y al be publich de la terra sia continuat lo pagar los socorros als soldats procurant ab los pagadors cuyden de pagar aquells ab tota puntualitat per aque no patescan per faltarlos la paga. [...]

Després de nombroses crides reials manant que els catalans aptes acudissin al front del Rosselló, s'aconseguí aturar l'embranchida de les tropes franceses. Salses fou recuperada a començaments de l'any 1640 però es va pagar un preu humà i polític molt alt. Pau Claris ja havia escrit el 10 de desembre de 1639 a Grau de Montfalcó advertint que les conseqüències de l'actuació podrien conduir a la ruïna total.⁷¹

En Felip Llobera afrontaria l'any 1640 i els següents sense tanta responsabilitat directa. El 22 de juliol de 1640 havia passat comptes de la seva gestió com a jurat en cap i només estaria un any més al consell, ara com a home jurat.

Vilamajor havia començat aquell any de 1640 amb idèntiques vicissituds. Hi ha constància de l'allotjament d'una part de les tropes de l'exèrcit del Baró de Molinghien, que es queixava al rei Felip IV de la poca consideració envers els seus soldats. El consell ordinari del 2 de març de 1640, amb Phelip Llobera com a home jurat, tractava així una situació que encara es mantenia prou tranquil·la:⁷²

⁶⁹ Gabriel Berart fou un dels primers assassinats del 7 de juny de 1640, diada del Corpus de Sang, a mans d'una munió descontrolada de segadors que varen assaltar la seva casa de Barcelona.

⁷⁰ ADB Vilamajor, 5 – Història, caixa 52, any 1640⁷¹

⁷¹ SIMON I TARRÉS 2008: 221

⁷² Ibídem

Die xxij. Jul. M. lxxx.
 Conuocat Sagimon Staper y Joa. Nova Jurat Joana
 Pauera de canyal Pere Cortel y Planell y Jacinto
 Valodia Obidor de c. de la Unit. en lo any conuen
 han passat los c. a Philip Robera Jurat encap
 lo any 1639. al qual han entrat y exie las par
 tidas sequentes.
 Ha rebue die Robera enro folysul y las 400rs del
 censal de Cana ————— 6674 2l
 Ha q. vint per c. de la unit pera fa
 los soldats y a luy gastos se han
 fets los quals justificats y passats
 per die Obidor suman ————— 6824 15l
 Ariz la Corta. li resta deue per
 lo perella gastat passat die c. ————— 15413l

Extracte de comptes d'en Felip Llobera. 22-07-1640 ⁷³

⁷³ ADB Vilamajor, 5 – Història, caixa 52, any 1640

[...] es estat proposat que attes y ha de present en aquesta parrochia allotjats 150 valons del Tertio del Baro de Molinghin y son gent acomodada que fins vuy no han donat pesadumbre algu y los capitans son personas honradas [...] ab qui los jurats per acomodar millor las cosas reseruantse lo consentiment del consell han concertat que per son plat criats y cavalcaduras supposant que es cosa de gratia los donarian vintydos reals cada dia [...]

Durant la primavera les dificultats s'accentuaren, amb nous moviments de tropes que generaven més allotjaments i més lleves. Els tropells dels soldats tornaren a deixar-se sentir en tot el territori. Al final es produí la complicitat entre la pagesia (principalment segadors) i la Diputació del General amb el president Pau Claris al capdavant. El 22 de maig un avalot popular entrà a Barcelona alliberant dos consellers i el Diputat de la Generalitat Francesc Tamarit.⁷⁴ Al mateix temps els pagesos s'havien aixecat al Vallès contra la cavalleria i la infanteria reials i s'inicià una batalla campal el 20 de maig a Breda i a Sant Celoni.

El 7 de juny de 1640 l'efervescència revolucionària va arribar al seu moment més àlgid. Els pagesos (segadors) eren a Sant Andreu del Palomar per llogar-se per a la sega quan la notícia sobre la mort d'un pagès a mans d'un soldat del rei va enfurismar les masses, que es van dirigir cap a Barcelona per assaltar els llocs on s'estaven els representants de la monarquia. La jornada va acabar amb la mort del lloctinent, comte de Santa Coloma i membre de l'Audiència Gabriel Berart, abans esmentat (vegeu nota 68). Aquell dia passaria a la història com a «Corpus de Sang».

Des d'aquell moment el rei Felip IV i el seu privat, el comte-duc d'Olivares, decidiren la invasió del nostre país enviant tropes reials. La resposta de la Diputació del General fou demanar ajuda militar a França i organitzar la resistència armada. Es començava a obrir un abisme entre el Principat i la monarquia castellana que acabaria produint una gran confrontació i la creació d'una república catalana sota la protecció teòrica de França. En un clima d'incertesa, els consellers de Barcelona van proposar armar les viles per defensar les esglésies dels saquejos dels soldats i aturar les accions violentes. Amb la temença que els aldarulls arribessin a Vilamajor, el consell de 18 de juliol de 1640 acceptà la proposta de Sagimon Estaper d'avançar les despeses per a proveir la comunitat de pólvora, corda i bales, i que aquestes despeses anirien a càrrec de la universitat.⁷⁵ La situació creada no frenava la demanda d'impostos i els consells debatien la manera de cobrar, sense poder evitar que alguns pagesos es neguessin a pagar per l'esforç que se'ls demanava:⁷⁶

⁷⁴ SIMON I TARRÉS 2008: 211

⁷⁵ ADB Vilamajor, 5 - Història, caixa 52, any 1640

⁷⁶ ADB Vilamajor, 1 - Llibres sacramentals: 5 - Defuncions, caixa 14, any 1654, nota 227

[...] Die Xiii septembris MDCXXXX. Convocat lo consell ordinari en lo qual Sagimon Staper y Joan Roca y Riera jurats Barthomeu Bruguera Felip Llobera [...] molts y ha que no volen pagar la talla per quant pretenen que lo lloch los pague las armas que dexaren per anar a Perpinya en lo any passat [...] y resolen que tots los particulars que dexaren arcabussos mosquets y spasas denuntsien aquellas y que a la comunitat y que los que en Torrent demana haura adobadas y vistas las judique y que paguen segons lo que ell dira y las que no haura vistas y no pora judicar se paguen segons lo que dos experts en materia de armas indicaran [...]

Durant tot l'any 1640, Phelip Llobera⁷⁷ es mantingué al consell de la universitat com a home jurat. L'any següent seria escollit Batlle. Segurament l'edat no el va permetre seguir amb una dedicació intensa perquè ja no tenim notícies seves després del 1644.

Phelip Llobera va morir l'any 1654, potser com a conseqüència de la Pesta Negra escampada per tot el Principat entre 1650 i 1654. Sabem que a Vilamajor hi entrà l'any 1652 i, segons la crònica de mossèn Llorenç Valls (rector de Sant Pere de Vilamajor entre 1868 i 1909), provocà la mort de 150 persones d'un total d'uns 800 habitants a finals del segle XVII. Mossèn Derrocada, rector els anys de la pesta i sense ajut del seu vicari Francesc Guillot, que també va morir, no parava d'administrar sagraments, redactar testaments i fer funerals. Tants morts hi hagué que se'ls enterrava al camp, als horts, sota els arbres o al costat de les barraques on morien. És clar que els benestants tingueren bon enterrament, com fou el cas del nostre parent. La presència de 10 preveres només s'esqueia a personatges importants i/o adinerats. Phelip Llobera segur que ho devia ser:⁷⁸

nº 227 Die vii Nouembris MDCLiiii.

Sepultura de Felip Llobera pages reve tots los sagraments feu testament en poder de Antonio Lleotart notari de Cardedeu foren presents deu preveres officis dobles paga Jacintho Llobera son fill y hereu en lo mas Llobera

Dicta die exida sobre son cos ab lo offici ab asistencia dels mateixos preveres [...]

Un fet de justícia: Elisabet (Llobera) Planell

Elisabet Planell fou la primera dona de Felip Llobera. Només en sabem que va tenir com a mínim dos germans, Antoni i Narcís, i que aquest darrer tenia relacions amb els Llobera de Collsabadell, circumstància que ens confirmen els contractes sobre unes terres signats per ell l'any 1595 amb un tal Joan Llobera d'aquella parròquia.⁷⁹

⁷⁷ A partir del 1636 apareixen barrejades les grafies Phelip i Felip. Aquesta darrera predomina en els documents dels darrers anys, però mantenim la primera per diferenciar-lo respecte d'altres descendents.

⁷⁸ *Ibidem*

⁷⁹ ADB Vilamajor, 6 - Manuals, caixa 61, Manual Gervasio Vila 1595, foli 3

Nº 227.

Die viij. Nouenabris. De l'any.

Sepulchra de Felip Llobera pages i ebe tots
los Sags. & feu testament en poder de Ant.
Notant nos de Carceden yeren pnt deu
preuores fhuir dobles pagà Jaumet Llobera
son fill y heren en lo mal Llobera.

Felip Llobera. Òbit de 1654. Anotació al Manual de Gervasio Vila, de 1595.⁸⁰

Un fet singular va marcar la vida de l'Elisabet i la de la família. Pels volts del 1620 el seu germà Antoni fou assassinat i se'n va inculpar en Bartomeu Secuera, un pagès de Sant Julià del Montseny, qui va ser jutjat i empresonat al castell del Senyor Antoni de Fluvià, situat al peu del Montseny. Potser perquè estava malalta i temia morir amb remordiments fruit dels dubtes que tenia sobre la veracitat de les proves presentades a judici, aprofità que l'any 1620 era de jubileu per obtenir una indulgència plenària després de signar una acta de perdó que alliberaria la seva ànima:⁸¹

[...] Yo dita Elisabet Llobera germana del dit Anthoni Planell desityant en est sanct temps de jubileu estar en gratia del senyor De grat y certa setentia mia y per amor de Deu perdono [...] a Barthomeu Secuera [...] y enculpat de hauer perpetrada y feta la mort del dit quondam Anthoni Planell mon germa eclarant mes vitant que todas las enquestas procediments que fins lo dia present ha fetas y fets contes vos dit Barthomeu Secuera ha set fet per indicacio dalgunas malas personas, [...] axi be vull que per mi ni los meus no pугuen fer ningunas enquestas criminals

⁸⁰ ADB Vilamajor, 1 - Llibres sacramentals, 5 - Defuncions, 14

⁸¹ ADB Vilamajor, 8 - Testaments, caixa 106, any 1620, anotació 6

contra vos dit Barthomeu Secuera per raho de dita mort del predicto Anthoni Planell mon germa de la qual estaueu inculpat per tenir alguna certitut que vos dit Barthomeu Secuera no la haueu feta ans be ab lo prescrit cancello y anullo y per cancellat y anullat vull hauer totas y qualseuols enquestas ciuils y criminalis fetas contra de vos dit Secuera a instantia mia per raho de dita mort, [...] ab pacte que no us pugue demanar cosa alguna per dita mort y axi ho juro llargament, a les quals coses lo dit Philip Llobera consent com ha fetas de consentiment presentia y voluntat seus [...]

Elisabet moriria l'any següent, el 3 d'octubre de 1621, sense fer testament. Les exèquies, com pertocava a la senyora del mas Llobera, foren completes. No hi faltaren preveres (quatre), oficis majors, novenes ni drets de torxes.

JACINTHO LLOBERA PLANELL: A L'OMBRA DEL PARE EN TEMPS DE GUERRA

Jacinto Llobera Planell era fill de Phelip Llobera i Elisabet Planell i va néixer l'any 1605 a Sant Pere de Vilamajor. Es va casar amb Paula Duran, amb qui va tenir dos fills coneguts: Felip, nascut entre 1627 i 1633, i Joan-Enric, nascut el 1634, tots dos a Vilamajor.

Va participar també a la vida parroquial i política de Vilamajor seguint la petjada del seu pare, el qual va substituir segurament quan aquell es va retirar de la vida pública. Com a nou senyor del mas Llobera, a partir de 1654 continuà també gestionant el patrimoni familiar (segurament molt més important gràcies a les relacions privilegiades que hauria establert son pare) i va començar la seva participació a la vida pública. Hi ha constància documentada d'haver tingut els càrrecs de jurat en cap l'any 1654, d'home jurat l'any 1655, d'obrer de l'església l'any 1656, d'oïdor de comptes els anys 1656 i 1657, de jurat en cap l'any 1658, clavari de la universitat l'any 1660 i, l'any 1664, home de consell.⁸² Aquests càrrecs, començats a ocupar pel seu pare, es varen anar patrimonialitzant, de manera que també el seu fill Felip i el seu nét Joan els ocuparien al seu moment.

Així, el fill Felip seria obrer de l'església els anys 1673 i 1678 i conseller almenys l'any 1705, mentre que Joan, el nét, va ser obrer de les ànimes els anys 1690 i 1716. Tots ells devien continuar, doncs, en una bona posició i tenir reputació i bons coneixements per poder desenvolupar els càrrecs.

⁸² AMSPV: 1.2 Òrgans de govern: actes 1654-12-28; 1656-12-28; 1657-12-28; 1658-12-28; 1664-12-28. ADB Vilamajor: 5- Història, caixa 57: Llibre Racional 1655-1678; any 1656, f.133; any 1656, anotació 227; any 1660.

Gràcies a la seva bona posició econòmica i social, Jacint i la família tingueren accés als millors negocis. Es feren càrrec de comercialitzar i vendre l'aiguardent a Sant Antoni de Vilamajor, regentaren la carnisseria de Sant Pere i accediren als beneficis de fer-se càrrec del cobrament de les rendes de la parròquia. Per tant podem suposar, sense por a l'error, que la capacitat econòmica de la família era també significativa en aquesta època.

Arrendadors de 1666			
Miguel Móra de Carnisseria	58	3	04
José Móra del Sindicant.	59	3	7 14
José Móra de Tan. de Moria	61	1	7 14
Joan San Juan de Tan. de Moria	57	3	7 14
Miguel Perelada Saladurra viñ noua	62	1	3 14
José Móra de Tan. de Moria	60	8	11 12
José Móra de Tan. de Moria	60	7	11 12
José Móra de Tan. de Moria	59	6	11 12
José Móra de Tan. de Moria	61	7	11 12
		4	9 6 14

Detall del Llibre racional 1655-1678

Any 1667

grats	Pere Pou	271	
	Pere Collet	272	
	Juanne Negre	272	
Juanne	Jacinto Llobera		
	Arrendadors de		
Carniceria	Jacinto Llobera	273	3 0 11
Singueria	Miquel Moya	274	3 5 2 11
Jau. de la fura	Rafel Alemany	276	3 0 11 4
ayguardent			
Jau. Vilanova	Harcis Llobera	275	5 5 11 11
ayguardent Vilanova	Jac. Llobera	276	6 4 1 0
Saladur de Vilanova	Josep Llobera	277	4 4 1 0
Saladur Vilanova	Jac. Barallat	277	1 0 11 11
			4 8 11 11

Comptes de 1667 per l'arrendament de l'aiguardent i la carnisseria⁸³

La Guerra de Separació

Jacinto Llobera també va viure al costat del seu pare la guerra de separació, circumstància que, com veurem, li suposà finalment una participació directa.

Davant la nova entrada de tropes castellanes per acabar amb la revolta iniciada amb els fets del Corpus de Sang a Barcelona, les institucions començaren a fer preparatius militars i moltes viles i ciutats es començaren a fortificar al juny de 1640. La Diputació del General ordenà el 24 de juliol de 1640 una mobilització

⁸³ ADB Vilamajor 5 - Història, caixa 57, Llibre racional, 1655-1678

general. Varen vendre armament a les universitats i donaren instruccions per a organitzar la defensa. Les indicacions dels decrets quedaven molt clares i en definitiva es tractava de:

[...] reclutar, municionar, avituallar, enquadrar i pagar un exèrcit que afrontés la invasió que es preparava per la ratlla de València i d'Aragó així com també per frenar l'amenaça que constituïen les tropes hispanes ubicades a les fortaleses de Roses i del Roselló. [...] ⁸⁴

El consistori de Sant Pere de Vilamajor també es preparà i el 29 d'octubre disposà llistes de tots els homes entre els 16 i els 70 anys aptes per lluitar. El 24 de desembre, amb l'exèrcit castellà anant cap a Barcelona després de caure Tarragona, Pau Claris va escriure a tots els caps de les vegueries amb l'ordre d'aixecar sometent general per formar un gran exèrcit:

[...] Es estat proposat que per raho del sometent general se havia declarat en la present vegaria de Valles lo Magnifich Veguer regint dita vegaria los mana se conferissen ab lo sometent general del terme de Vilamajor en la vila de Sant Celoni ahont sa merce los staria aguardant y de fet en lo dia de ahir se conferiren ab ell ab lo numero de la gent que a ells fonch possible [...] ⁸⁵

Cinc dies després, la universitat de Sant Pere reclutà 10 homes (4 voluntaris i 6 pel sistema de sort per insaculació) del total de 240 homes que s'havien llistat. S'havia fet una insaculació de tots els caps de casal del terme que fossin aptes per anar a combatre i que no fossin totxos ni tinguessin legítims impediments.

Jacintho Llobera, després de renúncies justificades dels primers escollits (edat superior als 70 anys o malaltia) fou un dels triats per allistar-se per servir el «Rei Nostre Senyor», com es manifesta en l'escrit del Consell. ⁸⁶ Tenia 35 anys i desconexim si va participar en algun combat o escaramussa a la propera vila d'Hostalric o si va anar al setge de Montjuïc, a Barcelona. Com la resta d'allistats, tots amb edats compreses entre 25 i 50 anys, deixava fills que garantirien el relleu generacional i la pervivència del mas en cas de morir.

A finals de l'any 1641 la universitat era conscient de la confrontació bèl·lica i en l'acta del consell de 28 de desembre es parlava obertament de guerra i de la necessitat de nous impostos per ajudar a pagar el sometent. Caldria fer més talles i no cal dir que això deixava encara més exhausta la població. Els límits que es fixaren per ser inclòs a la talla eren cada cop més concrets:

⁸⁴ SIMON I TARRÉS 2008: 337-338

⁸⁵ ADB Vilamajor 5 - Història, caixa 52, any 1640

⁸⁶ *Ibidem*. El sometent responia a la crida de la Diputació del General per alçar-se contra les tropes castellanes. Per tant, quan la universitat parla de «servir lo Rei Nostre Senyor», a quin rei es referiria? S'anomenava així al Rei de França que el dia abans havia jurat les constitucions catalanes? Era un subterfugi per deixar obertes les fidelitats al rei castellà en cas que la revolta no tingués èxit?

[...] que per acudir als grans gastos se offerexen per ocase del sometent general que actualment se troban fora del terme en servey del Principat [...] se fassan tallas [...] E dit consell resol que en lo interin se faran tallas sen fassa una per los fadrins que nos troban en la guerra y mossos y mossas de soldada en la qual sian compresos tots los mossos y mossas que guanyaran de sinch lliuras inclusive en amunt que lo repartiment si sera necessari se lleue per Narcis Canaller colector de forment com esta repasat y que dell se distribuesca en pans de munitio per los soldats del pes que bastara per a son sustento [...]⁸⁷

Jacintho Llobera va sobreviure els avatars de la guerra, però no tenim més notícies sobre les seves activitats a Vilamajor fins a trobar la referència de la seva mort, l'any 1667, als llibres sacramentals.

ÈPOCA DE REBOMBORIS: FELIP LLOBERA DURAN

Felip Llobera va néixer a Vilamajor, fill de Jacintho Llobera i Paula Duran. Els lligams entre generacions ens situen el seu naixement entre 1627 i 1635. Es va casar amb Caterina Piferrer el 30 d'agost de 1654 a Vilamajor,⁸⁸ després d'haver obtingut dispensa papal per la consanguinitat de tercer i quart grau.

Varen tenir un fill conegut, Joan Llobera, nascut a Vilamajor el 1655. També pagès com els seus antecessors, va ser propietari i senyor útil de can Llobera, segons consta en l'acta de l'òbit del seu pare, Jacint Llobera. Va ser obrer del bací de l'església l'any 1673, i a la universitat ocuparia els càrrecs de jurat segon l'any 1675, d'oïdor de comptes durant els anys 1677 i 1678, home del consell el 1682, jurat en cap l'any 1684, i, de nou, home del consell els anys següents de 1685, 1686, 1687 i 1688, per acabar el 1705 amb el darrer nomenament en aquest mateix càrrec.⁸⁹ No disposem de gaires dades sobre la seva activitat, però és evident que va seguir les passes del pare i de l'avi participant en la vida parroquial i política de Sant Pere de Vilamajor en moments de nous conflictes.

⁸⁷ ADB Vilamajor 5 - Història, caixa 52, any 1641⁸⁸ ADB Vilamajor 5 - Història, caixa 52, any 1640

⁸⁸ ADB Vilamajor 1 - Llibres sacramentals 3 - Matrimonis, caixa 6, any 1654, f.62

⁸⁹ AMSPV. 1.2. Òrgans de govern: actes 1664-12-28; 1675-12-28; 1677-12-28; 1678-12-28; 1682-11-1; 1684-12-28; 1685-7-1; 1685-7-22; 1685-8-28; 1685-9-2; 1685-9-28; 1685-11-3; 1685-11-30; 1685-12-21; 1685-12-28; 1686-12-28; 1687-12-28; 1688-12-28; 1685-12-28

Die 22 d'August 1654
Piferrer pagt s.^{ti} Petri Villanaiorij
D.è Bar.

ra segon forma del s. C. de J. ab assistencia
de m.^{re} Magi Aran breuere y Vicari deta
parat se son desposats Felip Llobera
fils de Jacintu Llobera paget y de Pau
la muller sua viuina y Caterina don
zella fua de Francesch Piferrer
paget y de Paua muller sua defunta
dissensats per la Saneadat de Innoce
cio X. en tercer y quart grau de
consanguinitat conforme a las lletres
batents ne faga lo Abte y molt Alt.

La Guerra de Successió a Sant Pere de Vilamajor

La importància dels anys que s'acosten ens mouen a detallar la situació política del país i que permetrà, a qui ens segueixi en aquesta petita excursió per la història, intuir alguns possibles perquès de la posterior arribada d'una branca dels Llobera, línia genealògica de l'autor, a Sant Andreu de Palomar.

L'any 1700 moria Carles II dit l'Embruixat, darrer rei de la dinastia austríaca, que deixava com a successor el duc d'Anjou i futur rei Felip V d'Espanya. El Borbó, que seguia els consells del seu avi Lluís XIII rei de França, va venir a Catalunya per complaure els catalans i va jurar les Constitucions celebrades entre 1701 i 1702. Aquesta circumstància no es produïa des de feia 100 anys. Va fer importants concessions que afavorien el comerç català, les finances, la solució dels problemes de les tropes i la recuperació del poder polític de les institucions catalanes. Però immediatament la situació es va diluir i el rei inicià una política absolutista contrària a les formes més obertes de les nostres institucions, representades per la Diputació del General. El rei anava a la seva i deixà de pagar els impostos per les seves robes i els allotjaments de les tropes. Entre els catalans hi havia simpaties pel príncep Jordi de Darmstadt, membre de la casa imperial austríaca i darrer Virrei de Catalunya en temps del rei Carles II. L'activisme eclesiàstic, que també era procliu al príncep, afavorí el decantament envers l'arxiduc Carles.

Les bases d'una nova confrontació estaven posades. Els dos bàndols havien posat les mirades en el conflicte internacional que estava obert entre les corones d'Espanya i França, per un costat, i, per l'altre, les potències que integraven amb els anglesos la Gran Aliança de l'Haia. Quedava establert, a més a més, un joc d'oportunitats polítiques que cada facció considerava la millor per al futur del nostre país.

Una conspiració que pretenia lliurar Barcelona a Jordi Darmstadt, que havia portat vaixells per ocupar el port el maig de 1704, resultà fallida, provocà una forta repressió dirigida pel virrei Francisco Antonio Fernández de Velasco i accentuà molt més els distanciaments ja existents.

El mes de juny de 1705, Anglaterra entrà en escena i esclatà el conflicte. Catalunya havia signat el pacte de Gènova, que preveia el compromís dels catalans amb les potències de la Gran Aliança per portar al tron espanyol l'arxiduc Carles, si bé la representativitat dels enviats des de Barcelona és encara dubtosa. Uns 6.000 homes es mobilitzaren a Vic i una flota d'uns 8.000 soldats anglesos, holandesos i alemanys va desembarcar al principat, el mes d'agost d'aquell any, a les platges situades entre Montgat i el Besòs, i acamparen a les planures que trobaren entre el lloc d'arribada i Sant Andreu de Palomar.

Després del setge i bombardeig de Barcelona, on el virrei Velasco havia concentrat tota la defensa de què disposava al Principat, la població va prestar obediència a l'Arxiduc Carles, tot i que l'entusiasme generat no tenia massa ressò. Mentrestant, la resta de poblacions es veieren obligades a prendre partit. Vilamajor, ja fos perquè era vila reial o perquè rebia pressions externes dels partits austriacistes i del grup dels vigatans, que formaven bona part de la burgesia mercantil barcelonina, es posicionà a favor de l'Arxiduc Carles,

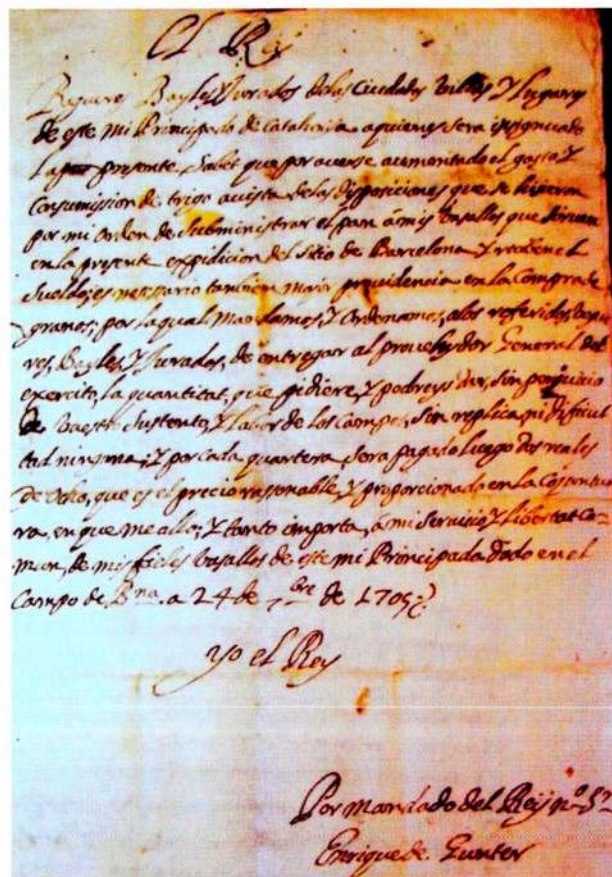
encara que aquest continuaria amb el mateix costum de tots els mandataris i demanava més i més contribucions.

Una bona mostra d'això és l'ordre dictada en nom del rei pel comandant de les tropes Enrique de Günter, al mateix camp de Barcelona, el 24 de setembre de 1705, que transcrivim:⁹⁰

El Rey

Bagueres Bayles y Jurados de las ciudades villas y lugares de este mi principado de Catalunya a quienes [...] sabet que por averse aumentado el gasto y consumission de trigo a vista de las disposiciones que se hisieron por mi orden de subministrar el pan a mis vasallos que sirven en la presente expedicion del sitio de Barcelona y reciben el sueldo; es necessario tambien maior providencia en la compra de granos; por lo qual mandamos, y ordenamos, a los referidos vagueres, Bayles y Jurados, de entregar al provehydor General del exercito la quantitat que pidiere, y podreys dar, sin perjuicio de vuestro sustento y labor de los campos, sin replica ni dificultad ninguna; y por cada quartera sera pagado luego dos reales de ocho, que es el precio rassonable y proporcionado en la cojuntura en que me allo; y tanto importa, a mi servicio y libertat comun, de mis fieles vasallos de este mi Principado. Dado en el Campo de Barcelona a 24 de setiembre de 1705.

Yo el Rey

Ordre del rei donada al camp de Barcelona el 24-09-1705, signada per un comandant austriac, Enrique de Günter.

⁹⁰ ADB Vilamajor, 5 - Història: llibre 52 «Llibre dels consells 1643-1710», any 1705, 24 de setembre

El consell de la universitat, del qual Felip Llobera era membre, es reuní fins a 5 vegades en menys de dos mesos, amb convocatòries urgents i a les quals moltes vegades no hi anava tothom, com es desprèn del repàs de les actes. La principal preocupació era el deute contret per l'exèrcit de l'arxiduc Carles en forma de sacs de blat i d'ordi per alimentar la tropa i els animals i la callada per resposta del comandament de les tropes a fer els pagaments. També preocupava l'entrega dels cavalls que servien pel transport dels sacs de blat (ja que mai se sabia si serien tornats) i encara que, a l'hora de cobrar, el preu era inferior al que s'havia pactat. Si no es rebien els imports calia fer talles per repartir les càrregues i pagar als pagesos que havien fet les aportacions.

[...] ab intervensio de Salvador Gual y Joan Comas jurats, Felip Llobera [...] que vista la Ordre Real que nos demana blat per provisio del exercit lo qual blat se ha de portar al Clot de St Martí a gastos de la universitat, i lo Rey pagara dos reals de vuit per quartera de aporte deu quarteras de blat al Clot per provisio del exercit [...]

[...] que per tenir una Ordre Real que nos demana somatent general y lo Sr Batlle vol un home de cada casa per ço lo Consell determina donar un pa de dos lliures y un maytadella de vi per dia a cada hun y mes han deliberat que de aquellas deu quarteras de blat portaren al Clot per al servei del Rey que no se ha cobrat sino a preu de vint y vuyt reals se pague __ als que lo an bestret a __de trenta quatre reals [...]⁹¹

Per això el Consell del 27 de setembre de 1705 determinà que d'aquelles deu quarteres de blat aportades al Clot que s'havien cobrat a preu de vint-i-vuit rals es pagarien als que havien fet la bestreta al seu càrrec al preu de trenta-quatre rals. Més tard, el consell nomenaria un síndic encarregat de presentar un memorial al Rei per intentar cobrar els deutes contrets.⁹² Aquests fets crearen tensions i nerviosisme entre els membres del consell i la vila. Una mostra la tenim en l'empresonament de Pere Torra el 10 d'octubre per una part dels jurats (Vallescar, Vidal, Abril i Felip Llobera) en resposta a una denúncia feta per un jurat menestral. El Batlle intentà d'apaivagar la situació excarcerant Pere Torra. La reacció del consell encara ho complicà més perquè mantenia els desacords i manava altre cop que es procedís contra el dit Pere Torra. Això suposava posar en evidència una altra vegada les diferències que hi havia entre els poders jurisdiccional (batlle) i territorial (jurats de la universitat).⁹³

Felip Llobera no va deixar massa petjada en accions concretes al front dels càrrecs que va ocupar, segurament dedicat a tantes situacions difícils que li varen tocar viure de ben a prop. Suposem que, aprofitant moments de pausa i de menys complicacions, va tenir encara la bona pensada, com a Jurat en cap, d'ordenar al mossèn de fer còpia, restaurar tots els documents antics trobats a la sagristia i arxivar-los en

⁹¹ Ibídem, 27 de setembre

⁹² Ibídem, 6 de novembre

⁹³ Ibídem

«lo armari dels negocis de la universitat».

Ja amb 70 anys a sobre, moria a Vilamajor l'any següent, després d'haver confessat i combregat. Era un 3 d'abril de 1706, dissabte sant. Els oficis foren dobles i costaren 12 sous per a cada capellà i 6 sous per al mestre. El seu funeral, com corresponia al senyor del mas Llobera, va ser notori, amb presència del rector, de vicari, de monjo predicador i del rector de Palau (Tordera), entre d'altres.⁹⁴

⁹⁴ ADB Vilamajor, 1 - Llibres sacramentals, 5 - Defuncions, caixa 15, any 1706, referència 498

JOAN LLOBERA PIFERRER: ESPLENDOR DEL MAS LLOBERA

Joan Llobera va néixer a Vilamajor el 13 de setembre de 1655, fill de Felip i de Caterina. Es va casar el 2 d'abril de 1674 a Vilamajor⁹⁵ amb Elisabet Gual, filla de Francesc Duran i Gual, i Margarida Gual.⁹⁶ Varen tenir sis fills coneguts: Rosa, Francisca, Maria, Jaume, Catarina i Felip, dels quals no tenim les dates de naixement. En coneixem les dels seus casaments.

Seguint les passes de pare i avi va participar en les activitats parroquials, però, en canvi, possiblement pels difícils moments anteriors al 1714, les activitats en el món de la política estigueren desdibuixades i no tenim constància de la seva intervenció durant els primers anys.

L'any 1689 el trobem nomenat Obrer de les Ànimes de l'Església, i, l'any 1716, Obrer de l'Obra.⁹⁷ L'any 1716 apareix en el camp polític com a jurat major al front de les deliberacions del consell de la universitat de Vilamajor per adreçar sol·licituds al rei Felip V. Podríem aventurar que, amb la significació austriacista dels seus avantpassats, Joan Llobera es va mantenir en un prudent segon pla. Així, superats els primers episodis de la repressió del borbó l'any 1715, el retorn dels Llobera al camp de la política es produí de forma normalitzada, com sembla que va passar en molts indrets del Principat.⁹⁸ Sabem que va ser nome-

Vestigis d'una resclosa d'obra, 2009 ⁹⁹
Seria aquesta la ubicació de l'antiga resclosa?

⁹⁵ Ibídem, 3 - Matrimonis, caixa 6, any 1674

⁹⁶ És interessant advertir el reconeixement de la dona ja el segle XVII. L'esposa de Joan Llobera, Elisabeth, va mantenir el cognom de la seva mare Margarida Gual per davant del cognom del pare Francesc Duran. El motiu està en el manteniment del mas com a patrimoni que no podia quedar desvirtuat i, per això, quan l'hereva era una pubilla, l'espòs passava a assegurar la força de treball i direcció del mas com a mer transmissor del patrimoni a la descendència, de manera que si no hi havia descendents els capítols matrimonials preveien el retorn del mas.

⁹⁷ ADB Vilamajor, 3 - Obra, caixa 37, anys 1679-1693. ADB Vilamajor, 5 - Història: caixa 54 «Notes diverses i funerària», plec 5

⁹⁸ ADB Vilamajor, 5 - Història: caixa 53 «delmes, notificacions», any 1717

⁹⁹ R. Llobera & M. Serra, 2009

nat regidor els anys 1723 i 1725, i apareix, sense especificar cap càrrec, en algunes actes de l'any 1730. També fou proposat l'any 1724, però no en sortí nomenat.¹⁰⁰

El 1728 el trobarem dirimint problemes de reg originats en la resclosa de can Llobera, circumstància que indica que, tot i les penúries per la pesta i per la guerra, es mantenia la capacitat econòmica de la família. El control de la resclosa i, per tant, de l'aigua que deixava passar, és un aspecte a tenir en compte per entendre la posició dels Llobera en aquells moments. D'aquest fet no hem trobat referència a les actes del consistori però sí a les actes de la parròquia.¹⁰¹

És en aquesta època quan s'acaba l'ampliació o la reforma del mas de can Llobera. La casa es va fer més gran i l'estructura que ha arribat al nostres dies és la que prové d'aquesta reforma.

Després de la sala, peça de l'entrada característica del mas català, hi havia la gran cuina on encara avui es conserva la llar de foc i, al seu interior, un forn per coure el pa, amb portelles de ferro colat i decorades amb relleus gravats que semblen voler representar un cavaller i el seu cavall. Una escala de pocs graons duia a les habitacions, amb el paviment de fusta, que ocupaven un costat de la casa, al damunt de les corts. Una altra escala duia a la part superior de la pallissa, adossada a un costat de la façana principal.

Llinda assenyalada amb l'any 1709. També podria datar-se de l'any 1779.¹⁰²

Era l'any 1709, marcat a la llinda que corona la porta d'entrada al mas, que recentment ha estat restaurat.

En aquells temps can Llobera travessava un dels moments de major prosperitat. Aquesta circumstància se'ns fa palesa en la declaració de Joan Llobera al capbreu de 1727, on detalla les seves possessions.¹⁰³ Val la pena veure tots els dominis emfitèutics¹⁰⁴ procedents, per matrimoni, dels seus avantpassats, que corresponien a Joan de Copons, Falcó i Aimerich, i a Joseph de Copons, Boxadors i Sentmenat:

- Dos masos enderrocats, Safont i Saulet, contigus entre si, amb les seves terres conreades i altres ermes, amb arbres, esteses per la muntanya. Termenejaven amb el camí que ve de Vallserena a llevant i amb propietats de Gual del Bosch a migdia, amb el torrent de la Comarada i terres d'en Vidal del Puig a ponent, i amb el mas Riba del Lledoner al nord.

- Totes les peces de terra anomenades «la Tira», situades sobre l'horta d'en Canal, que termenejen a llevant amb propietats del mateix Joan Llobera i, a migdia, a ponent i a nord, amb terrenys de Derrocada i Llança.

- Peça de terra situada al pla de Llobera, una part que delimita amb propietats seves a llevant, a ponent i a nord, i amb propietats de Derrocada i Llança a migdia, i una part que termeneja a llevant i migdia amb terrenys seus, a ponent amb camí públic i a nord amb terres pròpies i de Gras de Vall. Pel manteniment del domini havia de pagar un cens de 2 quarteres de blat i una d'ordi, mesura de Granollers, compromesos per un total de 8 quartanes de mesura corrent, 6 sous i 7 denaris de moneda barcelonesa i un parell de pollastres bons.

- Tota peça de terra situada al pla de Llobera que limita a llevant i a nord amb terrenys propis, a migdia amb propietats d'en Sunyer i a ponent amb el camí que mena als masos derruïts de Safont i Saulet.

- Una peça de terra situada a l'indret anomenat Forn de sa Llobera, en part camp i en part erm, amb tinença de rec i arbres plantats (alzines i pins) que limita a llevant amb el camí que porta al mas Sunyer, al bosc i al torrent de sa Llobera, a migdia i ponent amb propietats de Joan Llobera i al nord amb terrenys

¹⁰⁰ AMSPV: 1.2. Òrgans de govern: actes de 1723-4-2; 1724-12-10; 1726-6-29; 1730-1-22

¹⁰¹ La resclosa era font de riquesa però també de conflicte. L'any 1728, ja en propietat dels Llobera, apareix com a font de disputes entre veïns que mossèn Josep Llança i Derrocada va resoldre amb la creació d'un calendari setmanal acceptat per la Batllia General de Catalunya. (ADB Vilamajor, 7 - Actes Notarials, caixa 83, llibre d'Ignasi Parellada rector, any 1728, f. 26)

¹⁰² Ídem

¹⁰³ ACVO: Capbreu de Sant Pere de Vilamajor 1927-1943, datat el 1797, p. 77v a 87v. El capbreu era el document de reconeixement de drets que feia un emfiteuta cap al senyor directe d'un bé, normalment immoble, per evitar prescripcions posteriors del contracte.

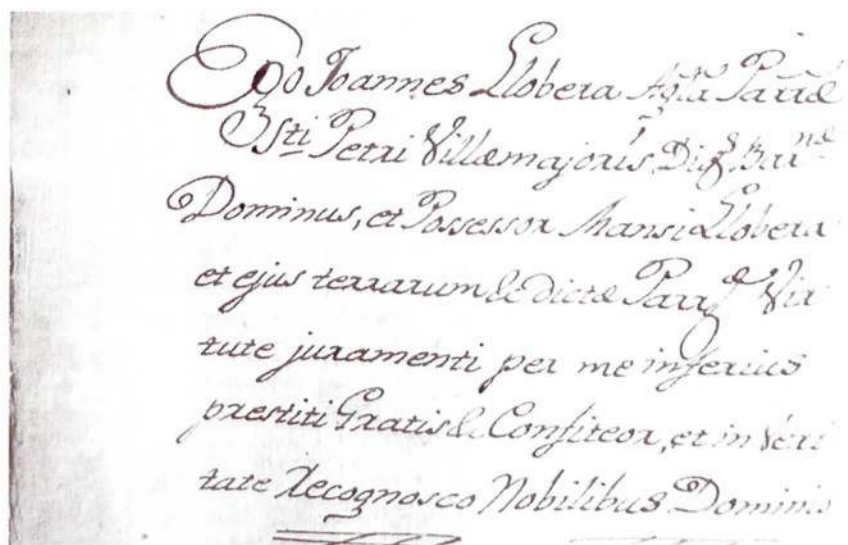
¹⁰⁴ L'emfiteusi era la cessió perpètua o de llarga durada a canvi d'un cànon anual o una prestació de serveis.

d'en Sunyer. Tenia aquesta peça a títol d'establiment a favor del besavi Jacintho Llobera, amb cens d'una quartana de blat, segons consta en instrument públic en poder del notari de Cardedeu Antoni Lleotart amb data del 6 de març de 1656.

- Tros de terra de bosc i de plantació d'unes 8 quarteres en el lloc denominat torrent de l'Hom, que confronta a llevant amb el torrent de l'Hom, a migdia amb la resta de terres de Joan Bori i Torrent, a ponent amb propietats d'en Llinas i a nord amb propietats de Filbar. El domini d'aquest tros tenia un cens de 2 lliures i 8 sous barcelonesos, però Joan Llobera tenia signat i tancat un document de compra i possessió davant del notari públic de Sant Celoni Joseph Salvador Feixes datat el dia 11 de juliol de 1714.

- Tros de terra frondosa de bruc i altres plantes de tenyir, com 3 quarteres de blat, dividit i separat.

- Tros de terra d'estepa i altres plantes de tenyir, de 4 quarteres de blat, situada al lloc de la Serra de l'Hom, que delimita a llevant, migdia i cerç amb la resta de la peça d'en Joan Bori i Torrent i, a ponent, amb propietats d'en Vidal del Puig. El domini d'aquesta peça pagava un cens de 2 lliures i 8 sous, del qual en Joan

Joannes Llobera ^{hujus} Pauli
V^{tri} Petri Villemayoris Digⁿⁱ
Dominus, et Proceres Mansia Llobera
et ejus terrarum de dicta Par^{te} et
tute juramenti per me inferius
prestiti gratis Confiteor, et in ver-
tate Recognosco Nobilibus Dominis

Capbreu 1, Joan Llobera, 1727

pertinent, et spectant ad me predicta
 superius capibreviata uti filium, et
 heredem universalem hereditatis, et
 bonorum omnium, quae fuerunt Phi:
 lippi Llobera q^o Apte dicte Parre Pa:
 tris mei. Ad dictum autem Philippum
 Llobera q^o Patrem meum, predicta per:
 tinebant, et spectabant uti filium, et
 heredem universalem hereditatis, et

Capbreu 2, Joan Llobera, 1727

Llobera tenia un dret al seu favor per l'establiment de treball de vinya censat en 1 lliura i 4 sous barcelonesos i de data 5 de febrer de 1721 encara pendent de signar i tancar, en document en poder del notari de Sant Celoni Joseph Salvador Feixes.

Aquest document de 1727 permet, a més a més, contrastar i corroborar la línia genealògica ascendent de Joan Llobera que tenim apuntada fins aquí.

En més d'un apartat hi ha la referència als propietaris dels terrenys a capbrevar i s'identifica la línia directa de successió fins al besavi. Ho podeu comprovar a la peça que traduïm:

[...] pertanyen i esperen a la meua capbreuació com a fill i hereu universal de l'herència i de tots els bens que van ser de Phelip Llobera, abans pagès de dita parròquia, pare meu. Per altra banda a dit Phelip Llobera, abans pare meu, tot allò citat a dalt li pertanyia i esperava com a fill i com a hereu universal de l'herència i de tots els bens que van ser de Jacintho Llobera abans pagès de la dita parròquia, pare seu i avi meu. Per altra costat al dit Jacintho Llobera tot allò nomenat damunt li pertanyia com a fill i hereu universal de l'herència i de tots els bens que van ser de Phelip Jaume Llobera, abans pagès de dita parròquia, pare seu i besavi meu [...]

La repressió del 15 d'abril de 1715 a Vilamajor

Sabem que en Joan Llobera va morir després de 1736 perquè hi ha documents que en aquesta data el se'nyalen com a vivent. La capacitat de mantenir l'estatus social malgrat els canvis polítics que s'esdevindrien poden tenir diferents interpretacions. Per fomentar la recerca d'altres alternatives, fem un repàs a la situació que es vivia al país i a Sant Pere després dels fets del 1714.

L'any 1715 va significar una brutal repressió per part dels representants del Borbó, exercida a Catalunya en un clima de terrorisme militar. Hi hagué un nombre elevat d'execucions sumàries, encapçalades per la

bomorum omnium, quæ fuerunt Hyacinti Llobera q^o Agt^e dictæ Paræ Patris sui, Avique mei. Ad dictum autem Hyacintum Llobera prædicta pertinebant, et spectabant uti filium, et heredem universalem hereditatis, et bonorum omnium, quæ fuerunt Philippi Jacobo Llobera q^o Agt^e dictæ Paræ Patris sui, Avæque mei dicti Confitentis. Cui quidem Philippo Jacobo Llobera prædicta pertinebant, et spectabant

Capbreu 3, Joan Llobera, 1727

del general Moragues a Barcelona, arrossegat viu per un cavall, esquarтерat i decapitat, penjant el cap dins d'una gàbia al portal del mar de Barcelona. Era sens dubte un advertiment a la resta de poblacions.

Sant Pere de Vilamajor no va ser una excepció. Les disbauxes fetes pels soldats cada vegada eren més violentes i, com mai no havia passat abans, arribaren a la població:

[...] Die 10 de abril 1715 en la capella de Sant Llei congregat per consell Jurats Joan Parera, Bartomeu Parera y Joan Ros de consell pagesos Laume Barau, Joseph Tramunt, Miquel Vallescar, Joan Pou, Miquel Collet, Salvador Gual y menestrals Domingo Serra, Josep Sauleda Miquel Juyol y sea resolt de fer anar a Barcelona per mirar si se trobara aliuio per los astragos fan alguns soldats per las casas que estan allotjats [...]

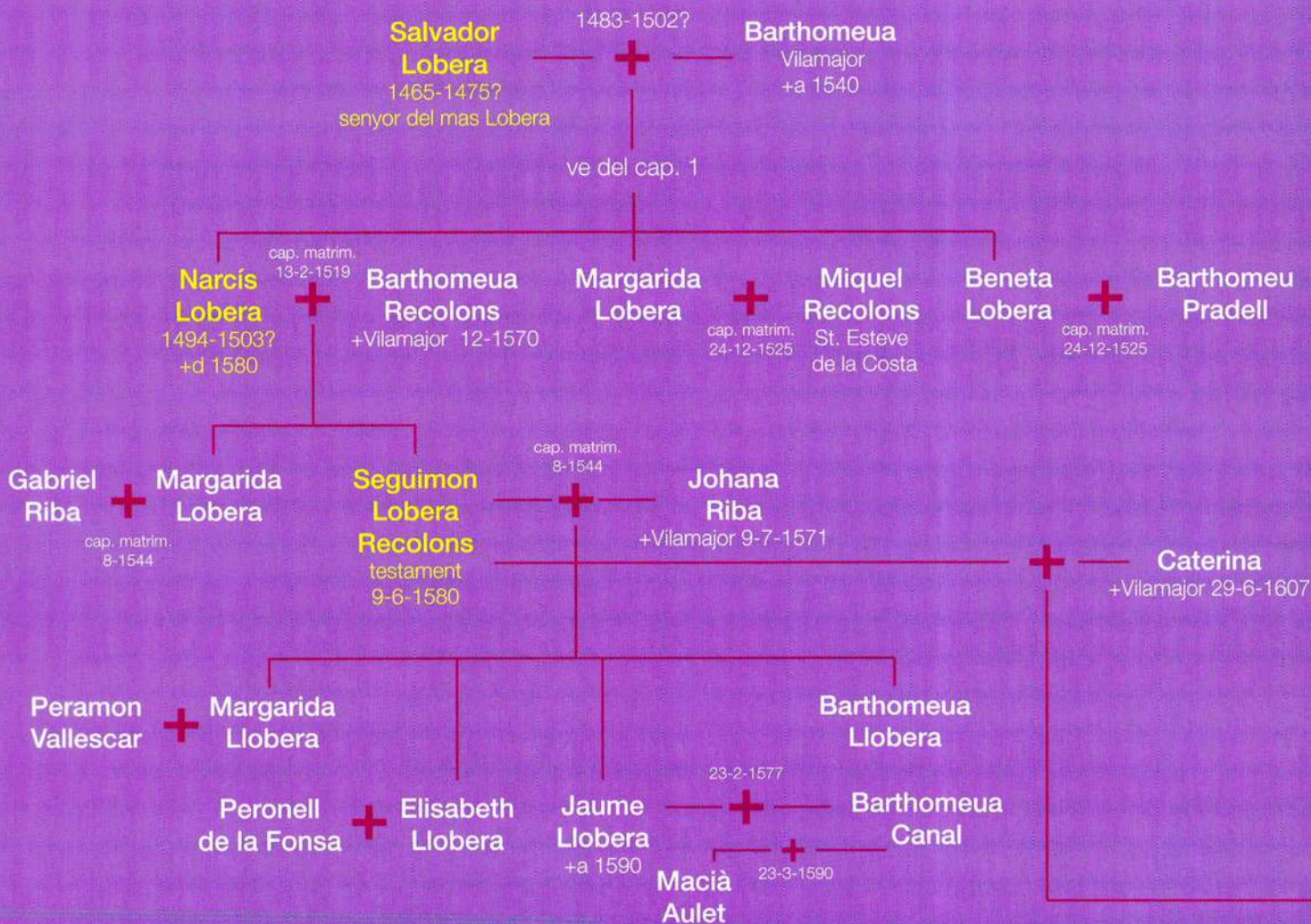
El comandant establert a Granollers encara exigia més despeses a la població, ara amb dues ordres lliures als Jurats de Vilamajor perquè el terme contribuís amb aportació de llenya. Per això el Consell va resoldre que un jurat i un síndic establissin converses per ajustar les demandes de la millor manera possible.¹⁰⁵

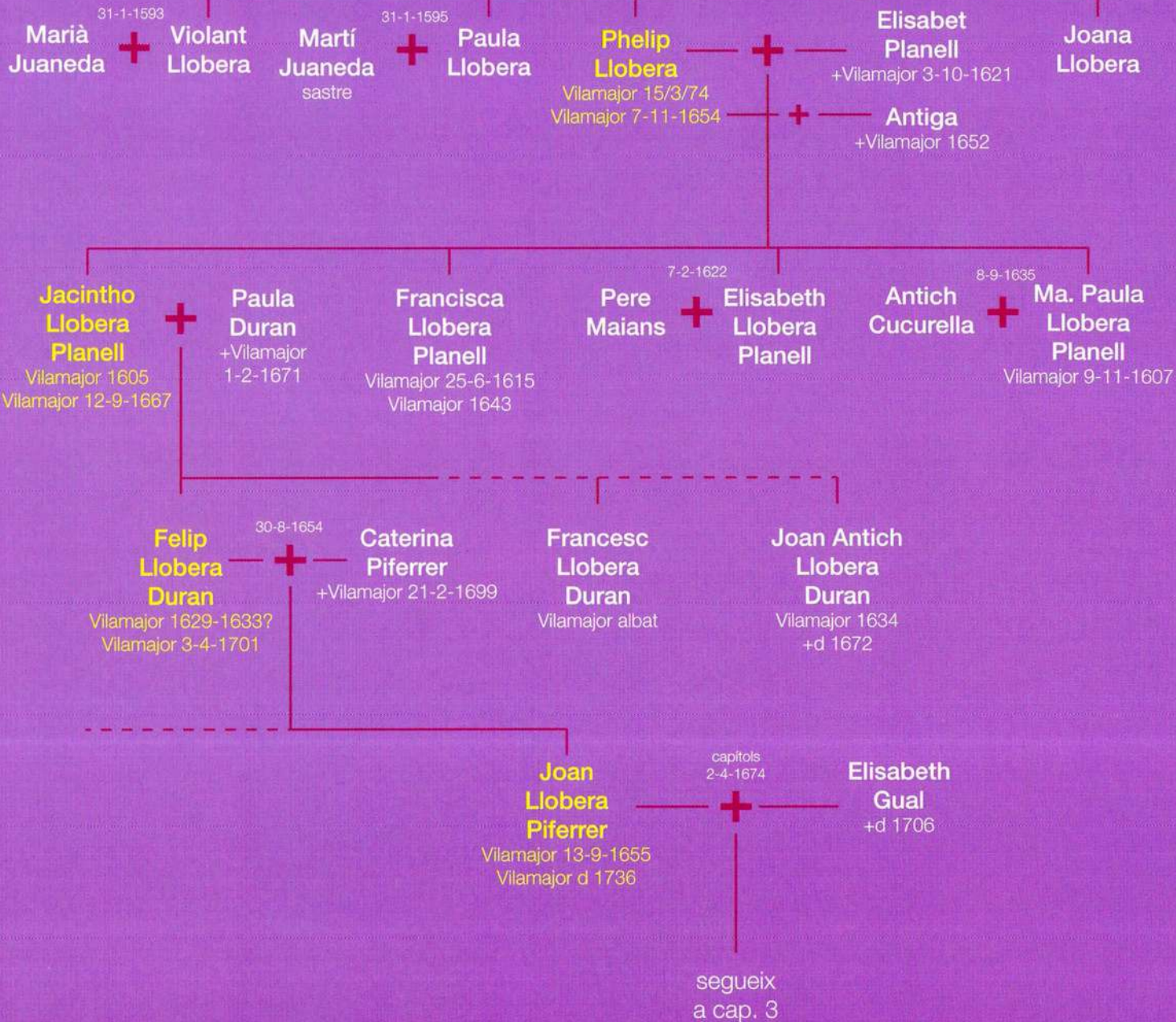
L'aprovació del Decret de Nova Planta¹⁰⁶ comportava que els municipis s'havien d'organitzar segons el model castellà, però la seva aplicació es va produir lentament, sobretot en les poblacions menys importants. Així, en Joan Llobera encara seria tractat com a Jurat primer (i no com a Batlle, com corresponia).

¹⁰⁵ ADB Vilamajor, 5 - Història: caixa 52 , any 1715

¹⁰⁶ Decret promulgat per Felip V el 1716, després de la seva victòria en la Guerra de Successió, de caràcter centralitzador, imposant els sistemes castellans i derogant les nostres lleis, corts, llengua i furs.

Per facilitar el seguiment de les diferents nissagues Llobera que hem vist aparèixer en la història de Vilamajor en els segles XV a XVII, disposem l'arbre genealògic que les relaciona.

3. EL CANVI DE DINASTIA A VILAMAJOR SEGLE XVIII I PRIMERA MEITAT DEL XIX

El canvi dinàstic, amb el pas de la casa dels Àustria als Borbons comportà l'aparició d'un nou model administratiu. Els ajuntaments van substituir els Consells de les universitats i varen començar a organitzar-se segons el nou model establert a Castella, d'acord amb el qual els primers jurats passarien a ser regidors.

La transició fou lenta, però sense aturador. A les ciutats grans, com Barcelona, el canvi de l'antic sistema fou ràpid però a les viles més petites, com Sant Pere de Vilamajor, l'anul·lació de l'estructura establerta va ser més lenta. Van passar ben bé 50 anys perquè el règim municipal borbònic fos implantat del tot al poble. Els representants ja no celebrarien els consells a l'església sinó que es faria en diferents masies. Les actes de sessions recollides al mas Bertran o a la casa de Mariano Canuda són un bon exemple de les reunions de l'Ajuntament. El sistema d'elecció per insaculació havia quedat prohibit i ara el batlle era escollit per l'Audiència.

Encara que a la nova estructura hi havia la figura del batlle i sotsbatlle, en els primers anys la direcció d'aquest i molts altres municipis l'encapçalava el regidor major, també dit «regidor primer» o «regidor en cap», seguint l'antiga denominació dels jurats. L'ocupació era de durada anual i no es podia repetir fins passats tres anys. Tenien el dret de presidir els consells i de donar la prioritat en les votacions perquè, com es feien en veu alta, quedaven exposats a patir coaccions. També disposaven del privilegi de proposició, que donava el dret a «[...] responder a las representaciones en nombre del común y mandar sentar y cubrir y dar licencia de hablar [...]».

Les actes dels primers anys del nou sistema les trobarem escrites en castellà, però si seguim els documents en els arxius municipals o eclesiàstics podreu comprovar com l'ús del català es va recuperar aviat.

La figura del batlle s'acabaria imposant com a màxima autoritat municipal i anava acompanyada pels regidors. En el cas de Sant Pere de Vilamajor, feien costat al batlle 6 regidors. Si tenim en compte la proporció

de 50 a 1 que s'acostumava a establir per determinar el nombre de regidors que corresponien a cada vila, hem de considerar que a meitat del XVIII la població de Sant Pere estaria situada entre els 300 i 350 veïns.

Als primers anys del nou règim els nomenaments haurien servit per recompensar la fidelitat dinàstica demostrada durant la guerra de Successió, però a les petites poblacions, com Sant Pere de Vilamajor, acabaria prevalent la tradició i el respecte a les famílies que ostentaven el poder econòmic i social. Així, veurem repetits els noms dels representants de les famílies dominants del poble i, de la mateixa manera, també els Llobera seguirien gaudint de la posició que fins al moment havien mantingut. Ens ho indica el fet que Felip Llobera ocuparà càrrecs a partir del segon terç del segle i que el seu fill i hereu Genís Llobera Molist arribaria a ocupar càrrecs de regidor a partir de la segona meitat d'aquest segle XVIII.

MANTENIR L'ESTATUS: FELIP LLOBERA GUAL I GENIS LLOBERA MOLIST

El tret característic de les primeres generacions dels Llobera amb incidència en la vida política de Sant Pere de Vilamajor a començaments del segle XVIII fou el de procurar mantenir l'estatus social i el reconeixement obtingut pels seus avantpassats. I a fe que ho varen aconseguir, com podrem comprovar.

Felip Llobera va néixer a Sant Pere de Vilamajor, fill de Joan Llobera i de Elisabeth Gual, entre els anys 1683 i 1691, temps del rei Felip IV de Castella. Casat amb Genisa Molist, tingué vuit fills coneguts: Genís (l'hereu), Joan, Margarida, Jaume, Ma. Rosa, Albert, Miquel i Magdalena. El canvi de dinastia no sembla que alterés la posició social i econòmica de la família, com hem entrellucat en el període més difícil viscut pel seu pare, Joan Llobera. Segurament en el primer moment de transició es va mantenir en una passivitat prudent, però

Un' que contem alj orse & octubre &
 mil set sent y cinquanta, en presencia del
 Decan, ¹a Andreu Bataller obres, Vicenç Recort bar-
 riner, Miguel Tapias y Felip Llobera Regidor major,
 per no trobarse los clays & alguns catayos el arxiu
 se han desparçiat tot los catayos el arxiu que
 estavan sense clau desde temps & Mon Anvers-
 los lo ha feto per si no se ha trobat res o calop
 algun, sino al catay el decan una posera, y dos xals
 & plata catalans embolcay ab un paper que sobre dice di-
 ners d'or, y al catay el sant Christo la granitay
 segueray
 No ab posera y xals & plata catalans — 12 # 34
 fm. sine vin y bris en plata que son — 11 # 78
 fm. sine moneda & plata que se crea que — 18 # 3
 valen una mitja posera. — 1 # 10
 fm. un vine y dos en plata — 1 # 7
 fm. Ab Audit (catalans) — — —
 fm. Alguns creuers o diners cell. — — —
 foma tot fons — — —
 y perquè consta fons la present en presencia
 del llobera qual si firmen
 Andreu Bataller obres
 Vicenç Recort barinede animas
 Felip Llobera regidor major Miguel Tapias
 i tot temps consta y si donia

25 # 173

Acta del consell d'11-10-1750.
 Ordre donada per Felip Llobera, regidor major, per a
 l'obertura de l'arxiu de la sagristia.

lentament s'integraria en el nou sistema imposat, molt més autoritari i centralista que l'anterior. Si abans el seu pare Joan Llobera havia estat primer jurat, amb el nou model administratiu ell ara passaria a ser nomenat regidor o batlle en cas d'accedir a un càrrec públic.

Com van fer els seus avantpassats, Felip Llobera també va començar les seves activitats com a obrer de l'obra de l'església, càrrec que va ocupar els anys 1729, 1735, 1737, 1741 i 1758. Situem la seva acció en el camp de la política sobre l'any 1732, quan ja va ser regidor, mentre que l'any següent era nomenat mostassaf i Col·lector del Reial Cadastre, raó per la qual disposava d'una de les claus de la caixa-arxiu de la parròquia. L'any 1736 tornaria a ser regidor.¹⁰⁷ Un document de l'any 1750 ens mostra en Felip Llobera en l'exercici dels seus drets com a regidor major.¹⁰⁸

Altre cop el fet de ser pagès ric i tenir temps per dedicar als afers de la política era bàsic per tenir aspiracions a ser nomenat.¹⁰⁹ Ell havia de reunir, per tant, totes les condicions exigibles, no debades tenia una gran heretat amb terres de conreu, pastures, hortes, boscos, riera i resclosa. Pensem que l'extensió estaria per sobre de les 21 ha, que és la dimensió que tenia la finca en el moment de la seva última divisió l'any 1992. Ja es començava a dir que les seves propietats limitaven amb el Montseny. Per conrear i fer produir les terres comptava, a part de la família, amb la força de treball aportada per altres persones, normalment joves, que servien al mas.

Així trobarem que entre 1752 i 1753, al llibre de comunions de la Parròquia, on s'anotaven les persones que havien de combregar, almenys un cop l'any, entre el dimecres de Cendra i la Pasqua de Resurrecció, hi constaven al mas Llobera, a més a més de la família, els següents criats:

mossos:	Domingo Miquel (1752) i Joan i Esteva (1753)
pastors:	Joan (1752) i Toni (1753)
porquer:	Isidre Junqueras
criada:	Maria Clavell

Els vincles d'aquests servents acostumaven a ser estrets amb la família. Així, veurem com en el cas de la domèstica, la Maria Clavell, s'acabarien vinculant les famílies més tard amb el casament de Felip Clavell Noguera amb una Maria Llobera Auserans, néta del nostre Felip Llobera.

¹⁰⁷ AMSPV: 1.2. Òrgans de govern: actes de 1732-3-1/1733-2-17/1733-5-20/1736-1-30

¹⁰⁸ ADB Vilamajor, 5 - Història: caixa 52, any 1750. Llavors ja s'amagaven monedes que havien perdut valor.

¹⁰⁹ Segons registres de l'Ajuntament de Vilamajor, pagava impost per uns 3000 m2 d'hortes ubicades al voltant del mas i a tocar de la resclosa del Pla de Llobera. ADB Vilamajor, 5 - Història: caixa 52, any 1715.

No tenim data de l'òbit de Felip Llobera i Gual, però hi ha fe de vida en documents de casament d'algun dels seus fills de l'any 1758. També el trobarem anomenat en algunes de les actes de les sessions de l'Ajuntament de Vilamajor, on encara l'any 1759 apareix convocat (juntament amb en Jaume Llobera) en una sessió que s'havia de fer al mas Bertran per fixar l'import dels pagaments per fer anar mules cap a Barcelona, i després, l'any 1760, com a membre electe de la pròpia universitat.¹¹⁰ Aquestes circumstàncies ens fan situar la seva mort més enllà d'aquest darrer any de 1760.

Poc temps després, en el conjunt del terme de Sant Pere de Vilamajor, segons el comptatge resultant del fogatge de 1787, ja hi havia uns 1360 habitants.¹¹¹

En Genís Llobera Molist, hereu universal de Felip Llobera, va néixer l'any 1714 a Sant Pere de Vilamajor. Es va casar amb Estasia Draper, de Palautordera, l'any 1749, amb qui tindria set fills: Isidre, Maria Antonia, Bonaventura, Jaume, Isabel, Genisa i Margarida. En Genís ocuparia els càrrecs de Regidor durant els anys 1766, 1769, 1770, 1772 i 1781 i participaria de forma activa en el món de les confraries religioses, com podrem observar a l'apartat que dediquem a aquest fet. Va morir a Vilamajor a finals de segle, l'any 1789.

¹¹⁰ AMSPV: 1.2. Òrgans de govern: actes de 1759-9-27/1760-5-1

¹¹¹ Fogatges de l'Alt Vallès, anys 1359 a 1787.

UN HOME ENAMORAT: ISIDRE LLOBERA DRAPER

Isidre Llobera va néixer a Vilamajor l'any 1751. Era el primer fill de Genís Llobera i d'Estasia Draper.¹¹² Es va casar el 2 d'abril de 1782, a Vilamajor, amb Teresa Pinell Prat,¹¹³ amb qui va tenir set fills que coneixem: Albert, Anastasia, Josep, Isidre, Francisco, qui en seria l'hereu, Rita i Margarida.

Va heretar una propietat en bona situació econòmica i va mantenir el benestar de la família per deixar, a la seva mort, els fills i la dona en unes condicions de solidesa. De la seva situació econòmica en donen fe els dots que, en testament, va deixar a les filles (500 lliures) i als fills minyons (200 lliures), xifres que contrasten amb les quantitats que els pagesos de Vilamajor acostumaven a deixar (és el cas del seu cosí Jaume Llobera Barceló, que dotaria els seus fills amb 25 lliures).

Havia de disposar de bona educació; com a mínim, devia saber llegir i escriure i tenir coneixements de comptabilitat per poder continuar amb la tradició familiar i desenvolupar càrrecs en els àmbits parroquial i polític. Així, el trobem com a administrador de tres confraries: Sant Pere (anys 1771, 1774 i 1777), Roser (1782) i Minerva (1806), i, més tard, el 1812, seria escollit Batlle de la població.¹¹⁴

Correspon a l'any 1789 la darrera ampliació que es coneix del mas, quan a la construcció original se li va afegir el cos allargassat de planta baixa i planta pis destinat a corts i magatzems.¹¹⁵ Amb aquesta estructura el mas de can Llobera s'ha mantingut, amb pocs canvis, fins a l'actualitat, com podem veure en les fotografies.

Home religiós i devot de la Verge del Roser i del Sant Crist, a qui encomanà la salvació de la seva ànima, va tenir una especial estimació i respecte per la seva muller Teresa, a la qual tracta de «caríssima» en el seu testament i a qui, com veurem, llegà el patrimoni familiar per davant de l'hereu, amb el dret de fer i desfer a la seva voluntat.¹¹⁶ La confiança que hi tenia el seu marit era absoluta, i d'això en quedà constància en el mateix testament d'aquell:

¹¹² Estasia Draper apareix als documents a partir de 1785 amb el nom complet d'Anastasia.

¹¹³ ADB, Vilamajor: 1 Llibres Sagramentals - 3 Matrimonis, caixa 7, any 1782.

¹¹⁴ AMSPV: 1.2. Òrgans de govern: acta de 1812-4-14

¹¹⁵ La fitxa E-28 del catàleg de béns del POUM Sant Pere de Vilamajor 2008 senyala l'any 1789 com a data del mas, però ha de ser anterior, segons ens manifesten els propietaris del mas l'any 2008.

¹¹⁶ ADB Vilamajor 8 - Testaments, llibre 114, 7-3-1814, f. 237

dona del Llobera, y no Consue-
 parcerit Miguel Pinell Provera, natural de Sant Antoni de Vilamajor,
 Bisbat de Barcelona, del moli Rm. Puga del Valler, y del Rm.
 Joan Ruch. Puz. Recor de dita Parroquia Iglesia per avaria
 matrimoni celebrado entre Isidre Llobera Llobera natural
 y habitant en la mateixa Parroquia de Vilamajor, Bisbat de Barce-
 lona fill legítim y natural de Genis Llobera Llobera y de Maria
 Llobera y Llobera Confi. vivints de una; y Theresa Pinell donella
 natural y habitant de la Parroquia de Sta. Maria de Palau.
 Llobera del mateix Bisbat filla legítima y natural de Francisco
 Pinell Llobera vivint y de Rosa Pinell y Puz Confi. vivinta de altres
 ab consentiment de los respectius pares haventlos interrogats y co-
 nter lo misme consentiment de dits Constatantes per pasadors
 de present los he unit en matrimoni segons Rito y Ceremonias
 de Sta. Maria Iglesia essent presents per testimonis Salva-
 damon treballadors y Puz Samoré treballadors, tots de la Parro-
 quia de Vilamajor. Miguel Pinell Puz
 — Solo ha donat la benediccio nupcial en la S. M. de Pau Olivella

Detall de l'acta de matrimoni d'Isidre Llobera amb
 Theresa Pinell.

El mas de can Llobera l'any 1926 ¹¹⁷

[...] Item deixo y lleigo tambe de mos bens a cada hun de mos fills minyons tambe per lo cas de collocacio en
 matrimoni dos centas lliuras barcelonesas tambe pagadora com dalt de la minyona tinch dit y en quant als vestits
 i roba ho deixo a la disposicio de ma muller de la qual tinch una entera confiansa.

Aquesta situació, si considerem els usos de l'època, es presenta com un fet singular pel paper assignat a
 l'esposa. Així tenim, per primer cop a la família, una dona clarament protagonista, possessora útil del mas
 Llobera i amb poder de decisió sobre el patrimoni. El seu caràcter fort va fer que més tard se la conegués
 com «la mestressa del Montseny» i la veu popular deia que les seves propietats arribaven als peus de la
 muntanya.

Malauradament les circumstàncies no varen anar a favor de la Teresa Pinell, que va sobreviure 20 anys al
 seu marit Isidre i no va poder, no va saber o no li van deixar exercir un paper que la societat reservava als
 homes en aquells moments. Un estudi més detallat als jutjats ens podria permetre conèixer amb exactitud
 els avatars als quals va haver d'enfrontar-se i trobaríem possiblement una millor explicació que les conver-
 ses amb alguns Llobera de Sant Antoni de Vilamajor no ens han permès desentrellar.¹¹⁸

¹¹⁷ Arxiu fotogràfic del CEC. A. Gallardo i Garriga, 1926.

¹¹⁸ Converses amb la propietària de la Fonda Llobera, de Sant Antoni de Vilamajor, l'any 2008.

TEMPS DE DECLIVI:

FRANCISCO LLOBERA PINELL

Entrat el segle XIX els nuclis de població havien crescut suficientment com per plantejar les voluntats d'independència respecte dels nuclis antics. El 1822 Sant Antoni de Vilamajor va aconseguir la separació administrativa de Sant Pere de Vilamajor i cap al 1840, juntament amb la parròquia de Sant Joan d'Alfou, es configurà definitivament la divisió municipal administrativa tal i com avui la coneixem.

A Sant Pere de Vilamajor les coses no havien de canviar massa. A nivell de preponderància social es mantien els mateixos nuclis de poder, però la situació general i el propi creixement de les famílies provocava alguns canvis. Fou el cas dels Llobera. No hem trobat, a aquestes alçades, notícia certa del que va passar després de la mort de la Teresa Pinell, però en les dues o tres generacions següents es va produir una notable davallada en la posició econòmica i social de la família. Així, en una carta de l'any 1899 adreçada al rector per part de les famílies importants del poble per demanar la modificació de l'horari de les misses dominicals (perquè els pastors poguessin arribar a temps) ja no hi consten entre els signants els Llobera. No hauria estat així uns anys enrere, quan l'Isidre Llobera encara era el senyor del mas.

Francisco Llobera, l'hereu, encara ocuparia càrrecs de caire polític¹²⁰ i el trobem nomenat l'any 1816 com a oïdor de comptes, col·lector el 1818 i regidor el 1820, 1840 i 1841, però la resta de la família, tot i mantenir-se activa en l'àmbit de les confraries, perdria capacitats representatives en el camp de la política. El cert és que en Francisco Llobera, amb descendència directa, es casaria dues vegades, la primera amb Maria Pou i la segona amb Maria Pons, i l'hereu s'encarregaria del mas a partir del 1845, any de la mort del seu pare.

En analitzar «la llibreta per a formar lo padró de la parròquia de Sant Pere de Vilamajor»,¹²¹ que mostra les famílies de Sant Pere i la relació de les cases que ocupaven l'any 1867, veurem que can Llobera apareixia habitada per la família Mas. Això ho entenem per la situació dels descendents directes d'en Francisco Llobera Pinell i Maria Pou Bayes, la seva primera esposa:

- Joan Llobera Pou, l'hereu, vivia a Sant Pere on s'havia casat en primeres núpcies el 1837 amb Narcisa Camp. Més tard, el 1856, faria un segon casament amb Josefa Mas. No hem localitzat dades de cap

(A la pàgina anterior, el mas de can Llobera l'any 2014. Fotografia: Enric Planas)

¹²⁰ AMSPV: 1.2. Òrgans de govern: actes 1817-2-26; 1818; 1820; 1840-6-22; 1841-1-1. Francisco Llobera apareix en algun document amb grafia «Llovera». A l'acta de defunció del seu fill Genís els trobarem tots dos amb aquest cognom.

¹²¹ ADB, Vilamajor 5 - Història, caixa 52, any 1867

Llobera Pou ni cap Llobera Mas a Sant Pere, de manera que suposem que l'hereu Llobera no va tenir descendència i que el mas, a la seva mort, va deixar de pertànyer a la família per passar a la de la seva segona esposa. L'absència de dades al registre civil de Sant Pere de Vilamajor ens fan pensar que la mort de Joan Llobera Pou es va produir abans del 1875, primer any del registre de defuncions i possiblement abans del 1867, any de padró.

- Teresa Llobera Pou havia mort el 1832 amb 8 anys.
- Genís Llovera Pou havia mort el 1839, solter, amb 27 anys.
- Rita Llobera Pou no ha deixat dades conegudes.
- Francisco Llobera Pou, que tenia 51 anys el 1867, vivia al veïnat de l'Església, en una casa anomenada «l'ermita». Era braser i, per tant, la seva situació econòmica era modesta. Es va casar amb Antonia Bru Serra, amb qui va tenir quatre fills coneguts:
 - Serafina (1846-1934), que es casaria amb Joan Pou Barnils amb qui tindria un fill, l'Anselmo Pou Llobera.
 - Isidre (1847), de qui no hem trobat dades.
 - Rita (1855), que se n'aniria a Sant Andreu de Palomar (potser gràcies al seu oncle Isidre), on contrauria matrimoni amb Salvador Boada Verdaguer l'any 1879.
 - Maria (1859-1947), que es casaria amb Mateu Moragas, de qui tindria quatre fills: Antonio, Pere, Josefa i Margarita.
- Maria Llobera Pou marxaria a Sant Andreu de Palomar, on moriria el 1827.
- Isidre Llobera Pou (el petit dels nois) ja s'havia casat el 1846 amb Maria Valls Andurell a Sant Andreu de Palomar. Donaria pas a la nissaga dels Llobera de Barcelona.

Possiblement la davallada econòmica de la família apuntada abans fou el motiu perquè tres dels set germans Llobera-Pou deixessin Vilamajor per anar a Sant Andreu del Palomar, a prop de Barcelona, a la recerca d'un futur millor.

No hi ha descendència de l'hereu Joan, mentre que la d'en Francisco foren un noi, de qui no tenim dades, i tres noies, de manera que no hem pogut donar més continuïtat d'aquesta branca de la nissaga Llobera que la línia d'en Francisco Llobera Pinell i del seu fill petit, Isidre Llobera Pou, rebesavi de l'autor.

LES CONFRARIES DELS SEGLES XVIII-XIX: UN FET SINGULAR

Al llarg dels segles XVIII i XIX els membres de la família Llobera no només participaren en l'administració de la parròquia de Sant Pere de Vilamajor sinó que també es manifestaren com a elements actius de les diferents confraries dedicades al culte marià i dels sants. Les confraries més importants foren les del Roser (difosa pels dominics), del Sant Crist, de Sant Pere, de Sant Isidre, dels Sants Màrtirs i del Santíssim o de Minerva, així coneguda perquè feia referència a l'església dels dominics a Roma i a l'arxiconfraria a la qual es vinculava. Diferents generacions, en aquests dos segles, formaren part de les confraries religioses.

La pertinença a una confraria no impedia, com veurem, d'estar adscrits a d'altres. Era costum, per part dels confreres, inscriure els infants quan naixien, de manera que cada confraria va fixar regles per regular la data d'accés, establerta generalment entre els 5 i els 7 anys. Normalment no es deixava la confraria fins a la mort o a no ser que hi hagués la necessitat de marxar del poble per treball o casament, com va succeir amb l'Isidre Llobera Pou quan es va traslladar a Sant Andreu de Palomar. Era costum que l'hereu substituís el seu pare al front de les confraries, tasques que s'acostumaven a combinar amb les de l'obreria.

L'inters general de les confraries era mantenir viu el culte públic de la verge Maria, del Sant Crist i dels Sants, i per això es mantenien en bones condicions els altars i els seus ornaments. Algunes confraries tenien, a més a més, una finalitat mutualista. Aquest fet es va iniciar a Sant Pere de Vilamajor, on es va instaurar una incipient assegurança que protegia els pagesos. Quan queien malats, rebien uns diners segons els dies que no podien anar al camp a treballar. Aquesta nova situació es generalitzaria més endavant a Catalunya.

1774, y 1775.

Llevaron de varios Drets, que reb la Obra per la Sagristia de la Iglesia Parroquial de S. Pedro de Vilamajor, Bisbat de Barcelona, qual entrego a l'auora Drets pagés de Canyas, Obra q' es entrat a 1 de Nbre de 1773, y cixia a ultion de Nbre de 1774, pera cobrar lo expectant a dita Obra, qual me retornara en lo dia, que li d'p'irara los comptes: y se advertixo, que lo any estara en cada partit, es lo ultion que han pagat los Debitors, y posara aboi mateix los anys, que cobrara seguint al ultion, que havian pagat.

Dats, que pertanyen a la Sagristia en los offis, fundats, als quals offis assistiria lo Obra, pera cobrarlos, y acceptar, segons lo Dretet de Nbre del 1766 al 2 d'Julio, y notaria al ultion de est llevaron, y si pagan para creu.

Primera offici	10 s
Segon offici	2 s
Tercera offici	8 s
Quart offici, y los Albats	2 s
Per cada cixa, que se posa de la Sagristia per cada offici	4 c
Per quiscuna atxa en cada offici	1 s

Cuydara lo Obra de tenir de provisto de cera, y oli, que se necessita per tot lo any per la Iglesia, y se pren la cera en casa D'apina de les candelas de Baixa, o en ala plura nova, qual dona bona cera, y son d'unes menes per llura del preu coxerit. Anys de la cera per dia missas, se han de provenir d'otxe lluras de candelas de tota son per lo dia de Nbra Candelas, y d'otxe cixis de orna guaxito ab paper de nat per d'otxe en dita Sagristia.

Drets de sagristia. Extracte del Llevador de l'any 1774 ¹²²

Cada confraria tenia un administrador que ocupava el càrrec per anualitats completes, de novembre a novembre. Controlava les despeses, que podien arribar a ser elevades, degut al consum de la cera i els olis de les llànties utilitzades en els oficis o en la il·luminació dels altars durant les festes. Els ingressos s'obtenien per les entrades del baci de l'església destinades a cada confraria i per les donacions de blat que es feien.

¹²² ADB Vilamajor, 3 - Obra, 39: Dietari llevador 1734-1849

Els Llobera a les confraries de Sant Pere de Vilamajor

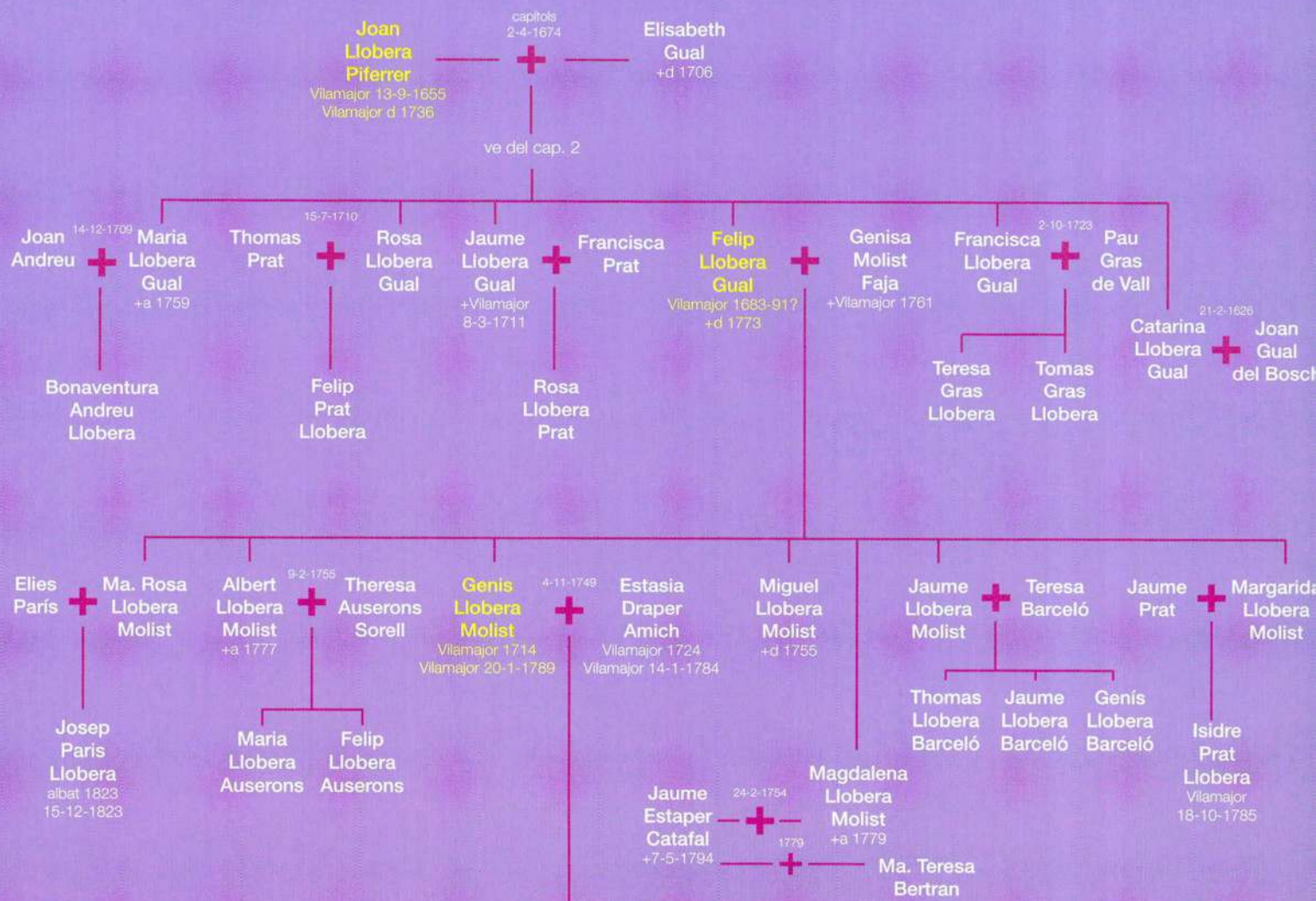
El fet de saber llegir, escriure i tenir uns coneixements mínims de comptabilitat tornava a ser condició necessària per a ser nomenat administrador, circumstància que, com hem vist, es donava a la família. En repassar el llistat dels Llobera que varen administrar les confraries de Sant Pere de Vilamajor veurem la seva implicació:

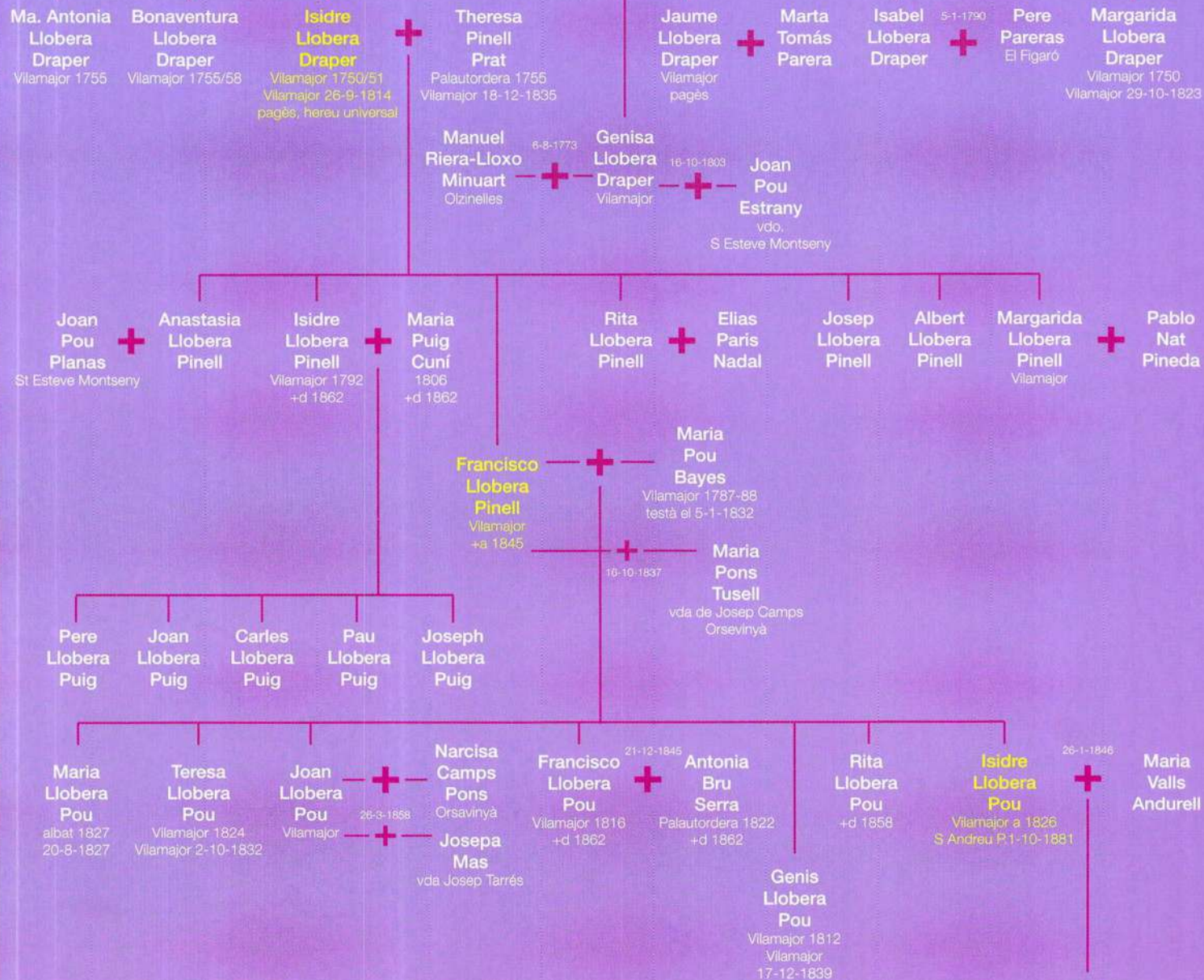
	Confraries i anys d'administrador	Anys d'obrer de l'església
Felip Llobera	Roser (1655) Sant Crist (1658, 1664)	
Felip Llobera Gual	Sant Crist (1713, 1740) Sant Isidre (1721, 1746) Roser (1737, 1756)	1729, 1737, 1742, 1758
Genís Llobera Molist	Sant Crist (1739, 1741, 1747) Sant Isidre (1752) Roser (1766)	1769, 1782
Isidre Llobera Draper	Sant Pere (1771, 1774, 1777) Roser (1782) Minerva (1806)	1793
Francisco Llobera Pinell	Sant Pere (1798, 1799, 1804, 1805, 1806, 1807, 1808, 1813, 1814, 1815, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1830, 1831, 1839) Sant Isidre (1805, 1806) Roser (1808, 1809, 1816, 1822, 1823) Minerva (1839)	1836
Isidre Pou	Minerva (1837, 1838, 1842)	

És destacable la dedicació de Francisco Llobera Pinell, qui, com els altres Llobera, també va simultaniejar el càrrec d'administrador amb el d'obrer de l'església.

ARBRE GENEALÒGIC LLOBERA. SEGLE XVIII I PRIMERA MEITAT DEL XIX

Els Llobera mantindrien la participació en la vida social i política al llarg del segle XVIII. La perdrien gradualment i, a partir de la segona meitat del segle XIX, passarien a formar la majoria de base de la població. L'arbre genealògic corresponent a aquest període és el següent:

segueix
a cap. 4

4. CLOENDA

DARRERIES DEL XIX I SEGLE XX

ISIDRE LLOBERA POU: DE VILAMAJOR A SANT ANDREU DEL PALOMAR

Amb Isidre Llobera Pou canvia completament l'escenari de la nostra història. Nascut a Sant Pere de Vilamajor, fill de Francisco Llobera i Maria Pou, vingué al món als voltants de l'any 1826. Amb 20 anys es va casar amb la Maria Valls un 26 de gener de 1846, a Sant Andreu de Palomar, on s'instal·laria.¹²³

No sabem del cert quan es traslladà a Sant Andreu, però els anys 1842 i 1843 encara era administrador de la confraria Minerva a Sant Pere de Vilamajor. Comptem, per tant, que, com a màxim, s'hauria establert a Sant Andreu un parell d'anys abans del casament.

Varen tenir quatre fills coneguts: Miquel, Maria, Josep (que l'any 1871 es casaria amb Teresa Oliva) i Gabriel, que es casaria l'any següent amb Maria Morros Basté i, després, amb J. Crusens. Maria Valls, la seva esposa, era filla de Gabriel Valls, de Sant Andreu. L'Isidre, forner, no dubtaria deixar el seu treball a Vilamajor (la família paterna ja no era solvent) per passar a treballar a la fleca de can Parons, on s'estaria fins al final dels seus dies.

En el període entre 1843 i 1846 l'Isidre va deixar el poble per anar-se'n a Sant Andreu de Palomar. Per què se n'hi va anar? Com va conèixer la Maria i, de retruc, la família Valls? Hi havia alguna relació entre el poble d'origen (Sant Pere de Vilamajor) i el d'arribada (Sant Andreu)? No hem trobat cap constatació que ens en doni una explicació ferma, però hi ha indicis que ens permeten establir algunes hipòtesis plausibles.

¹²³ ADB, Parròquia de Sant Andreu de Palomar, Matrimonis, 1846

Matrimoni: entre Isidro Llobera, padre Torner, nat. & Palomares
y habit. en la Parra. & S. Andreu & Palomar fill f. &
Francisco y & Maria Pou conj. v. d. p.

S. Maria Valls nat. y habit. & la p. m. Parra.
& S. Andreu & Palomar filla f. & Gabriel y & Teresa
Andurell conj. v. d. p.

Proclamatum est in hac Parochiali Eclia. S. Andreu &
Palomar: nullo detecto impedimento: Sponsus parochianus
a seip et amplius annis: est sui juris: Sponsa parochiana
a natiuitate: habet consensum patris: ambo in D.C. rudi-
mentis instructi: et non sunt castruces.

Attestor: die 26 Ianuarii anno 1846
Salvator Porras curatus

Partida de matrimoni d'Isidre Llobera Pou i Maria Valls Andurell

La font de riquesa de Sant Andreu havia estat l'agricultura, però amb la construcció del rec comtal l'activitat va perdre força. El rec era una conducció d'aigua que el comte Miró I va fer construir cap a l'any 954 per fer arribar aigua al pla de Barcelona des de Montcada. L'origen d'aquesta obra s'ha de buscar en la necessitat de regar els conreus i abastar Barcelona amb aigua potable. Molt aviat l'energia hidràulica de la sèquia

s'utilitzà per moure diversos molins fariners que es varen establir al llarg del seu recorregut. Fins el segle XV els molins varen pertànyer a la família Sant Climent, emparentada amb la baronia de Llinars pel casament de Francesc de Sant Climent amb Coloma Beatriu de Corbera.

Els diferents barons de Llinars, amos també de Sant Joan de Sanata i de Collsabadell, s'havien passat generació rere generació pledejant amb la universitat de Vilamajor normalment per discussions sobre censals i impostos impagats. Hem trobat aquí un primer punt de contacte entre ambdues poblacions, que es repetiria més endavant, al tornar del segle XVIII.

En plena confrontació bèl·lica de 1705, l'Arxiduc Carles necessitava blat per alimentar les tropes estacionades als voltants de Barcelona i demanava a la universitat de Sant Pere de Vilamajor l'aportació d'aquest recurs que s'havia de traslladar fins les farineres del Clot de Sant Martí, per proveir l'exèrcit.¹²⁴ El blat s'havia de moldre als molins fariners de Sant Martí i de Sant Andreu situats al rec Comtal o als molts forns que s'anaren implantant a Sant Andreu amb la doble funció de moldre i de fer pa. El moviment de carros pel transport del blat del Vallès —i, per tant, de Sant Pere de Vilamajor— cap a Sant Martí de Provençals i Sant Andreu era constant en ple segle XVIII. Les fleques varen viure moments d'esplendor perquè, a part dels temps de guerra, continuava fent falta distribuir blat i farina cap a altres llocs de Catalunya i a les colònies d'ultramar. En aquest context no fóra estrany que els Llobera de Vilamajor, que tenien una posició preponderant a la universitat d'aquell terme, entressin en relació amb els flequers de Sant Martí i de Sant Andreu i hi establissin bones relacions.

Tenim, però, un segon punt de contacte, si cal, més directe. Ens aventurem a proposar que els Valls-Andurell del forn de Can Parons de Sant Andreu,¹²⁵ els quals únicament tenien descendència femenina, no veurien amb mals ulls la relació d'una de les filles (la Maria Valls) amb un fill de Francesc Llobera, pagès de Vilamajor acostumat al tragí amb blat i farina, de qui tindrien bona referència i que podria continuar el negoci familiar, com així va ser.

A l'arribada de l'Isidre Llobera a Sant Andreu de Palomar l'economia del municipi depenia del camp i de les farineres. En aquell moment els forns encara tenien un bon futur, tot i que no passaria massa temps perquè tot fes un tomb. Encara en Josep, un fill de l'Isidre Llobera i la Maria Valls, treballaria de forn a la fleca dels pares.

¹²⁴ ADB Vilamajor, 5 - Història, capsa 52 «Llibre de consells 1634 a 1710», 1705

¹²⁵ Can Parons era la masia que, com a única casa construïda, va donar nom al carrer de Can Parons, actual carrer de Santa Marta. Estava situada al punt on avui hi ha la cantonada amb el carrer Gran de Sant Andreu. El carrer de can Parons passaria a ser «Santa Madrona» abans de tenir l'actual nomenclatura. (CLAPES I CORBERA 1930: 71)

EL MAS DE CAN LLOBERA AVUI

Si heu tingut la paciència de seguir els arbres genealògics haureu comprovat la força de la nissaga que segle rere segle s'ha anat expandint pel Vallès i per Barcelona.

Tenim encara la sort que el mas de can Llobera, situat a Sant Pere de Vilamajor i del qual heu anat veient imatges, encara persisteix. El trobareu al final del carrer de can Llobera, on podreu contemplar la casa amb la seva estructura de l'any 1709 i restes de façana i de parets antigues. No hi viu cap Llobera, però els nous propietaris¹²⁷ van rehabilitant lentament la casa, que té assegurada la seva pervivència perquè les condicions de catalogació del mas obliguen a conservar-ne l'estructura. Compraren el mas i una part dels terrenys de can Llobera l'any 1992, quan les més de 21 ha de superfície foren dividides per l'anterior propietari en dues finques rústiques i una part de terreny de reduïdes dimensions (queda per sobre del carrer del camí de can Llobera) que fou cedit a l'Ajuntament. Sense proves que ho confirmin, ens han parlat de l'existència d'un antic molí i d'una part dels estables de planta baixa on hi fabricaren moneda. Esperen poder trobar algun vestigi d'aquestes activitats quan facin la rehabilitació d'aquesta part de la casa.

La sensibilitat dels propietaris ha fet que la casa vagi recuperant el caràcter de la finca. Han mantingut la distribució i els elements característics originals i han limitat l'ampliació de les finestres per mantenir els trets característics a l'exterior. Pensen enderrocar tots els cossos afegits al llarg dels anys al darrere del mas, que no tenen valor. Les arcades de dins la casa, la llar de foc, el forn, les parets originals de pedra, una petita fornícula en una de les parets interiors o les grans bigues de fusta, com la que dona suport a la paret del pis que tanca l'antic paller, són els elements que s'han conservat i als quals s'ha donat un valor especial.

Can Llobera. Façana lateral.¹²⁶

¹²⁶ Foto inferior: R. Llobera & M. Serra, 2009. Foto fons: Enric Planas, 2015

¹²⁷ Família Lucena-Sanz

Casa Llobera
Paret original, a l'interior de la casa.

Casa Llobera des del pati d'entrada
Per entrar encara es truca amb campana.

Entrada principal. Antic paller (avui casa) adossat al cos principal.

¹²⁸ R. Llobera & M. Serra, 2009.

¹²⁹ Ídem

¹²⁹ Ídem

RODA EL MÓN I TORNA AL BORN

Els Llobera que van baixar de Vilamajor a Sant Andreu del Palomar (avui un barri més de Barcelona) van deixar petjada ferma, i la majoria de la família s'ha mantingut a Barcelona. Una bona descendència en totes les branques Llobera-Borràs, que no descriurem aquí, n'ha perpetuat el llinatge. Arribats aquí, a punt de tancar la història dels Llobera, cal esmentar un fet ben real i tan casual com vulgueu, que retorna la família als seus orígens.

En Joan Llobera Michelón, nascut a Sant Andreu del Palomar i descendent de l'Isidre Llobera Pou, i la seva dona Maria Lluïsa no en sabien res, dels seus orígens familiars. Van deixar la casa on s'estaven a Sant Andreu per anar a viure fora de Barcelona, i no se'ls va acudir res més que triar, entre les diferents possibilitats que els oferien, un indret del Vallès anomenat «L'Alfou». Un cop establerts i començat el curs escolar, el seu fill Nil comentava tot estranyat que al col·legi hi havia trobat més vaillets que es deien Llobera com ell. I, cosa estranya!, en descobrir els entorns d'on vivien, la família hi trobà un mas Llobera, una font de can Llobera, una fonda Llobera... I és que, com diu la dita, «roda el món i torna al Born».

L'Alfou és un dels nuclis antics, avui convertit en urbanització de Sant Antoni de Vilamajor. No hi havien de trobar més famílies Llobera en els llocs d'origen de la nostra nissaga? A aquest retorn als orígens s'hi va afegir encara una neboda seva, la Vivian Peñarroja Llobera, qui, amb el seu company, van aixecar una casa a l'Alfou de Sant Antoni de Vilamajor. Per acabar de tancar el cercle, el coautor d'aquesta història en va ser l'arquitecte. He dedicat amb il·lusió aquesta nova «casa Llobera» als nostres avantpassats.

Hem arribat fins aquí gràcies a tots els nostres predecessors. Volem retre'ls un merescut homenatge i recordar que bona part de les nostres maneres de ser i de fer les devem a ells. Ells són part d'aquesta petita i diferent història de Vilamajor, tan lligada i representativa de la Història del nostre país.

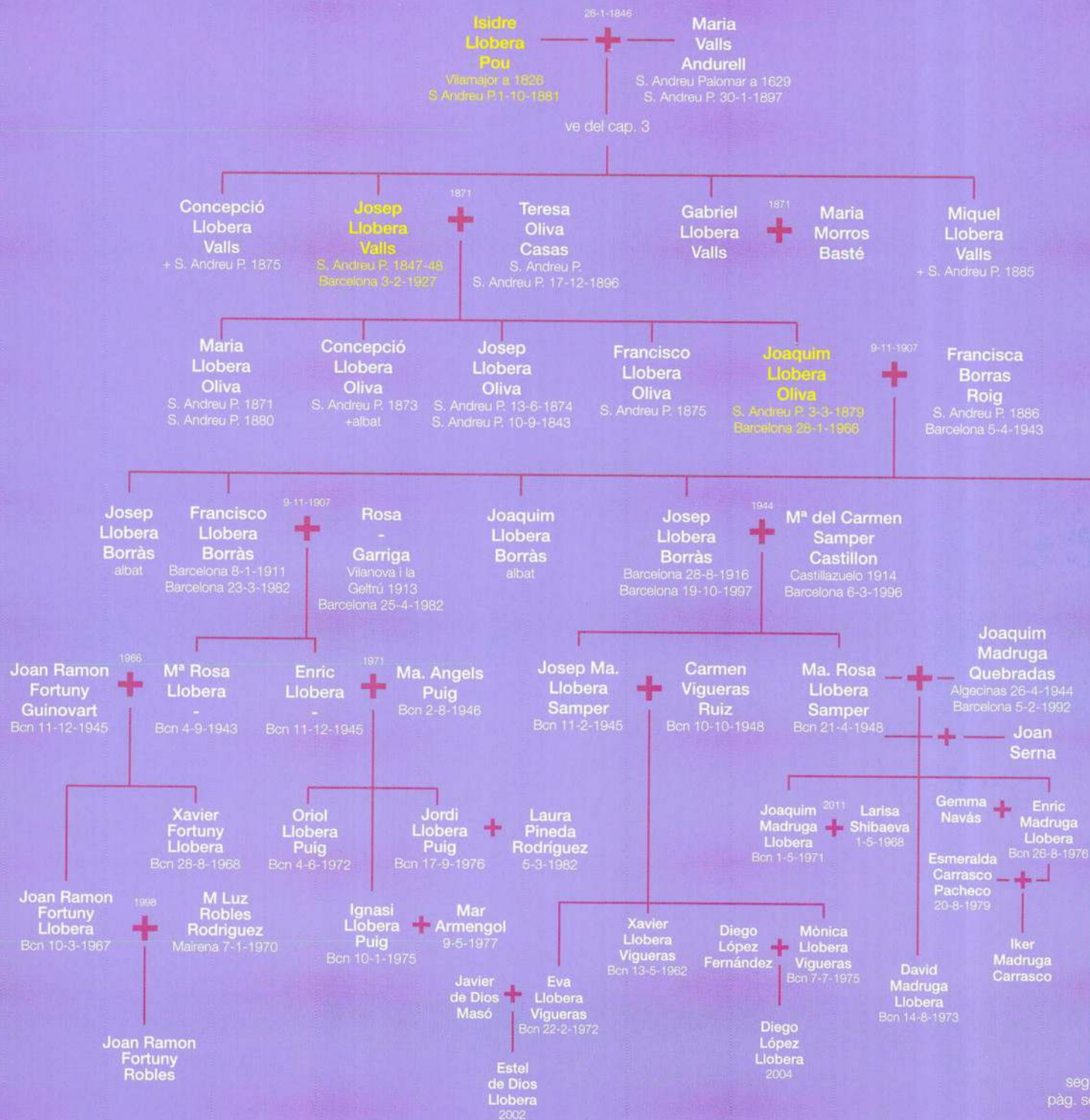

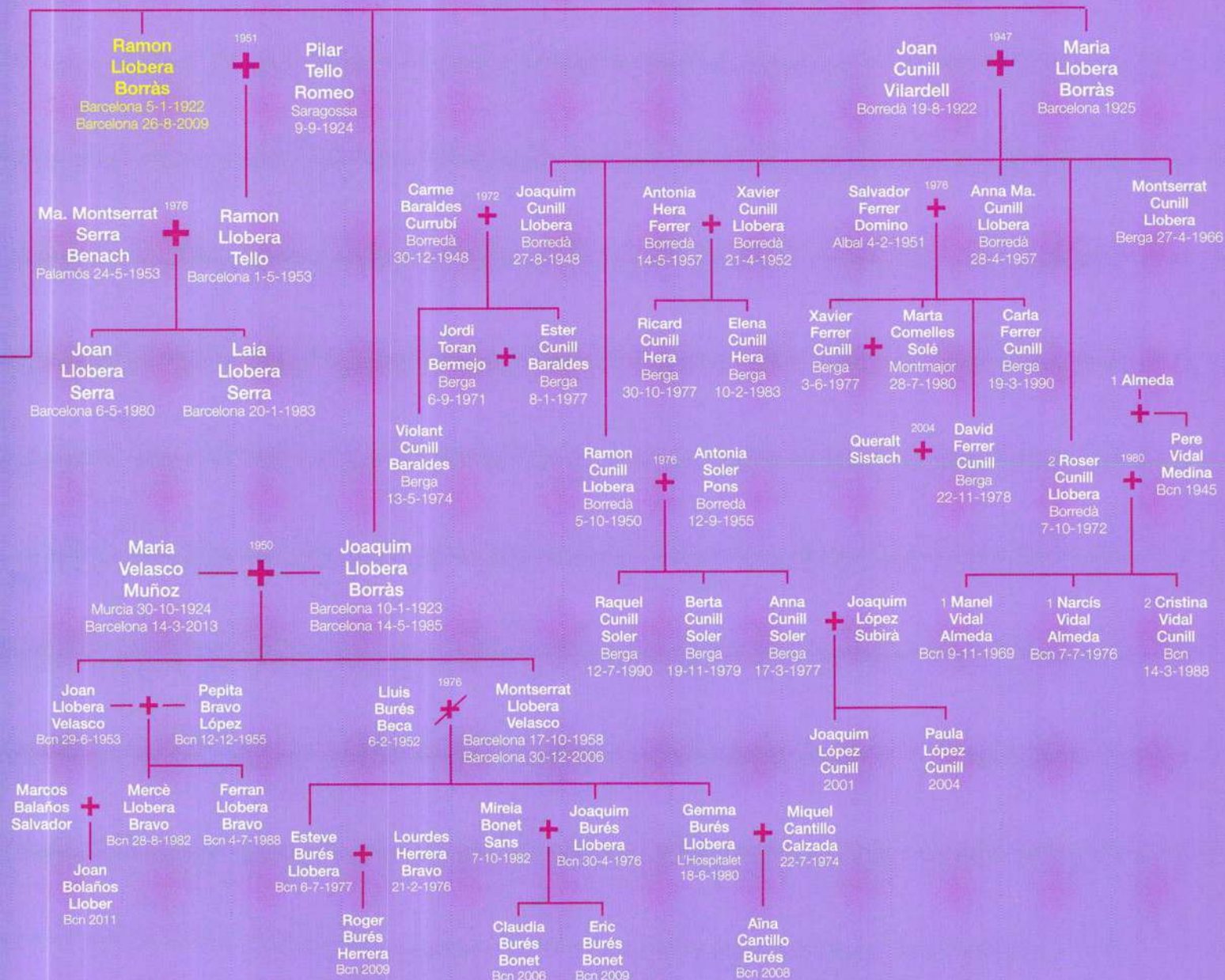
Façana de llevant de can Llobera
Enric Planas, 2015

ADDENDA

EL SALT GENERACIONAL DE LA BRANCA BARCELONINA

La família Llobera, a partir de la segona meitat del segle XIX, deixa de tenir incidència notable en la història de Sant Pere de Vilamajor, però la nissaga no va quedar estroncada. Hem apuntat alguns dels Llobera encara assentats a Vilamajor o als pobles dels encontorns i la reinserció a l'Alfou de Sant Antoni de Vilamajor d'alguns dels descendents de la branca que Isidre Llobera Pinell va desplaçar cap a Sant Andreu del Palomar (Barcelona). Ens ha semblat oportú incorporar a aquesta addenda l'arbre genealògic de la branca dels Llobera de Sant Andreu del Palomar que us permetrà, si en teniu curiositat, de fer el lligam dels Llobera de Vilamajor i dels Llobera barcelonins amb els avantpassats comuns que deixàvem al final de l'anterior capítol.

ve de la
pàg. anterior

**Joan
Llobera
Borràs**

Barcelona 9-5-1913
Barcelona 25-4-1962

1947

**Maria
Michelon
Fernàndez**

S. Froc de la Vega 1924
Barcelona 26-12-1964

**Enrique
Peñarroja
Castells**

Barcelona 23-6-1951

1976

**Marta
Llobera
Michelon**

Barcelona 8-8-1948

**Elena
Llobera
Michelon**

Barcelona 7-7-1952

**1 Carles
Lumeras**

1971

**2 Josep
Guardia**

1981

**3 Josep
Vilà**

1996

**2 Clàudia
Guardia
Llobera**

Bcn 4-6-1983

**Joan
Llobera
Michelon**

Bcn 21-11-1959

**Ma. Lluïsa
Martín
Gimeno**

Bcn 20-7-1960

**Nil
Llobera
Martín**

Bcn 6-1-1993

**Gabriel
Alonso**

+

**Vivian
Peñarroja
Llobera**

Barcelona 1977

**Elena
Peñarroja
Llobera**

Barcelona 1979

**Oliveira
Antonio
da Silva**

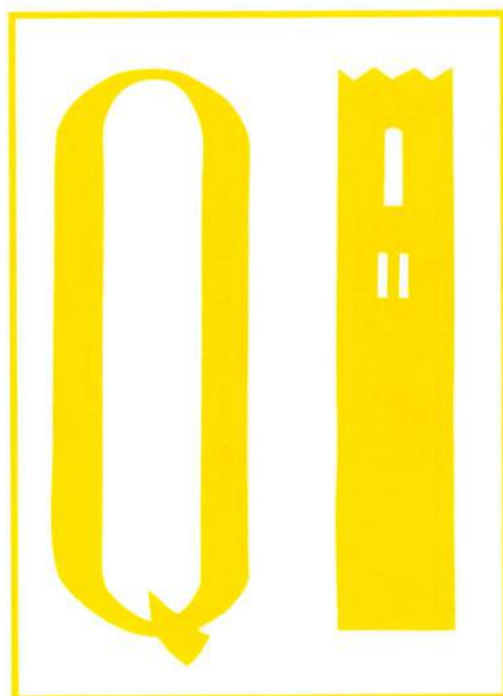
Blama 1973

**Nauêk
da Silva
Peñarroja**

2000

**Blama
da Silva
Peñarroja**

2005

BIBLIOGRAFIA

ALBAREDA SALVADÓ, Joaquim, GIFRE RIBAS, Pere: *Història de la Catalunya moderna*. Barcelona: Pòrtic-UOC, 1999. [Col·lecció Àgora/Biblioteca Oberta, 8]

Anàlisi històrica que valora les transformacions econòmiques i socials decisives que es van produir entre els segles XVI i XVIII a partir de l'estudi de les bases humanes i materials.

AVENTIN PUIG, Mercè: *Vilamajor 872-1299. De la fi del sistema antic a la consolidació del feudalisme*. Sabadell: AUSA, 1990 [Col·lecció Biblioteca Medieval]

Estudi de la societat local de Vilamajor i les seves relacions amb l'església i amb el rei a través dels senyors, que conforma una microhistòria on el món feudal no es descriu igual a com ho fan les històries generals.

AVENTIN PUIG, Mercè: *La societat rural a Catalunya en temps feudals: Vallès Oriental, segles XIII-XVI*. Barcelona: Columna, 1996 [Col·lecció Assaig]

El desenvolupament de la societat rural a partir d'exemples de la comarca del Vallès, on veurem els sistemes d'establiment, l'accés a la terra i la relació amb el senyor, el mas com a centre econòmic, la institució del matrimoni com a reproducció de la força de treball i el testament com a eina de continuïtat del mas.

AVENTIN PUIG, Mercè: *Documents per a la història de Llinars del Vallès*. Ajuntament de Llinars del Vallès, Museu Municipal Joan Pla i Gras: 1990

Inventari de documents (escriptures, capítols matrimonials, testaments) fonament de la història de Llinars. Hi ha algun dels pergamins de Can Llobera, considerats una de les fonts medievals més completes del Vallès.

AVENTIN PUIG, Mercè, SALRACH MARÉS, Josep Maria: *Història medieval de Catalunya*. Barcelona: Proa-UOC, 1998

Síntesi de la nostra història en la baixa i alta edat mitjana, des del passat hispano-visigòtic i les invasions musulmanes fins a la decadència econòmica i social del XV, passant per la revolució feudal dels segles X i XI.

CASADESUS M., CELMA N., ESTEVE Y., POUS M., SERRANO Y.: «L'ofici de forner a Sant Andreu del Palomar», *Finestrelles* (#7). Sant Andreu de Palomar: Centre d'Estudis Ignasi Iglesias, 1995.
Estudi dels forns de Sant Andreu amb detall de les seves formes de producció i on trobareu consignat el forn de Can Parons dels nostres avantpassats.

CLAPES i CORBERA, Joan: *Fulles històriques de Sant Andreu del Palomar*. Llibreria Catalonia, 1930.
Història de Sant Andreu del Palomar recollida per mossèn Clapes, veí i prohom de la població. Descriu la situació de la població des de tots els punts de vista, geogràfic, històric, econòmic i social, amb molta força descriptiva pel coneixement de fets i de la gent i, potser, amb certa manca d'anàlisi més crítica.

FREIXA RIGALT, Josep: *Recull de dades per a una història de Sant Martí de Provençals*. Foment Martinenc, 1982.

HERRERO i BARÓ, Higini: *Breu història de Vilamajor*. Centre d'Estudis de Sant Pere de Vilamajor, 2007.
Resum il·lustrat pel mateix autor de la història de Vilamajor, amb referència als fets històrics més senyalats, segurament adreçat a la consulta dels més joves.

MARTÍN PASCUAL, M.: «Breu història d'una infraestructura hidràulica del pla de Barcelona: El rec Comtal, segle X - segle XX», *Finestrelles* (#10). Sant Andreu de Palomar: Centre d'Estudis Ignasi Iglesias, 1999.
Resum de la història del rec comtal amb les dades sintètiques dels moments assenyalats de la seva creació i funcionament.

DE MOLL i CASANOVAS, Francesc de Borja: *Els llinatges catalans (Catalunya, País Valencià, Illes Balears)*. Palma de Mallorca: Editorial Moll, 1959.
Assaig de divulgació lingüística que classifica prop dels 10.000 cognoms catalans que existeixen als països catalans.

SANTANDREU i SOLER, Maria Dolors: *La vila de Berga a l'edat mitjana. La família dels Berga*. Barcelona: UB, Facultat de Geografia i Història, 2006. [Tesi doctoral]
Anàlisi exhaustiva d'una família catalana de l'edat mitjana consolidada a Berga. A part del volum dedicat a la tesi, hi ha dos apèndixs: un gràfic sobre la població i un documental sobre vestuari o estris on es descriu un per un qualsevol element que podríeu trobar en un mas.

PUIGVERT i SOLÀ, Joaquim Ma.: *Església, territori i sociabilitat (s. XVII-XIX)*. Vic: Eumo Editorial, 2001.
Estudi del món parroquial a Catalunya en el marc de l'època moderna i contemporània, amb l'anàlisi del paper dels rectors, nivells de vida i formació i el de les confraries com a microinstitucions locals.

SIMON i TARRÉS, Antoni: *Pau Claris: líder d'una classe revolucionària*. Barcelona: Publicacions de l'Abadía de Montserrat [Biblioteca Abat Oliva], 2008.
Pau Claris des d'una visió actual, com a resistent català al capdavant d'una classe conscient de les seves funcions públiques i que va reaccionar solidàriament contra les directrius i pràctica política del govern central de la monarquia espanyola. Un més que possible assassinat polític, ordit des de Madrid, acabà amb la seva vida.

